

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVIII. évfolyam.

Szubotica, 1927. CSÜTÖRTÖK, augusztus 11.

222. szám

Telefon: Kladóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52, 370.

Megjelenik mindennap reggel, ünnep után és hétfőn is.

Előfizetési ár negyedévre 165 din.

Szerkesztőség, kladóhivatal és könyvosztály, Szubotica
Zmaj Jovin trg. 3. (Minerva palota)

Sacco és Vanzetti

Különös és titokzatos események égették bele ezt a két nevet a világ közvéleményébe. Sztrájkok Franciaországban és Angliában, bombamerényetek Amerikában, Mussolini diplomáciai intervenciója, Macdonald tiltakozó távirata, az Amerikában lévő külföldi követségek gondos katonai őrzése — az ember ámulva kérde: milyen rejtélyes erők jöttek mozgásba, hogy ekkora arányokat ölthetett egy mozgalom két rablógylókosságért halálra ítélt munkás érdekében? Világnézeti hitvallásról nem lehet szó, hiszen Saccot és Vanzettit nem politikai okokból, hanem közönséges büncselekményekért állították bíróság elé és ítélték el Massachusetts államban. Mégis ugyszólván az egész földkerekség munkássága protestál a most esedékes kivégzés ellen, sőt maga az olasz diktátor is megtett mindent, amit a nemzetközi szabályok keretében megtehetett, hogy a kegyelmezésre illetékes tényező ridegségét meglágyítsa. Hol, miben keressük tehát azt a pszichológiai vagy szociális alapot, amelyre ez a glóbuszt átfogó akció támaszkodik? Hogyan találjuk meg a magyarázatát annak, hogy két törvényes eljárás alá vont munkás sorsára ilyen hatalmasan reagál a munkásság internacionális összetartása?

Amilyen talányosnak látszik azonban a proletáriátus harcos sikraszállása Sacco és Vanzetti mellett, olyan érthetetlen az a merev elzárkózás is, amellyel Massachusetts állam igazságszolgáltatásának faktora a kivégzés ellen szóló okokat figyelmen kívül hagyják. Hat évvel ezelőtt mondotta ki a bíróság a halálos ítéletet a két munkás ellen és azóta folyik a pör a jogorvoslat legkülönbözőbb formái között annak megállapítására, hogy nem történt-e bírói tévedés? Hat éve ül Sacco és Vanzetti a siralomházban és a modern iudikatura szelleme szerint ez a körülmény maga is elég volna a kegyelmezés motiválására. Akár-hogy végződött is a legutóbbi perújítás, nem képzelhető el, hogy a hat évvel ezelőtt hozott halálos ítélet megváltoztatására megfelelő jogalap ne akadna. Ámde a besztioni legfőbb törvényszék arra az álláspontra helyezkedik, hogy *fiat iustitia et pereat mundus* — legyen igazság és pusztuljon el a világ. Nem lehetetlen, hogy mire ezek a sorok megjelennek, a kivégzést már végre is haltatták és teljességgel kiszámíthatatlan, milyen reakciója lesz ennek a ténynek a munkásság körében, amely a szolidaritását már eddig is nyomatékosan kifejezésre juttatta.

Már a kivégzés intézményesítésével is csorbát szenved az emberi élet szentségének elve. Ha pedig kétely fér a halálos ítélet törvényes megalapozottságához, akkor az ilyen ítélet végrehajtása a kegyelmi leltőség elutasításával nem eshet messze a *Justizmord* fogalmától. A jelen esetben komoly jogászok, híres törvénytudók hirdetik, hogy az inkriminált büncselekményeket nem követhették el az elítéltek és ez a hivatalos bírói fórumok rigorozitását legalább is a villamos-

szék mellőzésének mértékéig megnyithatná. Ha mindazonáltal ragaszkodnak a kivégzéshez, ebben a munkásság olyan konokságot lát, amire az elítéltek szélsőséges világnézlete miatt keményedett a bírakszive. Ugylátszik, ez a főoka annak, hogy a világ munkásai Sacco és Vanzetti ügyét ennyire fölkarolták és

magukévá tették.

Az emberi élet szentségének gondolatán kívül a politikai meggyőződés szuverénitásának principiuma az, amely a világ munkásságának demonstrációjából kihámozható, természetesen anélkül, hogy a tüntetések folyamán elkövetett tömegretetések ezzel igazolást nyernének.

Bombavetéssel sem lehet az emberi élet szentségének védelmére kelni, sem segítségére sietni a gondolat-szabadságnak. Viszont a paragrafusok kacskaringóiba kapaszkodó pedantériával sem lehet nyugvópontot juttatni azokat a súlyos problémákat, amelyeket Sacco és Vanzetti ügye kifakasztott.

Briand külügyminisztert akarják megbuktatni a Népszövetség ellen indított akcióval

Párisból jelentik: A francia sajtó érdeklődésének előterében de Jouvenel szenátornak, a francia népszövetségi delegáció vezetőjének lemondása áll, amit a keddi minisztertanács már tudomásul is vett.

Briand külügyminiszter a szerdai lapokban hosszabb nyilatkozatot tett közvé, melyben

csodálkozással veszi tudomásul de Jouvenel elhatározását, hangsúlyozva, hogy de Jouvenel eddig mindig támogatta a francia kormány népszövetségi politikáját,

az ellen soha egy szóval sem tiltakozott és ezért nagy csodálkozást váltott ki de Jouvenelnek a francia kormány népszövetségi politikája ellen intézett támadása.

— Természetes — mondja Briand — hogy

a Népszövetség nem tökéletes intézmény, jelenleg azonban mégis csak az egyetlen eszköz háborus veszelmek elhárítására.

A Népszövetséget nem szabad elejteni, hanem ellenkezőleg mindenkinek azon kell fáradoznia, hogy minél tökéletesebbé tegyék ezt az intézményt.

A szélső baloldali és a szélső jobboldali sajtó egyaránt leplezetlen kárörömmel regisztrálja a Briand és de Jouvenel közt felmerülő konfliktust. A szélső jobboldali Echo de Paris és a kommunista Humanité egyöntetűen annak a véleménynek adnak kifejezést, hogy de Jouvenelnek igaza van abban, hogy

a Népszövetség teljesen tehetetlen és életképtelen intézmény.

Beavatott francia politikai körökben de Jouvenel elhatározásának titkos rugóját abban látják, hogy

de Jouvenel koncentrikus támadást készít elő a locarnói politika és Briand külügyminiszter megbuktatására,

mert tudja, hogy a locarnói politikával áll, vagy bukik Briand. Hír szerint Briand örökre pályázik és külügyminiszter akar lenni de Jouvenel, akit a köztársaság elnöke kedd délután hosszabb kihallgatáson fogadott.

De Jouvenel egyébként a *Matin* szerdai számában újabb nyilatkozatot tett közzé, melyben a Népszövetség hibáira mutatott rá. A nyilatkozatban de Jouvenel

utalt a jugoszláv konfliktusra, melyet a nagyhatalmak nem a Népszövetségre, hanem a két szembenálló ország belátására bíztak.

De Jouvenel nyilatkozata politikai körökben nagy feltűnést keltett.

Katonai forradalom fenyegeti Portugáliát

Az oportói csapatok parancsnoka ultimátumot intézett a kormányhoz

Lisszabonból jelentik: Megbízható jelentések szerint

Portugáliában a régi fenyegető forradalom kitörőben van.

Lopez ezredes, az oportói katonai parancsnokság vezetője Lisszabonba érkezett és közölte a kormánnyal,

hogy az alája rendelt csapatoknál óriási izgalom uralkodik és lázadástól kell tartani, ha a kormányt egy héten belül újja nem alakítják.

Eddig még nem került nyilvánosságra, hogy a kormány Lopez ezre-

desnek erre az ultimátumszerű követelésére mit válaszolt, miután azonban

a kormányon belül is egyenetlenség uralkodik,

nem hiszik, hogy a kormány egyhangu választ adhat.

Három miniszter jön vasárnap a Vajdaságba

Beogradból jelentik: A politikai érdeklődés középpontjában még mindig a *Korosec* által felvetett alkotmányrevízió kérdése áll. Meg lehet állapítani, hogy ebben az ügyben még egyik pártnak sincs egységes álláspontja, mert valamennyi párt vezetőjének figyelmét a választási előkészületek kötik le. Valószínűnek látszik Korosec elég határozott kijelentéseiből, hogy a miniszterelnök az új parlament egyik első feladatává akarja tenni a két kamarás rendszer bevezetését. Arra nézve még semmi bizonyosat nem lehet tudni, hogy a felsőházat kinevezési, vagy választási rendszerrel alakítanák-e meg. A felsőház feladata volna, hogy az alsóházban esetleg megnyilvánuló egyoldalú párttörökvéseket egyensúlyozza.

Miniszterek agitációja a Vajdaságban

Sztankovics Szevetozár földművelésügyi miniszter vasárnap a Délbá-

nátnban, a kovacsicai járásban tart agitációs gyűléseket. A miniszter meglátogatja Perlez és Padina községeket is.

Marinkovics Voja külügyminiszter ugyancsak a Délbánátba utazik vasárnap, hogy Mihajlovics Ljuba délbánáti demokrata listavezető érdekében tartson beszédeket. A demokraták vasárnap délelőtt Belacrkván, délután pedig Varanistén tartanak gyűléseket. Marinkovics külügyminiszter a jövő vasárnap Beeskerekre utazik, Setyerov Szlávko, a felsőbánáti demokrata listavezető támogatására.

Szubotics Dusán igazságügyminiszter, mint jelentették, vasárnap Topolára jön, ahol délelőtt tízenegy órákor lesz népgyűlés. Az igazságügyminiszter vasárnap délután Szuboticán keresztül Szentára utazik, ahol hétfőn délelőtt kilenc órákor lesz a radikális és magyar pártok nagygyűlése. Szentán is, Topolán is

délben bankettet rendeznek az igazságügyminiszter tiszteletére.

Sztrilics Béla a miniszterelnöknél és az igazságminiszternél

Sztrilics Béla volt képviselő, a radikális párt topolai és szentái jelöltje szerdán felkereste Szubotics Dusán igazságügyminisztert, azután pedig Vukicsevics Velja miniszterelnökkel tanácskozott. A tárgyalásokon a szubotici kerület ügyeiről volt szó.

Soaho tanácskozása Davidovicssal és Marinkovicsal

Mehmed Spahó kereskedelemügyi miniszter szerdán tanácskozott Davidovicssal, majd Marinkovics Voja külügyminiszterrel tárgyalt. A tanácskozások összefüggésben vannak Spahónak Vukicsevics miniszterelnökkel a választások tisztaságáról folytatott tárgyalásairól.

Nem lesznek változások

Vrsac város vezetőségében

A jövő héten megtörténik a kiszélesített tanács kinevezése

Vrsacról jelentik: Vrsac város új kiszélesített tanácsának a kinevezése a jövő héten megtörténhetik. A tárgyalások az új tanács összeállítása ügyében már befejezést nyertek és dr. Jaga Velimir a kormánypárti radikálisok elnöke pénteken terjeszti fel a belügyminiszterhez a listát. Ebből az alkalomból olyan hírek terjedtek el, hogy a város vezetősége körül is nagy változások lesznek és több főtisztviselőt kicserélnek. Dr. Jaga Velimir ebben az ügyben a következő nyilatkozatot tette a *Bácsme gyei Napló* munkatársának:

— Nem felelnek meg azok a hírek, hogy a város vezetőségében változások lesznek. Mindenki megmarad jelenlegi helyén és egyáltalán nem is gondol arra a kormány, hogy egyes magasrangú városi tisztviselőket kicseréljenek. Az új kiszélesített tanács kinevezése a jövő héten megtörténik és azután megy tovább az építőmunka. A tisztviselők közül mindenki marad a régi helyén.

Lopás miatt elítéltek egy szentai moztulajdonost

Ezeregyszáz dinárért három havi fogház

Szentáról jelentik: Érdekes bűnügyet tárgyalt a szentai járásbírósgón *Lalic* Viktor büntető járásbíró. A tárgyaláson vádlotként *Plavšics* Boskó, a szentai Uránia-mozgószínház tulajdonosa szerepelt, akit dr. Rápás Nándor ügyvéd lopás miatt jelentett fel.

A vád szerint *Plavšics* augusztus hó 2-ikán megjelent dr. Rápás irodájában, hogy ezeregyszáz dinár tartozását, amelyért már végrehajtották, kifizesse. A pénzt letette az íróasztalra és megvárta, míg az ügyvéd átadja a tartozás kifizetését igazoló nyugtát. Amikor a nyugta már a kezében volt, hirtelen felkapta az asztalról a pénzt is és futásnak eredt. Meg sem állt a végrehajtóig, ahol felmutatta a nyugtát és kérte, hogy szüntessék meg ellene a végrehajtási eljárást.

A keddi tárgyaláson *Plavšics* tagadta a terhére rótt bűncselekményt és azzal védekezett, hogy csak a nyugtát vitte magával, míg a pénzt az asztalon hagyta. A tanúk, akik látták, amikor kifutott az ügyvéd irodájából, ellene vallottak, mire a bíróság lopás vétsége miatt három havi fogházra, a költségek megtérítésére ítélte és kötelezte az ezeregyszáz dinár megfizetésére.

Plavšics az ítélet ellen felebhezett.

A szuboticai kiszélesített tanács új tagjai

Manojlović Dusán főispán magával hozta Beo radból a kinevezéseket

A belügyminiszter *Manojlović* Dusán főispán előterjesztésére szerdán kinevezte a szuboticai kiszélesített tanács új tagjait. Az újonnan kinevezett városatyák névsora a következő:

Aradszki Mita, Adasević Sztoján, Alekszics Ráda, Bájics Péter, Brancsics Milos, dr. Iszákov Boskó, Jovanovics Milán, Krnajszi Jovics Szteván és György, Krnajszi Puskarev Lázár, dr. Kengyelác Milivoj, dr. Manojlović Joca, Markov Voja, Miatov Aleksza, Ninkov Ráda, Ognyanov Péter és Dusán, Pusin Joca, Ruszki Pája, Szegedinszki Szever, Sztankovics Ljuba, Brankován Jovan, Sztakics Szteván, Sztrojovics Dusán, Sztrojovics Vlada, Terzin Gyura, Turanov Pál, Terzics Szima, Alapfi Gyula, dr. Ney László orvos, Szaghmeiszter Gyula, Vágó György, Vetro János, Eisler Zsiga, Sirska Gábor, Franckl Lajos, Gábor László, Gyelmis Gábor, Herczog László, Hütter Árpád, Jakobsics Imre bankigazgató, dr. Kiss József vezérigazgató, dr. Littmann, Löwy Lipót és János, Niesin Milivoj, Rosenfeld Nándor, Róth Ármán, Székely Márkus, Rottbárd Miksa, Szalay János, Sreger Lajos, Sztipics Máté, Tumbász Ferenc, Vidákovics Félix, Vujkovics Péter, Vukotics Gergely, dr. Dimitrijević Drágó, dr. Szkalver Gavro, dr. Havas Emil, Piuko-

vics István, Milekics Joca bankigazgató, Konsztantinovics Grga, Vukov József, Lichtnecker József, Radics Vlada, Mácskovics Antal, Jakovics Mihály, Vojnic-Hajdu Iván, Szimics Máté, Kopunovics Lajos, Vukmanov Alajos, Katrinka Albert, Kopnovics Máté, Szkala Vecó, Vidákovics Béla, Mezei Nácó, Vukovics Alajos, Sztipics Mijó, Cindrics Antal, dr. Rabstein Máté, Fischl Pál, dr. Kellert Benő, Lepedát Illés, dr. Csányi Tibor, Lendvai I., dr. Pataki Antal, Balázs Jenő, Görög Lajos, Andrási György, Vécsei Samu dr., Kókai Antal, Komor András, Pauk János, Hoffmann József, Sefcsics Lajos, Erdélyi Fábrián, Kákonyi István, Szabó József, Nagy László, Kocsmár Gyula, Vörös Lajos, Szücs István, Sánta József, Nagyvarjas Rókus, Mihajlović

Sztanisa, Szegedinác Péter, Tumbász Balázs, Novákovics Koszta, Gabrics Feló, Sztipics Jócó, Osztrogonác Gábor, Bodrogi István, Szuvajdzsics Nikola, Milasin István, Vizin József, Kátics Kázmér, Desznics Vukomir, Blagojević Szima, Desznovics Voja, Kosztics Dusán, Jovanovics György, dr. Székely Aron, dr. Békeffy György, Mija Béla, Szántó Róbert, Nojesek Géza, Raniszavljevics István, Kafesák József, Kopunovics Iván, Malagurszki Mijó, Bobrik György, Schmuck Mító, Lendvai József, Bacsević Péter, Karsai Lajos, Plukovics Antal, Gyukics Péter, Péics Simon, Bacslia Antal, Robics (?) István, Gyorgyevics Nikola, Rákosi Barta, Bacter József, Göncöl Máté, Torma István és Faragó Pál.

Lelőtte társait, azután öngyilkos lett egy szuboticai csendőrmester

Az őrmester és egy káplár meghaltak, egy kö csendőr súlyosan megsebesült

Beogradból jelentik: Borzalmas vérengzést vitt végbe kedden éjjel a Beograd melletti Senjak községben *Mitrovics* Novák csendőrmester. Az őrmester éjszaka agyonlőtte *Karadzics* Musztafa csendőrkáplárt, súlyosan megsebesítette *Obradovics* Jovan csendőrt, azután önmagát ölte meg.

Senjak községben a beogradi csendőség egyik szakasza teljesített szolgálatot. Itt működött *Mitrovics* Novák is, aki azonban néhány hónap előtt kórházba ment, ahol tuberkulózis ellen kezelték. A kórházban többször mondta, hogy öngyilkos lesz, mert betegsége gyógyíthatatlan, de nem megy egyedül a másvilágra.

Néhány nap előtt tért vissza *Senjakra* *Mitrovics* őrmester és kedden éjjel álmukban végzettszerűen áldozataival, akiket szolgálati revolverrel lőtt le és azután önmagát lötte agyon. Az őrmester zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, hogy azért öli meg a két

csendőrt, mert másokat jobban szeretnek, mint őt.

A beogradi csendőrpáncsnokság azonnal megindította a nyomozást és elrendelték *Mitrovics* őrmester és *Karadzics* káplár holttestének felboncolását, *Obradovics*ot pedig a beogradi kórházba szállították. A súlyosan megsebesült csendőrt még nem lehetett kihallgatni, *Obradovics* torkát és nyelvét furta át a golyó és nem tud beszélni.

Az orvosok lehetségesnek tartják, hogy *Mitrovics*ot véres tette elkövetésében a tuberkulózis melankólia hajította, mert azt akarta, hogy ha már neki meg kell halnia, egészséges emberek is pusztuljanak el. Lehetségesnek tartják azt is, hogy a csendőrmester homoszexuális hajlamu volt és féltékenységből ölte meg csendőrtársait. A hatóságok remélik, hogy *Obradovics* Jovan vallomása teljes világosságot fog deríteni *Mitrovics* Novák csendőrmester rejtélyes bosszújára.

Nagy ünnepségek közt nyitják meg vasárnap a verbászi iparkiallitást

A kiállításon hatszázötven kiállító vesz részt

Vrbászról jelentik: Egész Vrbász lázasan készül a vasárnap megnyitkozó iparkiallitásra, melyen kizárólag tanoncok és segédek állítanak ki, hogy tanúságot tegyenek a jövő iparosnemzedék szakképzettségéről.

A kiállításon hatszázötvennél több kiállító vesz részt a kis- és nagyipar különböző ágából. A hatalmas anyag felülbírálatát a bírálóbizottság pénteken kezdi meg, melynek elnöke dr. *Oljics* Ljubisa, a kereskedelmi miniszterium főfelügyelője, tagjai: *Vasics* Jován gimnáziumi igazgató, *Semerics* Iván apatin-i iskolaigazgató, *Wilhelm* Frigyes cipész Indiia, *Brzak* Ilija asztalos Srmski-Mitrovica, *Cvejics* Zsiva szabó Becskere, *Sekics* Bozsa Becskere, *Teodorovics* Milán pék Petrovaradin, *Horváth* József festő Szubotica, *Csabi* Henrik szabó Noviszad, *Sewang* Károly asztalos Szombor, *Gass* József kosaras Apatin, *Vadó* Károly lakatos Topola, *Javorski* Nándor köteles Belimonasztir, *Sutter* György kosaras Odzsaci, *Boost* Ferenc bádogos Bácskapalánka, *Webel* Lajos cipész Szekios. A kiállítás védnöke *Spahó* Mehmed kereskedelmi miniszter, elnöke dr. *Koszics* Mirkó egyetemi tanár, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara főtítkára, igazgatója *Schmidt* Filip építész Vrbász, titkára pedig *Weisz* József Vrbász.

A kiállítást ünnepélyes keretek közt *Spahó* Mehmed kereskedelmi miniszter fogja megnyitni. A minisztert a noviszadi pályaudvaron *Lukics* Predrag szombori főispán fogadja és üdvözl. Vrbáson a kiállításrendező bizottság, élén *Schmidt* Fülöppel részesíti ünnepélyes fogadtatásban, amelynek megtörténte után dr. *Koszics* Mirkó elnök felkéri a minisztert a kiállítás megnyitására. A védnök és a Vrbászra érkező vendégek, akiknek sorában *Sztankovics*

Szvetozár földmívelésügyi minisztert és *Sumenkovics* Ilija építésügyi minisztert is várják, megtekintik a kiállítást. A vrbászi ipartestület helyiségeiben délelben a vendégek tiszteletére diszebed lesz.

A noviszadi kamara negyven ezer dinárt fog a kiállítók jutalmazására fordítani, mely összegben benne van az a tizezer dinár is, amelyet a bácskai tartomány választmánya bocsájított erre a célra a kamara rendelkezésére. Több 1000, 500 és 250 dináros jutalmak lesznek, amelyeken kívül a kiállítók és azok mesterei díszes elismerő okleveleket kapnak.

A kiállítás nyolc napig fog tartani; látogatóinak félórán vasúti jegyet engedélyezett a közlekedésügyi miniszter, olyképen, hogy odautazásnál egész jegy váltandó, míg a visszautazásnál ugyanazt a jegyet, a kiállítási igazolvány felmutatása ellenében ingyen lehet használni.

A kiállítással kapcsolatban hétfőn ül össze Vrbáson a Vajdaság első iparoskongresszusa, amelyen negyven vajdasági ipartestület képviseli magát nyolcvan delegátussal.

Mirkovics Mijó, a noviszadi kereskedelmi- és gyáripari kamara titkára, az iparos kongresszus megszervezője, az iparos kongresszusról a következőket mondotta:

— A napirenden két nagyfontosságú tárgy szerepel, amelyek nemesak szigoruan az iparosság összességét, hanem a társadalom minden rétegét érdekli. Az ipari oktatás reformjának nagyfontosságú kérdésén kívül szóba kerül az iparosság érdekeinek határozottabb megvédése. Megállapítandó tény, hogy ipari oktatásunk nem felel meg a hozzáfűzött várakozásoknak és a vajdasági iparosság értelmisége színvona-

lának. 1922-ben az ipari oktatás továbbképzéséről törvényt alkottak, amelyben a szerbiai ipartörvény néhány szakaszát az egész országra kiterjesztették, mona az itt érvényben levő ipartörvény rendelkezései, szelleme és az itteni gazdasági helyzet egész más, mint Szerbiában. Sajnos az állam azt a tendenciát követi, hogy az ipari továbbképzés költségeit a minimumra csökkentse. Amíg körülbelül ötven Bácska-baranyai ipariskolára az állam tavaly még másfél millió dinárt költött, az idén a költségvetésbe összesen csak 50.000 dinár van felvéve. Szükség van nemcsak ipari továbbképző iskolák megteremtésére, még pedig alaposan reorganizáltan, hanem a gyakorlati kiképzés érdekében iparosszakiskolák létesítésére; szükség van ezenkívül mestertanfolyamok létesítésére és a Vajdaságban felállítandó ipari középiskolára is.

A kamara annyira fontosnak tartja a vrbászi iparoskongresszust, hogy arra külön is meghívta dr. *Korenics* Dávid kereskedelmi miniszteriumi szakiskolai osztályfőnököt, aki meg is ígérte, hogy a kongresszuson résztvesz.

Elindultak a jugoszláv repülőka zürichi nemzetközi repülőversenyre

Noviszadról jelentik: Szerda reggel a különben is mozgalmas noviszadi *Jugovics* Jován-repülőtéren a szokottnál is élénkebb volt az élet.

A jugoszláv katonai pilóták, akik legutóbb a Páris—bombyai távrepüléssel az európai repülők között kitűnő hírnévre tettek szert, résztvesznek a Zürichben szombaton és vasárnap megtartandó nemzetközi repülőversenyeken, amelyen Európa minden országának repülői résztvesznek.

Szerda reggel a repülőezred tisztikara, élén *Sztanojević* Radoszláv tábornokkal, a repülőparancsnokság vezetőjével és a most Noviszadon megtartott repülőtanfolyam tisztjeivel egybegyűltek a repülőter parancsnoksági épülete előtt, ahol *Sztanojević* Radoszláv tábornok meleg szavakban búcsúzott a zürichi nemzetközi versenyre induló tisztektől és annak a reményének adott kifejezést, hogy a jugoszláv repülőik ismét dicsőségesen fognak szerepelni.

A tábornok beszéde után a tisztikar a hangárok elé vonult, ahol már készen állt az utra hat repülőgép és várta az indulásra szóló jelet. A pilóták és kísérőik elfoglalták helyeiket a kormánykeréknel és 7.30 órakor adott jelre az első három repülőgép egy vonalban a magasba emelkedett és Zagreb irányában elrepült.

Az elsőnek indított repülőgépek *Devauatin*-rendszerűek voltak és 450 lóerős *Jupiter* motorokkal voltak felszerelve. Az első együléses *Devauatin*-gép *Uzelac* százados, a második *Markicsević* százados, a harmadikon *Rupcsics* Dragutin százados ültek.

A második csoportban három *Potez* XXV. rendszerű repülőgép indult két-két tisztel. Az elsőben *Pačević* Dragomir főhadnagy-pilóta ült, *Petrović* Zsivorád alezredessel, a repülőter parancsnokával, aki mint megfigyelő ment vele. A második gépet *Gradisnyik* százados-pilóta vezette, megfigyelője *Lukanovics* Milán százados volt. A harmadik gép pilótája *Wildale* Oszkár százados volt, megfigyelőként *Skrivanics* Gavra főhadnagy kísérte.

Mind a két csoportot öt-öt repülőgép-ből álló osztag kísérte el egy darabon és a levegőben búcsúztak el a nemzetközi versenyre induló jugoszláv pilótáktól.

Mint Zagrebból jelentik, a Zürichbe induló jugoszláv repülők szerdán délelben fél tízenkéntőkor megérkeztek Zagrebba, ahol nagy ünnepélyességgel fogadták őket. Csupán *Marticević* százados gépét érte kisebb defektus, amelynyiben mágnesshiba miatt *Virovitanál* leszállni kényszerült. Zagrebból új mágnesset küldtek és *Marticević* százados folytatta útját Zagreb felé, ahová szerencsésen meg is érkezett. A repülők a Noviszad—zürichi 1500 kilométeres utat négy etapban teszik meg.

Vasárnap Topolán, hétfőn Szentán tart gyűlést Szubotics Dusán igazságügyminiszter

A vajdasági parasztpárt csütörtökön adja be szubotici listáját — Radics István augusztus 21-én jön Szuboticára — Elkészült Miletics Szlávko felsőbányai listája

Lelbach Gyula lemondott a jelöltségről

Szubotics Dusán igazságügyminiszter topolai fogadtatásának előkészítésére nagyban folynak az előkészületek. A fogadtatás előkészítésére a járási párt-szervezet minden este értekezletet tart, amelyen a legapróbb részletekig megbeszélnek a miniszterlátogatás programját. Szubotics igazságügyminiszter vasárnap tart népgyűlést Topolán, ahonnan délután háromnegyed hatkor utazik Szuboticán keresztül Szentára, ahol hétfőn lesz járási nagygyűlés a városháza előtti téren.

Lelbach Gyula visszalépett a jelöltségtől

A választási kampánynak kétségkívül egyik legérdekesebb mozzanata volt, hogy Lelbach Gyula földbirtokos, aki mindeddig távol tartotta magát a politikától, járási jelöltséget vállalt a radikális párt Radonics-listáján. Lelbachot sztarikanizsai és a topolai járásban jelölték, mert a földbirtokos, akinek Topola mellett, Zornaticán van nagy birtoka, a járás gazdaközönsége előtt rendkívül népszerű és így jelölése a Radonics-lista nagy megerősödését jelentette. Lelbach Gyula jelölésének azonban nem sokáig örülhettek Radonicsok, mert Lelbach Gyula szerdán visszalépett a jelöltségtől és lemondását betegségével indokolta, amely sürgős szanatóriumi gyógykezelést tesz szükségessé.

A választói törvény 42. szakasza értelmében a törvényesítéshez már benyújtott listán nem lehet változtatni és a jelölteket nem lehet cserélni és így Lelbach lemondásának nincs jogi következménye. Lelbach Gyula azonban nem tekinti magát képviselőjelöltnek és megválasztása esetén nem fogadná el a mandátumot, úgyhogy akik a topolai járásban Radonics listájára szavaznak nem segítik Lelbach Gyulát mandátumhoz. Lelbach Gyula lemondásáról írásban értesítette a topolai radikális párt-szervezetet és Radonics Jovan listavezetőt, akivel közölte, hogy régi gyomorbetegsége miatt és szanatóriumba kell vonulnia, ahol előreláthatólag legalább egy évig kell tartózkodnia és így a parlament munkájában nem vehetne részt és nem tudná a választók érdekeit képviselni.

A vajdasági parasztpárt listája

A vajdasági parasztpárt, amelynek élén Matkovic Tamás szubotici kisgazda áll, elkészítette a szubotici kerületi választás listáját és azt csütörtökön fogja benyújtani a szubotici törvényesítéshez. Listavezető: Matkovic Tamás szubotici kisgazda. Szubotica I. járás jelöltje: Petic Márkó földműves, helyettese: Abraham Vince iparos. Szubotica II. járás és Szentá város jelöltje: Múskovics Károly sebesiesi gazdálkodó, helyettese: Mihajlovics Grga tavankuti földműves. A szentái járás jelöltje: Balázs Antal szubotici kisgazda, helyettese: Nemcsák Antal szentái villanyselelő. Kanizsa város: Raffai József hidasi gazdálkodó, helyettese: Bün András szentái földműves. Topolai járás: Bacsics Kajetán sebesiesi földműves, helyettese: Bencsik Péter topolai földműves.

A vajdasági parasztpárt vasárnap a topolai járásban: Topolán, Szekicsen, Feketicsen és még több helyen fog népgyűléseket tartani. Hétfőn a szentái választásokon fog a vajdasági parasztpárt agitációs gyűléseket tartani. A gyűlés szónokai Matkovic Tamás és Bacsics Kajetán lesznek.

Radics István augusztus hó 21-ikén jön Szuboticára

A horvát parasztpárt szubotici szervezésének meghívására Radics István, a szubotici kerület parasztpárti listavezetője megígérte, hogy augusztus tizenharmadikán három napra Szuboticára jön, ahol részt fog venni több népgyűlésen és konferencián. A horvát parasztpárt szubotici szervezete azonban a mai napig nem kapott újabb értesítést Radics Istvántól. Mint értesülünk, Radics István egyelőre nem jön Szuboticára, hanem augusztus huszonegyedikére halasztotta el szubotici utazását. A program szerint Radics István Szuboti-

cán előadást fog tartani a jugoszláv külpolitikáról és Jugoszlávia jövőjéről. A szubotici tanyákon pedig konferenciákat és népgyűléseket fog tartani a horvát parasztpárt vezére

A noviszadi demokrata párt jelölő ülése

Noviszadról jelentik: A noviszadi demokrata párt keddi este nyolc órakor, a Szlobodában megtartott értekezleten, amelyen dr. Nikolic Bránko kerületi elnök elnökölt, megejtette a végleges jelöléseket. Eszerint Noviszad város jelöltje: dr. Matics Misa noviszadi ügyvéd, a noviszadi demokrata párt helyi szervezetének elnöke, helyettese: Mikics Ferenc mészáros Noviszad. Noviszad járás jelöltje: dr. Micsutek Lajos ügyvéd Noviszad, helyettese: Kovács Ferenc asztalos Temerin. A sztaribecsei járás jelöltje: dr. Debeljacski György ügyvéd Sztaribecsej, helyettese: Lévay J. Pál földműves Bácspetrovozeléről. A palánkai járás jelöltje: dr. Dimitrijevic Sándor ügyvéd Palánka, helyettese: Schedlinger István téglagyáros Plavna. A zsabálji és titeli egyesített járásokban: dr. Vulcanovic Ilija orvos Csurog, helyettese: Gavarics Gaja földműves Titel.

A demokrata párt csütörtökön nyújtja be jelölőlistáját. A demokrata párt keddi értekezlete kizárta a párt tagjai sorából Berger Alfrédet és Fuchs Györgyöt, akik a vasárnapi disszidens demokrata kerületi gyűlésen tisztségeket vállaltak. Az értekezlet Milosevic Ljubomir, Konyovics Dimitrije, dr. Macak

Mátyás, Kisgéci István és Székely Arnold párttagokat beválasztották a végrehajtóbizottságba.

A noviszadi demokrata párt nyilatkozata

Dr. Nikolic Bránko, noviszadkerületi elnök és Szavics Mirko titkár aláírásával a demokrata párt nyilatkozatot tesz közzé, amelyben azt állítják, hogy a disszidens demokraták által vasárnap délelőtt a noviszadi »Szerpszki Kralj«-ba egybehívott kerületi gyűlés nem volt demokrata gyűlés, mert a noviszadi kerületi demokrata párt elnöksége ilyen ülést nem hívott össze és a gyűlés összehívása felelőtlen elemek ténykedésének tekintendő.

Radikális népgyűlések a szombori kerületben

Szomborból jelentik: A kormánytámogató radikális párt kedden Krusevlja, Gakovo és Sztanicsics községekben tartott népes konferenciát, amelyeken dr. Racics Szima képviselőjelölt tartott beszédet. Vasárnap Csonoplján, Krnyajan és Telecskán tart a párt népgyűlést, amelyeken dr. Racics szerbül, németül és magyarul fog beszélni.

A német párt választási agitációja a szombori kerületben

Dr. Grassl György a német párt listája érdekében kedden kezdte meg négy napos agitációs körútját Baranyában.

Dr. Grassl a két baranyai járás minden németlakta községét meglátogatja. A német párt apatini járási agitációja csütörtök kezdődik és három napig tart. Ezen idő alatt Teubel József járási jelölt Szontán, Doroszlovón, Priglevicaszvetilvánon és Bácskimonostoron tart népgyűléseket.

A vajdasági parasztpárt gyűlései

A vajdasági parasztpárt Belimonasztron, Popovácon, Branyinán, Drázon, Gáicsen, Dubosevicán, Csuzán, Zmajevácon, Kotlinán, Jagodnyácon, Petlovácon és Branyin-Vrhom tartott népgyűléseket, amelyeken Petic József listavezető továbbá Furahó István, Baka János járási jelöltek beszéltek

A szerb földművespárt agitációja a Délbányában

Vrsacról jelentik: A szerb földművespárt a Délbányában élénk választási agitációt kezdett. Sztokjovics Miodrag tartománygyűlési képviselő Mariolanán, Velikigajon, Alibunáron, Ulymán, Vlakovácón, Vatinán, Balaton és Selenon népes gyűlést tartott, amelyen Sztokjovics ismertette a párt programját.

Kormánypárti radikális gyűlések a vrsaci járásban

Dr. Jaga Velimir, a kormánypárti radikálisok vrsaci képviselőjelöltje Velikigajon, Mariolanán, Margittán és Alekszandrován gyűléseket tartott, amelyeken elmondotta programbeszédét. A gyűlések iránt mindenütt nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A bányai disszidens radikálisok elkészítették listájukat

Becskekéről jelentik: A disszidens radikálisok a listát összeállították. Listavezető: Miletics Szlávko, Becskerek város és kikindai járás: dr. Szimics Pája orvos Kikinda, helyettese: Srbanoj Vojin földműves Becskerek, becskerek járás és jasatomics járás: dr. Rafics Tósz, helyettese még nincs, kanizsai és alibunári járás: Szuvaldzsics Joachim esperes Banatszki Angyelovó, helyettese még nincs, novibecsei járás: Kikics Milivoj nyugalmazott vasutigazgató.

Radics ellen fordult a horvát parasztpárt mecénása

Prpics szerint Pasics teljes gazdasági és közigazgatási autonómiát akart adni Horvátországnak

Politikai körökben nagy feltűnést keltett Prpics Milánnak Radics Istvánhoz címzett nyílt levele, amely a Jutarnji List szerdai számában került nyilvánosságra. Prpics Milán volt ugyanis az, aki a horvát parasztpártot éveken keresztül pénzzel látta el és Radicsnak évtizedek óta intim barátja volt.

A nyílt levél elején Prpics felsorolja azokat az okokat, amelyek szükségessé tették a horvát parasztpárt megalakulását. Az összes horvátok pártja volt ez — írja levelében — és a horvát eszme nagy győzelmet jelentett. Ma, amennyi sok áldozat meghozatala után látom, hogy senki sem vagyok a pártban. Ez a párt többé nem a demokratizmus zászlóvivője, hanem osztályszervezet, amely, ha a te repülőgépiramu abszolútikus törekvéseid nyomdokain fog haladni, elvesztet az igazság és a demokrácia számára. Ez a párt ma már nem horvát, hanem valami nemzeti parasztpárt. Ezekután a te meséid a horvátság ról, a demokráciáról, az emberi jogról csak blöf. Ha 1918-ban okos vezéreink lettek volna, ma a szerbekkel egyetértve önálló közigazgatásunk volna. De később is meg lehetett volna szerezni a horvát nép jogait, amiket mi követelünk — írja Prpics. — 1924. év elején, amikor Londonból Bécsbe érkeztem, én személyesen vittem el neked Bécsbe Pasics Nikola ajánlatát, amelyben Pasics irásban kijelentette, hogy mit akar és mit ad, Pasics gazdasági és közigazgatási önkormányzatot ajánlott, amelynek élére bánt neveztek volna ki, de ellenezte, hogy külön Horvátországot alapítsunk, amelynek külön törvényhozása volna. A te démonod azonban másként intézkedett. Közben a nép azt hitte, hogy benned igazi nagy vezére van és te Moszkvába mentél... Vajjon ezt is a nép érdeke kívánta? — Te most hatalmad tetőfokán vagy,

a nép pedig minden nap szegényebb lesz és amikor már minden analfabéta látja, hogy a horvátok fizetőgépjé maradnak és a te politikád negatív s ebben az államban lehetetlen, te jobbra-balra handabandázol és a romlott urakról beszélsz. A nép a gazdasági helyzet megjavítását követeli és nem kíváncsi a te mesédre.

— Nem azért írom neked ezt a nyílt levelet, hogy ezzel a választások eredményét a te károdra befolyásoljam, mert tudom, hogy az most úgy sem fog következni. Egyedül a lelkiismeretem sugallja, hogy megmondjak mindent a népeknek, hogy lássák ki vagy. Jöjjenek

végre azok az emberek, akiknek tehetségük van, hogy egy nagy állam konstruktív munkájában résztvegyenek.

— Még csak egy megjegyzésem van — írja Prpics Milán — Lincoln mondotta a következőket:

»Egy ideig az egész világot az orránál fogva vezetheted, de örökké — sohasem.«

Politikai körökben úgy tudják, hogy a Prpics Milán körül csoportosult horvát parasztpártiak a választások után elszakadnak Radics Istvántól és új pártot alakítanak, mely Beograddal való kibéküléséért fog küzdeni.

Vasárnap Szuboticán játszik Ujpest

A belügyminiszter megadta a beutazási engedélyt

A jugoszláv-magyar sportbékét nagy mértékben veszélyeztetette az a körülmény, hogy az Ujpest csapatának, amelynek vasárnap a SzAND-al Szuboticán kellene mérkőznie, nem adtak beutazási engedélyt. A konfliktusba beavatkozott az Országos Testnevelési Tanács is, amely retorzióképen letiltotta a Hungária beogradi vendégszerelését. A Hungáriának ugyanis, vasárnap Beogradban kell mérkőznie a BSK-val a közép-európai kupáért, de az Ujpest miatt kétségessé vált ez a mérkőzés is.

A BSK vezetője amint értesült erről, nyomban érintkezésbe lépett az illetékes tényezőkkel és — mint Budapestről jelentik — intervenciója eredménnyel is járt. A belügyminiszter, az Ujpest csapatának megadta a beutazási engedélyt és így vasárnap lejátszhatják a mérkőzést.

Hír szerint az ügy ezzel még nem fejeződött be, mert a magyar sportkörök véglegesen kívánják rendezni a jugo-

szláv-magyar sportviszonyt. A Hungáriával Beogradba fog utazni dr. Fodor Henrik, a professzionista szövetség egyik vezetője, aki a hatóságokkal is érintkezésbe fog lépni, hogy a jövőben, kölcsönösen, beutazási engedély nélkül utazhassanak magyar csapatok Jugoszláviába, illetve jugoszláv csapatok Magyarországra. Remélhető, hogy dr. Fodor Henrik akciója újra helyreállítja a jugoszláv-magyar sportbékét.

Patent „Konrath”
paradicsom-paszirozó
minden jobb vas- és háztartási üzletben kapható

A jugoszláviai Herkules, aki ekrazitpatronokat lő a szájából

A Bécs melletti Baden-fürdőnek érdekes vendége van: Barta Szlávko, aki Jugoszlávia legerősebb emberének titulálja magát. A jugoszláv Herkules egy kis reuma gyötri, azt kezelni jött a badeni kénés fürdőbe. Ilyen világot élünk, már a Herkuleseket is kikezdi az átkozott reuma!

Becsületes polgári foglalkozása is van Barta Szlávkonak, gyáros és moztulajdonos Zagreb városában és nagyon gazdag. Egyetlen ambíciója, hogy Breitbart, a vaskirály örökébe lépjen. Amatőr erőművész, aki kora fiatalságától sportol s az akrobata mutatványokat, amelyekkel Breitbart elképesztette a közönséget, játszi könnyedséggel ő is utána csinálta. Sőt lefőzte Breitbartot. Kedvenc mutatványa, hogy a mellére rátesznek egy deszkapódiumot, amelyen öt tagból álló zenekar és egy táncospár helyezkedik el. A zenekar játszik és a pár táncol a mellkasán, amelyre így közel 800 kilogrammnyi súly nehezedik. A feje lágya is benőtt, ezt bizonyítja, hogy fején követ lehet törni. Az erőművésztének fénypontja azonban az ekrazitos cigaretták. Így nevezi azt az ekrazitos, háromcentiméteres patron, amelyet a szájából lő ki. Életveszélyes mutatvány. Barta a szájába veszi a patron és meggyújtja, úgyhogy a lövedék a szájában explodál. Barta Szlávko művészetét bemutatva Helentalban, produkciójának sok nézője akadt, akik el voltak bűvölve a vakmerő mutatványtól.

A jugoszláv Herkules szimpatikus külsejű ur, 104 kilót nyom, 182 centiméter magas, az artisták minden póza nélkül. Természetesen tartja, hogy szájából kilövellő az ekrazitos töltényeket, anélkül, hogy feje egyet is mozdulna. Egy kard hegyének támasztja fejét, amely ha a detonáció erejétől egy kicsit megmozogna, nyársba szalad. Őt tartják Jugoszlávia legerősebb emberének. Részt vett a Balkán-háborúban és a világháborúban is. Az utóbbiban a magyar-osztrák monarchia hadseregében szolgált, mint repülő. Montenegró fölött lelőtték és sebesülten le kellett szállnia. Jobb alsókarjában még benne van a golyó. Szelíd ember, aki kerüli az afférekat. Tizenhét évvel ezelőtt Boszniában három belekötötték, meg akarták késelni, egy rugással lerázta magáról mind a három támadóját. Az egyik közülük azóta is süketnéma. Amerikából és Londonból egymás után kapja a szerződte-

tési ajánlatokat. A honoráriumon kívül 50.000 dolláros biztosítást helyeznek kifizetésbe és azonkívül minden egyes fogást 1000 dollárral biztosítják, csak vállalja el a szerződést. Barta Szlávko

azonban nem vágyik az ezerfeji Caesar elé, a pénz nem izgatja és még nem döntött, vajjon elindul-e meghódítani a világot. Egyelőre a reumáját fürösztli a badeni kénés fürdőben...

A közlekedési miniszter is résztvesz a szubotikai vasuti kongresszuson

Augusztus 13-án három ezer vasutas jön Szuboticára

A jugoszláv vasutasok és hajósok egyesülete az idén Szuboticán tartja kilencedik rendes évi kongresszusát augusztus 13-án, 14-én és 15-én. Az egyesületnek harmincezer tagja van és három ezer tag jelentette be részvételét a kongresszuson, amely iránt a vasutasok körében nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Az egyesület hivatalos kiküldöttjei az első két napon a városháza dísztermében fognak ülésezni. A kongresszus harmadik napján, kedden, a vasutasok kirándulást rendeznek Palics-fürdőre, ahol nagy ünnepélyt rendeznek tiszteletükre. Kedden este velencei estét és tűzijátékot rendeznek a palicsi tavon.

A kongresszusra Beogradból Pa-

licsra különvonatot indítanak. A különvonat 14-én reggel öt órakor indul Beogradból és Szuboticán keresztül egyenesen Palicsra megy, ahonnan 15-én délután három órakor indul vissza Beogradba, ahová este hét órakor érkezik. A közlekedésiügyi miniszter a kongresszus összes résztvevőinek szabadjegyét engedélyezte és az ingyenes utazáshoz az egyesületi tagsági igazolvány is elegendő.

A kongresszusra bejelentette érkezését Milosavljevic Szvetisláv tábornok, közlekedésiügyi miniszter és Popovic Bora közlekedésiügyi miniszter-helyettes is. A közlekedésiügyi miniszter hétfőn érkezik Szuboticára és Szuboticán csak egy napig marad.

Rablógyilkos főszolgabíró

Három évvel ezelőtt elkövetett borzalmas bűnténynek jutott nyomára a plevlyei rendőrség — A kerület főszolgabírája két cinkosával meggyilkolta és kirabolta a Dubocsica-kolostor dűsgazdag főpapját

Beogradból jelentik: Plevljében, Dél-szerbia egyik legnagyobb városában a csendőrség egy három évvel ezelőtt elkövetett rablógyilkosságnak jött a nyomára, melyet

Damjanovic Ljuba, a plevlyei kerület akkori főszolgabírája követett el, aki a nyomozás adatai szerint borzalmas kegyetlenséggel meggyilkolta és kirabolta

Nenadovic Risza dűsgazdag plevlyei görögkeleti lelkész.

Három évvel ezelőtt nagy feltűnést keltett, hogy a Plevlje melletti Dubocsica kolostorból titokzatos módon eltűnt a kolostor főnöke, Nenadovic Risza dűsgazdag és tekintélyes lelkész. Az eltűnés után fantasztikus hírek keltek szárnyra, melyek szerint Nenadovic Amerikába ment és ott fényűzően él, míg egyesek Albániában látták. Később a család és a patriarcha energikus sür-

getésére nyomozás indult, de eredménytelenül, mert

a főszolgabíró néhány napi kutatás után ad acta tette az egész ügyet.

Nem régen a főszolgabíró élére Atanaszjevic Borot nevezték ki, aki újból nyomozást indított, amely kiderítette, hogy

Nenadovic lelkész meggyilkolták, a gyilkos pedig maga Damjanovic Ljuba főszolgabíró.

A nyomozás megállapította, hogy az öreg lelkész, akinek közel másfél millió dinár vagyona volt. Damjanovic Ljuba főszolgabíró két templomszolga segítségével megölte, a holtestet egy hegy-szakadékban elásták, ahol a csendőrök most meg is találták a hulla maradványait.

A két templomszolga, Knyezsevic Milan és Knyezsevic Dila beismerő val-

lomást tettek és elmondották, hogy Damjanovic felbérelte őket, hogy legyenek segítségére a gyilkosságban. Egy alkalommal aztán kilesték a lelkészt.

a közeli hegyek közé egy barlangba hurcolták, ahol Damjanovic pénzt követelt tőle.

Nenadovic minden ékszer és pénzt átadott a főszolgabírónak és térden állva könyörgött, hogy engedje el, de Damjanovic attól való félelmében, hogy a pap elárulja

késsel szivenszurta a lelkészt, majd egy fejszével szétverte a fejét.

A rendőrség a rablógyilkos szolgabíró két cinkostársával együtt letartóztatta. A nyomozást tovább folytatják, hogy ennek a borzalmas gyilkosságnak minden részletére fényt derítsenek.

Harc a nyugdíjért

Dr. Nikolics György volt szombori polgármester fenyegető beadványa a tanácshoz

Szomborból jelentik: Rendkívül érdekes ügy foglalkoztatja napok óta a város közönségét.

Dr. Nikolics György, a város nemrég felmentett polgármestere beadvánnyal fordult a tanácshoz, amelyben kérte vagy polgármesteri fizetésének, vagy az ennek megfelelő nyugdíjnak folyósítását.

A volt polgármester beadványának legérdekesebb része az, ahol figyelmezteti a tanács tagjait, hogy azok ellen, akik polgármesteri fizetése vagy nyugdíja folyósítása ellen szavaznak, hivatalos hatalommal való visszaélés miatt bünvádi feljelentést tesz az államügyészségnél.

A tanács a jogügyi bizottság véleménye alapján úgy határozott, hogy miután dr. Nikolics polgármesterré való kinevezésekor már hatvanöt éves elmult és mivel így ki sem lehetett volna nevezni, polgármesteri fizetésének megtehető nyugdíj neki nem jár. Ennek alapján a nyugdíj folyósítását a tanács megtagadta és egyben elhatározta, hogy dr. Nikolics György volt polgármester beadványát vádindítvány megtétele végett átteszi az ügyészségnek, mert a tanács véleménye szerint az a büntető törvénykönyvbe ütköző fenyegetést tartalmaz. Elhatározta egyben a tanács azt is, hogy dr. Nikolics György nyugdíjának folyósítását kérő beadványát a péntekre egybehívott rendkívüli városi közgyűlés elé viszi.

Egy kritikus albumából

Irtó: Baedeker

Az írók ezt a szót: *erény*, oly sokszor emlegetik, hogy a hiszékeny olvasók végre elhiszik, hogy az valóban létezik. S regényekben és novellákban valóban találkozunk is vele.

*

Aki hisz az erényben, már erényes is.

*

Egy pap tette egyszer előttem ezt a vallomást:

— Végtelenül szeretem a pályámat, a melyre hivatottságomnak az érzetében lelkesedéssel léptem, de nem vagyok boldog, amikor látom, hogy a meggyőződéseim heve s a szándékom tisztasága szinte hiábavaló azoknak az érzékeltenséggel szemben, akikkel dolgom van. A vallást szeretik ezek a jó emberek és szívesen hallgatják tőlem annak tanait. De ahogy szeretetre oktatom őket, azonnal értelmetlenekké válnak s nem tudják belátni, hogy vallást gyakorolni annyi mint szereket érezni és éreztetni... Régi ember vagyok, már a háború előtt is tanítottam és prédikáltam s akkor sok megértő lélekre találtam. Akkor a hívőim kevesebb időt töltöttek a templomban, de jobban szerették egymást, most többet átjártoskodnak, de érezhetőbben gyűlölködnek. A háború az emberiségnek és a szeretetnek legnagyobb ellensége, amelyet

minden papnak és minden más moralistának el kell átkoznia. A háború megölte az *Erényt*, amikor kipusztította a Szeretetet... Azóta sok embert gyónattam meg a halálos ágyán, aki megbánta, hogy becsületes és erényes volt és akárhányat, aki nem bánta meg, hogy gonosz volt és szeretetlenül élt. A háború az oka, hogy formális vallásosság mellett istentelenebbekké és embertelenebbekké váltak az emberek s én attól tartok, kedves uram, hogy mi papok hiába tanítunk és hasztalan prédikálunk...

*

Az erényt valószínűleg azért hagyják jutalmazatlanul az embertársaink, mert azt gondolják, hogy az önmagában hordja a jutalmát. Am az Irásnak ezt az ígértét igazán nem volna szabad egészen komolyan venni és teljesen szó szerint magyarázni. Mert ha igaz is hogy az erényes ember számára elég jutalom saját jószágának a boldogító tudata (mint ahogy a bűnös részére elég büntetés saját gonoszságának a lelkiismeretfurdaló tudata), szükséges még hozzá az embertársak tudomásulvévő elismerése is. Mint ahogy a bűncselekvőknél nem elégszik meg a társadalom azzal a bünhődéssel, amellyel őket a háborgó lelkiismeretük gyötri, de három havi fogháztól életfogytiglani fegyházzal is sújtja őket, úgy az erényes embertestvéreknél se tarthatja elég jutalomnak a Társadalom azt, hogy az illetők meg lehetnek magukkal eléged-

ve» s úgy illenek, hogy valamelyes jutalomban részesítse őket. Ha a gyilkosokat felakasztják s a tolvajokat bekasztlízzák, hogy elrettentsék hasonló bűnöktől az embereket, a jószágosakat és erényeseket meg kell jutalmazni, hogy ilymód utánzásra és példakövetésre serkentsék a többieket.

*

Ámde vigyázat és tapintat az ily díjosztásnál s az ily erénykoszorúzásnál! Mert megeshetnék, hogy akik erénydíjat nyernek, csak olyformán erényesek mint amily módon szépek azok a kecses hölgyek, akik szépségversenyeken győznek. Egyáltalában nem biztos, hogy a legerényesebb pályázó kapja a Montyon-díjat és nagyon valószínű, hogy nem a legszebb asszony vagy leány győz a szépségversenyeken. Tapasztalás szerint a kirívó erény és a kihívó szépség nyeri el az ilyen győzelmi pálmát. És én ép oly kevéssé bízom az erénydíjas, férfiú tizenhárompróbás erényművészetében mint a szépségverseny jury-je által kitüntetett hölgy finom és előkelő szépségében. Washington és Deák nem pályáztak erénydíjra, Gioconda asszony és Erzsébet királyné pedig nem versenyeztek a szépség pálmájáért.

*

Ha csak tizedrész annyi erényt és jó tulajdonságot találunk az élőkben mint amennyit ráfogunk az elhunytakra (akik nem tiltakozhatnak a majd nem szentelt avatásuk ellen), a jó Isten több gyö-

nyörüséget találna bennünk mint így. De hát meg kell hálnia az embernek, hogy az embertársa elismerje benne azt a jót, amivel dicsekedhetett és azt is, amely teljesen idegen volt tőle.

*

Mért nincs bátorságunk rosszat mondani az elhunytokról?

Mert nincs lelkünk őszintén jót mondani az élőkrol.

*

Egy jelentékeny, de nem jó ember sírjánál többen tartottak dicsőítő beszédeket, amelyekben nemcsak a meglevő tehetségeit magasztalták, de azokat a kvalitásokat is, amelyek hiányoztak belőle.

A gyászközönség egy tagja azt kérdezte a szomszédjától:

— Vajjon a szónokok jóvátették-e dicséretükkel azt a sok rosszat, amit az elhunyt elkövetett?

— Azt nem — felelte ez. — De jóvátették azt a sok rosszat, amit életében mondtak róla.

*

Erényes cselekedeteket olykor ösztönszerűen, szinte tudattalanul követ el az ember — rossz tetteket mindig akaratlanul és tudatosan. Azért hát nem minden jócselekedetünk érdemel jutalmat, de minden gonosztettünk büntetésre méltó. Nem minden szerepetünk megy erényszámba, de felelősséggel tartozunk minden rossz cselekedetünkért.

Egy almafa ága...

A cséplőgép leszakadt teteje maga alá temette a munkásokat. — Egy halott, hét súlyos és több könnyű sebesült.

Indul a gép...

Még bugnak a gépek a mezők felett, még hull a mag — az áldott táplálék: a kenyér!

Még száll a dal a bugás fölött: a köszönet száll az öröm szárnyán.

De itt-amott már kiálszik a bugás, elhallgat a dal — itt már befejeződött: a kenyérgyűjtés.

Pecity Mitar Sirina-pusztai tanyáján — a Szentá-kikindai vasutvonal mellett, négy kilométerre Padej községtől — kedden délután öt órakor hallgatott el a gép: készen volt a cséplés, mint a remény hadserege — a magok milliói srakoztak fel szép, új zsákokban a magtár előtt.

Kímérték a részt a munkásoknak, a gazda a magáét behordatta a magtárba, a részt pedig felrakták a kocsikra. Hála Isten, itt elég szépen fizetett a föld: örült a gazda és lobogott az öröm lángja a részesek szemében.

No, Isten áldjon benneteket gyermekeim! — köszöntött a gazda.

Isten áldja magát és családját — lépett elő a komoly és poros arcú eterő — és köszönjük a jóságát!

A gőzgépet befogták a cséplőgép elé, felrakták a szerszámokat és a kis ruhákat a kocsikra és a gép elindult.

A fiatalok fent a cséplőgép tetején, a doh körül foglalt helyet, az öregek a cséplőgép után gyalogosan lépkedtek — így szokták emberemlékezett óta.

Es zengett a dal, mint julius tűzöz, égető napsugara és fénylett az öröm az arcokon oly mélyen és derűlten, mint felettük a végeláthatatlan ég!

Édesanyám kösse fel a kendőt a fejére... fiatal szívekben édes remegések nyitak a nóta szavára, kedves arcok fénylettek fel a szív körül, ó, ebben a nótaban annyi simogatás, annyi melegség volt... és igen, az anva az, aki azt a nagy dolgot: a szív érzéseit olyan szépen tudja elmondani majd — a másik anyának!

Julius melege kacagott az uton... de amott a szőlők között, a fák árnyékában huzódott az árny...

Egy almafa ága...

A menet bekanyarodott a szőlők közé, gyümölcsfáktól beárnyékolta utra.

Fénylő, édes gerezdek remegtek a levelek árnya alatt, mint az élet oszlopjai a még el nem jött percek titkai alatt; almák halvány pirossága incselkedett a szomjas inyeken... és egy kar kinyitott — hogy leszakítson egyet!

Es — árny lepte el a ragyogó délutánt...

Csak egy pillanat volt az egész... az az egy kinyújtott kar elég volt — hogy az egyensúly titkát megbontsa — egy szomjas vágy a halálsikoly örvényébe mélyült és maga után rántotta a közelállók.

Ki volt a kar? — nem tudja senki.

Mikor az almáért nyult, a gép etető asztala a dob körül meghajolt és az asztal erősen meghajolt alátámasztó rudja, mint a megfeszített nyilvessző kipattant... egy kis ág huzta el a hirt...

A dob asztala leszakadt és a magas gépről a fák és szőlő közé hullottak — akik még az előbb annyi reményt ringattak...

Por, iszonyu sikolyok, hörgés, segítséget kérő jaj — töltötte be a levegőt.

A romokat pillanatok alatt szétszedték és több könnyebb sebesült közül végre sikerült kiszabadítani azokat, akik legalul kerültek: Palatinus Terézt, Pintér Marist és Bozóki Ferencet. Mind a három padeji lakos.

Sebeiket úgy-ahogy, gyorsan bekötötték, kocsira tették őket és a községi orvos, dr. Cseremov Zsivoin lakására hozták őket.

Már nem él...

A sebesülteket szállító kocsin tartózkodott Palatinus Teréz nővére is, aki, miután megérkeztek az orvos lakására, gyorsan leemelte a takarót a sebesültekről.

Most már jó lesz minden, Teca! —

szólt nővérehez — de az nem válaszolt. A nővér följe hajol, szemébe néz és ekkor iszonyut sikolt: már nem él! — meghalt!

A közben összegyülekezett nép a nővérről együtt hangosan felzokog.

A másik két súlyosan sebesült fel-emeli véres arcát — a halott mellől... a nép dermedten néz és Bozóki Feri az épen maradt jobb karjával szeliden meg-simítja a Teca bronzvörös haját.

Teca szeme félig nyitott volt — de olyan fénytelen...

Lányom! — fiam!...

Megrendítő jelenetek kezdődtek ekkor... megérkeztek a szülők...

Lányom! — fiam! — sikoltott fel a szülői szeretet... mi történt veletek?

Kettő felel — egy soha többé!

Pintér Marist viszik először a műtőszobába. Jobb válla és jobb karja törött el több helyen. Sikolyai belehasitanak a csendes naplementébe.

Bozóki Feri a félig nyitott szemekbe néz, vajjon mire gondol? Iszonyu sebeit fején és hátán békén türi. Nincs egy jajsza. Valami tán jobban fáj — mint ezek a sebek?

Nem szól, csak néz!

Bozóki Feri! — kenyeret termelő parasztfiú, te olyan nagy, emberséges ember vagy! — szeretnék meg-simogatni, de nem bánom a fájásaidat.

Bekötik a Ferit is — anyja csókolgatja.

Pintér Maris ájultan fekszik a műtőasztalon és a sebesültek között mint az

élő Segítség — jár, biztat, gyógyít dr. Cseremov keze és szava. Ez a fiatal orvos igen rövid idő alatt mutatta meg — hogy milyen igazi Ember — nagyon szeretik!

Tecát pedig szép csendesen lakására szállítja a kocsit — amelyen előbb még a reményét vitték.

Mi történt...

Erre senki sem tud felelni. Csodálatos: annyi mindent láttam már — és mindenütt magyaráltak, mentették megértették a történeteket.

Itt senki sem mond semmit!

Megrendülten, mélyen hallgat az ember — elgondolkozik: *egy almafa ága!*...

Padej, 1927. augusztus 3.

Kristály István

Wied herceg fiát akarják Albánia trónjára ültetni

A bégek az emigrációval együtt akarják megoldani a királykérdést

Tiranából jelentik: Az albán bégek az utóbbi napokban Tiranában konferenciát tartottak, amelyen az ország helyzetét vitatták meg. Elhatározták, hogy

a királykérdés megoldása céljából összeköttetést keresnek az

albán emigrációval.

Hir szerint az emigráció hozzá fog járulni a bégeknek ahhoz a tervéhez, hogy

Wied herceg fiát nyerjék meg az albán trónra.

Wied herceg még végérvényesen

nem mondott le az albán trónról és a bégek biznak benne, hogy nem fogja ellenezni fria trónralépését. Addig míg a leendő albán király el nem éri a nagykorúságot, régens-tanács intézné Albánia fontos állami ügyeit.

Newyorkban százezer ember tiltakozott Sacco és Vanzetti kivégzése ellen

Fuller főkormányzó szerdán este döntött a két olasz anarchista sorsáról Coolidge elnökhöz százával érkeznek tiltakozó memorandumok

Sorozatos bombamerényletek Amerikában

Newyorkból jelentik: Sacco és Vanzetti kivégzésének elhalasztását kedd este újból kilátásba helyezték, mert

Fuller kormányzó kijelentette, hogy a védőknek a büntetés leflüggesztésére vonatkozó indítványát mérlegelni fogja.

Ezzel egyidejűleg közölték, hogy a végrehajtótanács ülését oszították helyeit már szerdán megtartják, mert a tanácsnak az ítélet leflüggesztése érdekében nyilatkoznia kell abban az esetben, ha Fuller kormányzó beleegyezik a felfüggesztésbe.

Fuller kormányzó szerda délutánra tanácskozára hívta össze a kormány tagjait, hogy a védők bizottsága által benyújtott kérelmet letárgyalják.

Az egész világból sürriin érkeznek Coolidge elnökhöz tiltakozó iratok a kivégzés ellen.

igy az uruguay-i kamara is elhatározta, hogy kegyelmet kér Coolidge-től Sacco és Vanzetti számára.

A két halálraítelt olasz anarchista mellett rendezett tüntetések kedd délután az Union-téren tartott gyűlésen érték el tetőpontjukat. Ezen

a tiltakozó gyűlésen mintegy száz-ezer ember vett részt.

A rendőrséget a szomszédos házak tetőin helyezték el. A gyűlés résztvevői közt röpiratokat osztogattak, amelyek Fuller kormányzótól és Coolidge elnöktől követelik a kivégzés megakadályozását. A gyűlésen incidens nem fordult elő.

A newyorki sztrájk nyugodtan folyt le

és minden különösebb izgalom és tulságos érdeklődés nélkül mult el. A különböző gyűléseken 300.000 ember vett részt. A rendőrségnek csak két esetben kellett közbelépni, amikor a tüntetők tömege a City felé akart vonulni. Ezeket a csoportokat szétszórták anélkül, hogy fegyvert használtak volna. Kisebbségek sűrűn fordultak elő, különösen Newyork nyugati részében.

Észak- és Délamerika számos városában volt még tüntető sztrájk, de nagyobb rendzavarásról sehonnán sem érkezett jelentés.

A rendőrség elfogott két olaszt, akik Fuller kormányzó ellen merényletet akartak elkövetni.

A newyorki postahivatalban szerdán pokolgépet találtak.

Ha ez a pokolgép felrobbant volna, óriási pusztulást okozott volna, mert a postahivatalban állandóan rengeteg ember fordul meg. Játsszadó gyermekek találták meg a pokolgépet, amelyet a rendőrség még idejekorán ártalmatlanná tett.

Euenos-Ayresben szerdán két bombarobbanás történt.

az egyik az igazságügyi palotánál, a másik a pályaudvaron, Chicagóban, a százhatvanezer lakosu olasz városnegyedben, **egy katolikus templomban bomba robbant fel, amelynek ereje szétrombolta a templom ablakait és több oszlopát.** A robbanás után röpiratokat osztogattak, amelyben tüntetésre szólították fel a lakosságot.

Londoni jelentés szerint abban az

arányban, amint Sacco és Vanzetti kivégzése közeledik,

a londoni rendőrség is szigorítja azokat a rendszabályokat, amelyeket a rend és nyugalom biztosítása érdekében fogantatosítanak.

Most már London teljes rendőrszemélyzete mozgósítva van és a szabadságon levő rendőrtiszteket is utasították, hogy naponta jelentsek be tartózkodási helyüket, hogy szükség esetén bármikor azonnal behívhatók legyenek.

Az amerikai követség és a konzulátumok épületel körül egyre erősítik az őrségeket

és erős rendőri védelem alá helyezték a szövetséges konzulátumok tagjainak magánlakását is.

A zagrebi munkásság is tiltakozott a kivégzés ellen

Zagreből jelentik: A horvát független munkásszervezet szerdán este gyűlést tartott Sacco és Vanzetti kivégzése elleni tiltakozásul.

A titokzatos autó

Egy nyolcvan kilométeres sebességgel robogó Steyer-kocsiról Apatinban borzalmas segélykiáltások hallatszottak

Apatinból jelentik: Az apatini csendőrség jelentésére az egész Délbácska és Horvátország rendőrségét, valamint csendőrségét mozgósították, egy titokzatos autó kézrekerítésére. Kedden hajnalban, körülbelül két óra tájban ugyanis

egy hatalmas turaautó mintegy nyolcvan kilométeres sebességgel száguldott végig Apatinon és a kocsiról borzalmas segélykiáltások hallatszottak.

A segélykiáltásokat az autó vezetői állandó tiúkléssel igyekeztek ellensúlyozni, azonban az emberek mégis figyelmesek lettek és miután azt hitték az első pillanatban, hogy tűz van, tömegesen tödultak ki az utcára.

Amennyire meg lehetett állapítani, a kocsin, amely valószínűleg Steyer-gyártmányu,

három nő és négy férfi tartózkodott. Két férfi a kocsit jobb- és baloldali lépésőjén állott, egy pedig a soffőr mellett ült és állandóan tiúklolt. Amikor a kocsit a Szentiváni-utra fordult, kissé lassított. Ugyanekkor

velőtrázó sikoltások és német nyelvű segélykiáltások hallatszottak a kocsiból.

Többen meg akarták akadályozni a kocsit abban, hogy tovább robogjon, de ekkor

a kocsit lépcsőn álló emberek revolvert rántottak és azzal igyekeztek távoltartani a feléjük közeledőket. Egy pillanattal később az autó eltűnt Szvilovejó község irányában.

A történetről nyomban értesült az apatini rendőrség, amely érintkezésbe lépett a szomszédos községek csendő-

ségeivel, hogy az autót tartásuk fel. Ekkor azonban már kiderült, hogy az autó átrohogott Bogojevón is és nyomtalanul eltűnt.

A rendőrség azt is megállapította, hogy az autót Szombor felől jött, de hogy kik voltak utasai, azt még nem sikerült kideríteni. A nyomozás ebben az irányban is folyik.

Volt ka'onai nyomozó követte el a Kolumbus-uccai rablótámadást?

A budapesti rendőrség örözi a textilkereskedő viharosmúltú zserolóját

Budapestről jelentik: A múlt hó 28-án Bartók Zoltán budapesti textilkereskedőt — amint a Bácsme gyei Napló jelentette — egy magát detektivnek mondó fiatal ember kicsalta a Kolumbus-ucca 31. szám alatti villába, ott megkötözte és revolvert szegezve mellének, huszezer pengőt követelt tőle. Bartók megígérte, hogy a Magyar-Olasz Bankban kiutalja a kért összeget, a banképületben azonban segítségért kiáltott, mire a támadó elmenekült.

A rendőrség azóta állandóan kereste a vakmerő támadót és a nyomozás megállapította, hogy a támadó azonos Fuchs Jenő huszonhétéves tönkrement soproni fűszerkereskedővel, aki katonai nyomozó volt Sopronmegyében és ilyen minőségben is egész sereg visszaélést követett el, amiért a polgári és katonai hatóságok már régebben körözik.

Fuchs Jenő hamis katonai igazolványt használt, amely Komjáthy vagy Kerekes névre volt kiállítva és mint a rendőrség megállapította, a legutóbbi büncselekmény elkövetésénél is ezt a hamis igazolványt használta. Az érdekelt kereskedők, akiknél a szélhámós járt, fénykép alapján felismerték Fuchs Jenőt, aki ellen körözölevélet adtak ki.

A főtí rémdráma

Egy soltvadkerti parasztagda fia a máglyarakás alatt talált áldozat

Budapestről jelentik: Néhány nappal ezelőtt, mint jelentettük, Fót község határában egy paradicsomföldön borzalmas leltre bukkantak: elhamvadat máglyához kötözve egy ember megszenesedett holttestét találták és mellette egy revolver hevert. A nyomozás az első napokban azt állapította meg, hogy az áldozat azonos Faddi Sándor újpesti gépkezelővel, szerdán azonban kiderült, hogy ez a nyom téves.

Szerda délelőtt megjelent a főkapitányságon Ördög Miklós soltvadkerti földműves és előadta, hogy gyanúja szerint az áldozat nem más, mint huszonkétéves fia, Ördög Miklós, aki néhány nappal ezelőtt azzal távozott el hazulról, hogy Kiskunhalasra megy a kórházba gyógykezelés végett. Becsomagolta legszükségesebb holmiját és magával vitte kilencmilliméteres Steyer-pisztolyát, valamint egy üveg benzint is. Kiderült azonban, hogy a fiatal ember nem volt a kórházban és senki sem tudja, hogy hol tartózkodik. Ennek alapján a gazda azt hiszi, hogy fiának holttestét találták meg Fót határában.

A főkapitányság ezen az új nyommon most újból megindítja a nyomozást, azonban ha a nyomozás eredményre is vezet, mindig fennmarad az a kérdés, hogy került Ördög Miklós a főtí határba, hogyan égett el és nem történt-e gyilkosság a főtí paradicsomföldön.

Fotoamatőrök

Kérjük fotoapparátusokról és képlekekről gazdagon illusztrált ingyenes árjegyzékemet

SEIDLING PÁL

Novisad, Kr. Petra ul. 28.

Emigráns munkások inzultáltak Párisban a magyar szakszervezeti tanács titkárát

Megzavarták Gál Benő előadását, mert azt állította, hogy Magyarországon javulnak a viszonyok

Budapestről jelentik: A párisi Humanité nyomán Budapesten az a hír terjedt el, hogy Párisban durva inzultus érte Gál Benőt, a magyarországi szakszervezeti tanács titkárát. A Humanité szerint néhány francia munkásszervezetbe tömörült emigráns magyar munkás felszólítására a nemzetközi szakszervezeti kongresszuson Párisban tartózkodó magyar delegáció Bourgs-du-Traville-ben beszámolót tartott. Ezen a beszámolón felszólalt Gál Benő is, aki — mint a Humanité írja — a munkások előtt »a Horthy-rendszer jótéteményeit merete dicsérni«. Az előadót közbeszólásokkal többször megzavarták, majd az egyik munkás többször arculütötte.

Peyer Károly országgyűlési képviselő, aki a szakszervezeti kongresszusról kedd este érkezett Budapestre, az újságíróknak elmondta, hogy a magyar kiküldöttek Párisban különböző helyekre meghívást kaptak, így többek közt a párisi vasmunkások szociáldemokrata csoportja Bourgs-du-Traville-ban gyűlést tartott, amelyre elment a budapesti vas-

munkások két kiküldöttje, valamint Gál Benő, Budapest törvényhaósági bizottságának a tagja, a magyarországi szakszervezeti tanács titkára. Gál Benő fel is szólalt az ülésen és elmondta, hogy Magyarországon a viszonyok javulóban vannak és rámutatott arra, hogy a szociáldemokraták városi működése folytán erőteljes építkezés indult meg Budapesten.

Az előadás alatt, Peyer szerint, berontott a terembe a magyar bolsevistacsoport tiz-tizenöt suhanc tagja, akik a landó közbeszólásokkal zavarták Gál Benőt, aki látva, hogy nem tudja befejezni beszédét, elhagyta a szónoki emelvényt. Ekkor a tumultusbar odalépett hozzá az egyik suhanc és megütötte. Az inzultust nagy felháborodás követte. A tumultusban azonban a támadó kisorrant a teremből.

Az izgalom csillapultával zavartalanul folytatták az ülést és a magyar kiküldöttek elmondották beszédüket, amelyben élesen megbélyegezték a Franciaországban élő magyar munkások között fellépett bolsevista propagandát.

Kemál pasa szerdán reggel keresztül- utazott Szuboticán

A török köztársaság elnöke Karlsbadba ment, ahol találkozik Massarykkal

Kemál pasa, a török köztársaság elnöke szerdán hajnalban szigorú inkognitóban keresztül utazott Szuboticán.

Kemál pasa három tagú kíséretével Budapesten keresztül Karlsbad-

ba ment, ahol több hetet fog tölteni. Karlsbadban találkozni fog Massarykkal, a csehszlovák köztársaság elnökével.

A két államférfi találkozásának nagy fontosságot tulajdonítanak.

Jacque Catelain, a filmek hős- szerelmese

irigylí az igazi szerelmes párokat, akiknek csókjait
nem a rendező irányítja

Beszélgetés a világhírű filmszínésszel, akit Beogradból
é szerrel üldöznek a nők — „Me értő, kicsi felesége szer-
retnék lenni“

Billancourt, augusztus hó — Nem jó! Ismételné! — kiáltja Malikoff a főrendező és Liemburg asszony immár ötvenedszer próbálja előlrol a láborgó anya jelenetét. A fényezőök dühítően ragyognak, az asszony szinte feldoklik a kápraztató zuhatagban és a rendező megönddall irányítja minden mozdulatát, a sóhaj, a pihéget és a villámzó tekintet. Itt szó se lehet egyé- niségről. A film keretein belül legfeljebb csak a fizikum kvalitásai érvényesülhet- nek, a szép száí, formás láb, karcsu test és a testhez álló mosoly. De azt is el- esufithatja egy rossz beállítás, vagy a rossz világítás.

A következő jelenetben a rendező is játszik. Furesa: Malikoff ur, aki az előbb még fölányesen magyarázott, utánaí- szott és sehogyse tudta megérteni, hogy lehet valaki annyira ügyetlen, hogy nem fogja fel első pillanatban az ő intencióit, most izgatottan puderezi az arcát. A nyakkendőjét bogozza és amikor elkezdődik a felvétel, oly ügyetlenül jön be a szalont ábrázoló kulisszák mögül, hogy újra kell kezdeni az egészet. Bar- stoif rendezi a főrendezőt, de sehogy- sincs vele megelégedve.

— Malikoff vissza! — rivall szigoruan mesterére, mert ilyenkor megszűnik minden tekintély és kollegialitás, csak a film a fontos.

A főrendező pirulva retirál és lámpa- lázasan drukkol. Folyton a lencsébe bá- mul, mintha onnan várna segítséget. A »Panama« című Ufa-film jeleneteit fo- tografálják. A színészek mind németek, az egy Jacque Catelaint kivéve, aki a főszereplője ennek a Párisban játszódó bohózatnak. Míg a diszleteket cserélik, diskurálni kezdünk. Angolul, franciául és németül beszél. Egy francia, aki per- féktül megtanulta a német nyelvet! Le- kötelezően nyájas. Az életben is olyan, akár a filmen, szeretetreméltó és válasz-

tékosan finom, aki, ha bókot kap: elpi- rul. A filmdaliákat mindig leplezetlen undorral szemléltetem a mozilepedőn, de így szemtől-szembe egy valódi világhí- rű filmszínész — legalább is Catelain! — szimpatikus. Semmi póz, nagyizolás, vagy ripacs mellékiz, (mint például Jean Angelónál, aki interjú közben játszott, lihegett, hol a zordón várurat, hol a meg nem értett zsenit, akit a mostoha viszonyok — négyezer frankot kap egy napra — a film mezejére száműztek, holott neki a színpadon lenne a helye). Irónikusan adta elő a Panama tartalmát.

— Tudja, én egy csavargót játszom itt, akit megmentenek. Egy gazdag amerikai család vetődik a kocsmába, a nő táncol velem és én ellopom a karkötő- jét. De másnap lelkiismeretfurdalásaim támadnak és visszaviszem az ékszert, mire a nő belém szeret, csak a multam- mal van némi baj, de Carco ur (a szer- ző, népszerű, filmszüzéggyáros) erről és gondoskodott, mert kiderül, hogy főri családnak vagyok lezüllött sarja. A vé- ge, mint rendezem: Ioró csók Eiben- schütz kisasszony ajakára...

Csend.

Hallgatásomat ugylátszik félreértette Catelain, mert nevetni kezdett:

— Ugy-e nem tud szóhoz jutni? Ilyen butaságot ennyi gondnal és hozzá ve- lem csináltatnak végig! És nincs ellene apelláta. »Közönségsiker« — mondják ök és beleölnék milliókat, hogy a varró- lányok obulusain duplán hozzák be a kiadásukat. Amellett rengeteg pechjük van ezzel a darabbal. A mult évben megcsináltuk, már teljesen elkészült, amikor az összes negatívok elégték. Szinte intő jel volt ez a sorstól. Isten hőles keze, ám a filmberek nem ha- bonásak: újra legurblúzzák az egészet. Utálom a limonádékat, ahol az apacsot megvakarják és kibujik a szegény, de finomlelkű gróf. Régi tervem, hogy uj-

ra filmre viszem a Dorian Gray arcke- pét. És Shelley életét is én szeretném megfilmesíteni. Így kedvvel tudnék dol- gozni és legalább sikerem is lenne. Higy- je el, sohase tudom megállapítani, melyik filmem tetszett igazán a közönség- nek? Az a féktelen, vad reklám, amivel egy filmet az utjára engednek, elhomá- lyosítja az őszinte kritikákat, úgyhogy nekem fogalmam sincs róla, miben volt igazán sikerem? A Königsmarkt dicsé- rik, pedig a Szivek ördögében — szerin- tem — jobbat produkáltam. És azt az ostoba Rózsaloivat is egekig magasz- talták. Gyűlölöm az operettből, operá- ból, vagy divatos regényből gyurt film- szüzséket! Akár hiszi, akár nem: el va- gyok nyomva. Nem játszhatok kedvem- re és már évek óta könyörgök, hiába, hadd válasszathassam egyszer én meg a durabot, amiben játszani fogok.

— Sokat dolgozik?

— Most három filmem készül egy- szerre. Délelőtt itt filmek Billancourt- ban, délután a Gaumont stúdióban és éjjel Neuillyben. De folyton az az érze- sem: mindez kárba vesztett munka. El- aprózom magam. Egyetlen reményem: megígérték, hogy Zola: Pénz című re- gényét filmre írják számomra.

— Ön nem irt még soha?

— De igen. Van egy filmem (büsz- kén mondja) annak én játszottam a fő- szerepét. En is rendeztem. Meg is bu- kott.

— Kedvenc partnernője?

— Betty Balfour! Ő volt az első sze- relmem. Tulajdonképen az ő kedvéért csaptam fel filmszínésznek. Egyszer lát- tam a moziban. Nyolc évvel ezelőtt. »No — mondtam — ezt a leányt sze- mélyesen szeretném ismerni!« A bará- taim kinevettek. Én pedig jelentkeztem az Alliance Cinematographique Europé- enne nevű társaságnál és egy év mulva együtt játszottam Betty Balfourral. A barátaim azóta nem nevetnek többet rajtam, kivéve, ha vigjátékban látnak...

Kruger és Toporkoff, a két operátor jöttek jelenteni: valaki keresi Catelain urat. Egy híres kalapcég megbizottja volt, aki ötezer frankot ajánlott fel, az esetre, ha Catelain megengedi, hogy gyártmányaikkal a fején lefotografálják és ezeket a képeket reklámul használják fel: »Jacque Catelain kizárólag Bimbi- kalaphan jár.«

Catelain elrebegette a boldogító igent és már fotografálták is.

— A multkor — mesélte — egy asz- pirin és purgógyár képviselője járt a nyakamra, hogy engedjem a skatulyá- jukra nyomtatni az arcképemet, amint vidáman szopogatom gyártmányaikat. Nem annyira a pénz miatt, hanem in- kább a reklámért, mert ez közvetve en- gem is népszerűsít, kénytelen vagyok beleegyezni az ilyen tréfákba. Még min- dig izlésesebb, mintha botrányok segít- ségével beszélhetnék magamról.

— Sokat zaklatják a nők?

— Nem panaszkodhatok — válaszol- ja — nekem is befut naponta a norma- lis adag szerelmes levél. Bakfisok, asz- szonyok, özvegyek és árvák. Van aki csak megértő kis feleségem szeretne lenni. Mások öngyilkossággal fenyege- tőznek, ha azonnal nem küldök részük- re utiköltséget, de akadnak önzetlen te- remtések, akik beérik egy autogram- mal és ajándékokat küldenek. Tegnap egy ezüst karkötőt kaptam Beogradból, csókolózó galambokkal a közepén, ala- ta négylevelű löherével. Meghatóan fi- gyelmesek a nők. Igazán bünső mester- ség az anyém, akaratomon kívül belém bolondítok egy csomó hölgyikét és az- tán nem válthatom be a hozzáműzött reményeket. Pedig...

— És hányan vannak ismeretlen nők, akik nem irnak! Véték ennyi nőt elszá- lasztani. Képzeli: fiatalok, szépek és mind rám várnak. Csak egy szavamba kerülne...

Catelain groteszk arcot vágott:

— Csak a szívemet fájdítom, ha rá- gondolok.

— De azért itt Párisban?

— Unnepélyesen a szívére tette a kezét (premier plan):

— Aránylag kevesebbet jövök össze nőneműekkel, mint egy hasonló vidé- ki fiatal ember. Kivéve, amikor játszom és hivatalból épekedek a partnernőmért. Esténként, ha végigsétálok a Luxemburg- ban, rettenetesen tudom irigyelni a sze- relmes párokat, amint ülnek egy padon, összebujva és igazi csókokat váltanak. Izi szerelemből és nem áll mögöttük lobogóingujjas rendező...

Hogy szeretné Catelain utánuk csinálni! Nem a mezilatogatók, hanem a saját gyönyörűségére. Catelainnak, aki már annyi drámában, vigjátékban, ko- médiában szeretett, szenvedett és csaló- dott, igazában még nem is volt komoly szerelme. Az élet, ez a komisz rendező, nem akar neki löszerepet adni...

Tamás István

HIREK

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Ismét szárazabb és melegebb idő valószínű.

— **Elhunyt szubotcai városi tisztviselő.** Balázsevics Antal huszonkétéves szubotcai városi tisztviselő kedden hosszú betegség után Szubotcán meghalt. Temetése szerdán délután volt nagy részvét mellett. Halálát özvegye és kiterjedt rokonsága gyászolja.

— **Közhivatalnoknak nem szabad politizálni.** Szomborból jelentik: Lukics Predrag bácskai tartományi főispán rendeletet adott ki, amely szerint a közhivatalnokoknak szigorúan tilos politizálni. A rendeletet megküldték az összes főszolgabíróknak.

— **Uj főszolgabíró Kovinban.** Tévesen közöltük, hogy a kovacsikai főszolgabíró felmentették és helyébe új főszolgabíró neveztek ki. Mint Beogradból jelentik, a belügyminiszter nem a kovacsikai, hanem a kovini főszolgabíró mentette fel és Lozanic Veszelint Kovinra nevezte ki főbírónak.

— **Nagy robbanási katasztrófa Magdeburgban.** Magdeburgból jelentik: A város szélén kedden délelőtt robbanás történt egy régi várkastélyban, amely most a városi tűzoltóság és egy német-olasz tűzoltófelismerési gyár székhelye. A várkastély teljesen rombadólt és a szomszédos házak is megsérültek. Kilenc tűzoltó súlyosan megsebesült, egy leány pedig behalt sérüléseibe.

— **A félkezű rokkant szerelmi drámája.** Nyiregyházáról jelentik: Koleszár János félkezű rokkant évek óta Német András nyiregyházi államvasuti portásnál lakott. A szomszédok arról sutogták, hogy a rokkant bizalmas viszonyban van Németnével, mire a férj azt követelte feleségétől, hogy mondjanak fel Koleszárnak. Németné felháborodva utasította vissza a vádat és még aznap este felmondott Koleszárnak, aki ekkor állítólag többek előtt olyan kijelentést tett, hogy már nyolc év bizalmas viszonyban van az asszonnyal. Németné erre egy üveg marólugot öntött a rokkant arcába, amelyet teljesen összevonsolt a folyadék. A szerencsétlen embert kórházba szállították, ahol elvesztette mindkét szemévilágát. Az a gyanu is felmerült, hogy Németné férje felszólítására követte el a merényletet, hogy ezzel behizonyítsa, hogy nem szereti a rokkantat.

— **Szivgörcsöt kapott a kerékpáron.** Petrovoszelőről jelentik: Fischer Ernő petrovoszelői kereskedőinas a kerékpáron szivgörcsöt kapott és lezuhant a gépről. Esés közben súlyos sérülést szenvedett. A szerencsétlenül járt fiut lakásán ápolják.

— **Visszahelyezett rendőrfelügyelő.** Sztaribecsejéről jelentik: Szvircevic Mitó sztariyecseji járási rendőrfelügyelő, annak idején áthelyezték állásából, Szvircevic távozását a sztariyecsejiek nagy sajnálkozással vették tudomásul, mert működésével mindenki a legnagyobb mértékben meg volt elégedve. A lakosság körében akció indult Szvircevic visszahelyezése iránt, az akció sikerrel járt, mert mint értesülünk, Szvircevicet visszahelyezték állásába.

— **Kedvezményes utazás a tanítói kongresszusra.** Beogradból jelentik: A köznevelési miniszter az Országos Tanítói Egyesület kérelmére a Szkopljában augusztus 18., 19. és 20-ikán tartandó tanítói-kongresszusra utazók részére hetvenöt százalékos kedvezményt engedélyezett és így a kiinduló állomáson megváltott féljeggyel vissza is lehet térni.

— **Öngyilkos fazekasmester.** Sztaribecsejéről jelentik: Rudnicki Péter negyvenkilenc éves sztariyecseji fazekasmester kedden délelőtt háza padlásán egy gerendára felakasztotta magát. Mire hozzátartozói észrevették, már meghalt. A szerencsétlen ember három levelet hagyott hátra, amelyekben elbucszuk hozzártózkodt, de hogy miért kereste a halált, nem ismertük meg.

LEGUJABB

Bostonban ostromállapotot hirdettek

Az anarchisták felrobbantották a picheri városházát

Newyorkból jelentik: Bostonban kihirdették az ostromállapotot. A város főbb pontjait erős rendőrsztagok szállták meg, a fogház épületét gépfegyveres rendőrsztagok őrzik.

Ötven embert letartóztattak, mert tüntettek Fuller főköormányzó háza előtt.

A védőrség nagyszabású összeesküvést leplezett le. Az összeesküvők Fuller főköormányzót akarták meg-

gyilkolni.

Chicagóban nagvaránvu tüntetés volt, melyben közel százötven-ezer ember vett részt.

Az Oklahoma államban levő Picher városban délután felrobbant egy bomba a városháza kapujában.

A városháza és a mellette levő többemeletes ház rombadólt.

A romok alól két halottat és nyolc súlyos sebesültet húztak ki.

— **Belratkozások az elemi iskolákba.**

A közoktatásiügyi miniszter rendelete értelmében a jövő tanévre szóló beiratások az elemi iskolákban szeptember 1., 2. és 3-ikán lesznek.

— **Kitüntetett tűzoltók.** Molról jelentik:

Az országos tűzoltó szövetség több molli tűzoltót tüntetett ki működéséért. A kitüntetéseket vasárnap osztották szét a következő tűzoltók között: Drágin Bogdán főparancsnok, Biringer József alparancsnok, Csernai György szakaszparancsnok, Kosoczyk Ferenc őrsparancsnok, Dieberl Dezső őrspar., Kuny József, Verling István és Halász Károlyt. Az ünnepe után bankett volt.

— **Lokon nagy tűzveszedelmet okozott két kisgyerek.** Lokról jelentik: Lok községben nagy tűz pusztított, amely félóra alatt két épületet hamvasztott el.

A tűz Ubavin Száva kereskedő udvarán ütött ki és pillanatok alatt lángban állt a széna- és szalmakazal. A riadalomra összefutott az egész falu, de mentésről szó sem lehetett, mert nem lehetett megközelíteni a tüzet, oly nagy volt a forróság. A szél átvitte a parazsat a szomszédos Csuresics Radoszav udvarára is, ahol nagymennyiségű takarmány volt felhalmozva, amely rövid idő alatt a tűz martaléka lett. A kár megközelíti a nyolcvanezer dinárt. A vizsgálat kiderítette, hogy a tüzet Ubavinnak öt éves kislánya és a pajtása, a négyéves Otty Verlimir okozták, akik a kertben a kazal alatt tüzet raktak és kukoricát akartak sütni.

— **Agyonverte az öregapját egy szvetimihalji gazda.** Noviszadról jelentik: Érdekes bűnpert tárgyalt szerdán másodfokon a noviszadi felebbviteli bíróság Marios-tanácsa. Még 1918 decemberében történt, hogy a bánáti Szvetimihaljo községben Marosan Petar hetvenéves gazdát az istállóban holtan találták. A nyomozás nem tudta megállapítani, hogy bűntény vagy szerencsétlenség történt-e. A múlt év nyarán névtelen feljelentés érkezett a pancsevői ügyészséghez, amelyben a feljelentő elmondta, hogy Marosant unokája, Kosokár Tima és felesége meggyilkolták, hogy az örökséghez jussanak. Az ügyészség a feljelentés alapján új nyomozást indított és egyben letartóztatásba helyezte Kosokár Timát és feleségét. A pancsevői törvényszék ez év február 21-ikén tárgyalta a bűntényt és Kosokár Timát gyilkosság bűntettéért öt évi fegyházra ítélte, feleségét bizonyítékok hiánya miatt felmentette. A vádlat felebbezése folyán szerdán a felebbviteli bíróság tárgyalta a bűntényt és az elsőfoku ítéletet helybenhagyta. A védő semmisségi panaszt jelentett be.

Megjelent dr. Kecskeméthy Zsidók Egyetemes Története, 2 kötet ára 350 dinár. Részletfizetésre is kapható a Minerva könyvostályban Szubotica. Portóra 15 dinár küldendő.

— **Öngyilkos lett, mert nem mehetett fürödni.** Szomborból jelentik: Lázár István tizenhétéves szombori szobafestő összeveszett bátyjával, mert nem tudták eldönteni, hogy melyikük menjen fürdeni. Miután Lázár Istvánnak szülei megtiltották, hogy elmenjen, a fiu anynyira elkeseredett, hogy kiment a szerb temetőbe és ott rézgálicoldatot ivott. Súlyos belső sérülésével beszállították a kórházba.

— **Nyugdíjazták a »Santé«-fogház igazgatóját.** Párisból jelentik: A Santé-fogház igazgatóját, akit Leon Daudet szökése miatt tudvalevőleg felfüggesztettek állásától, most fegyelmi uton nyugdíjazták és megrovásban részesítették.

— **Hamis ezerfrankosokkal játszott egy koncertum Montecarlóban.** Bécsből jelentik: A Neues Wiener Journal jelenti hogy Montecarlóban letartóztattak egy társaságot, amely egymillió frank alapítékkel játszott a kaszinóban azzal a szándékkal, hogy a bankot felrobbantsa. A társaság két estén nyert, a harmadikon veszteséget, a negyedik napon azonban visszahozta egész veszteségét. Tovább azonban már nem játszhatott a koncertum, mert rájöttek, hogy a társaság tagjai hamis ezerfrankosokkal játszottak.

Fuchs Malvin: A négy Heller leány nagyszerű regénye kapható a Minerva könyvostályában Szubotica. Ára 70 dinár. Portóra 5 dinár küldendő.

— **Eltűnt egy noviszadi gyár főtisztviselője.** Noviszadról jelentik: Kemény Miksa, a noviszadi csavargyár irodalmónke néhány nap óta nyomtalanul eltűnt Noviszadról. Érdeklődtek a lakásán és ott azt az értesítést kapták, hogy Kemény Miksa ismeretlen helyre távozott. Kemény nagybősszegű adósságokat hagyott hátra és az a feltevés, hogy Magyarországra ment.

— **Globetrotter újságíró házaspár Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Driessen André, westerhaveni származású holland újságíró feleségével 1923 tavaszán földkörüli gyalogutra indult. Vándorlásuk során a Globetrotter-házaspár szerdán Noviszadra érkezett, ahonnan csütörtökön folytatják útjukat, amelyről tudósításokat küldenek a holland lapoknak.

— **Magyar konzulátust álltanak fel Pozsonyban.** Budapestről jelentik: A magyar kormány megállapodott a cseh-szlovák kormánnyal, hogy Pozsonyban magyar konzulátust állít fel. A konzulátus vezetője Bartók László konzul lesz és legközelebb már meg is kezd működését. A pozsonyi magyar konzulátus működési köre Szlovenszkóra terjed ki, ugyhogy ezután az ezen a területen illetékes lakosságnak a pozsonyi magyar konzulátus szolgáltatja ki a vizumot.

— **Magyar katonaszökevényt fogott el a szubotcai határrendőrség.** A szubotcai határrendőrség kedden éjjel egy magyar katonát tartóztatott le. A szökevényt a határrendőrségre szállították, ahol előadta, hogy Petó Jánosnak hívják és azért szökött meg Magyarországból mert csekély fizetése volt és két évvel ezelőtt tizenkét évi katonai szolgálatra kötelezte magát. A magyar katonát átadták az illetékes hatóságoknak további eljárás lefolytatása végett.

— **Nem tiltott közlés.** Beeskerekről jelentik: A beeskerei Torontál című lap vasuti kasszarablásról és a leégett Vojvodina-malom ügyében lefolyt vizsgálatról cikket írt, melyek alapján Párvány Andrija ügyész tiltott közlés címmel vádat emelt Kelemen János újságíró ellen. A vádtanács az ügyész előterjesztését elutasította azzal, hogy tiltott közlés esete nem forog fenn.

— **Javítóvizsgák és beiratkozások a szombori gimnáziumba, kereskedelmibe és elemi iskolákba.** Szomborból jelentik: A szombori gimnáziumban a javító, magán- és különbözeti vizsgákat augusztus 24-től 29-ig tartják meg. A beiratkozások augusztus 20-ikáig minden nap esz-közölhetők. Az előadások szeptember 6-5-ikén kezdődnek. Az érettségi javító vizsgák időpontja még nincs meghatározva. A szombori kereskedelmi akadémián a javító- és magánvizsgálatok folyó hó 25-31-ig, az érettségi javítóvizsgák szeptember hó 5-15-ig tartanak. Beiratkozás az első osztályba, szeptember 1-én, a többi osztályokba szeptember 2., 3. és 4-ikén lesznek. A városi és tanyai elemi iskolákba a beiratkozás szeptember 1., 2. és 3-án lesz.

— **Gyújtogató kanászygyerek.** Sztaribecseiről jelentik: Egy tizennégyéves szrbobrani kanászygyerek a reabizott sertéseket ráengedte gazdája szomszédjának. Tatics Márkó turizai lakosnak földjére. Tatics ezért megfenyítette a fiut, aki bosszúból felgyújtotta Tatics udvarán felhalmozott szalmát és kukorica szarát. A csendőrség a fiatal gyújtogatót letartóztatta.

— **Nem jöhetnek be Jugoszláviába az Est-lapok.** Az utóbbi napokban az a hír terjedt el, hogy a budapesti Az Estet, Magyarországot és Pesti Naplót beengedik Jugoszláviába. Mint most értesülünk, a belügyminiszter a budapesti Est-lapok jugoszláviai terjesztését nem engedélyezte.

— **Legényháboru Adán.** Adáról jelentik: Kocsis Péter és Vince János adai legények kedden éjjel az adai Otthon-kávéházban borozgattak, amikor a szomszéd asztalnál ülő Antal Péter és Gajdos Vince legények beléjük kötöttek. Mikor Kocsis és Vince eltávoztak, össszetalálkoztak a másik két legénnyel és szóváltás után hirtelen támadtak egymásra. Gajdos közben egy téglával ugy fejbe vágta Kocsist, hogy az koponyacsonttörést szenvedett és eszméletlenül szállították be a kórházba. Gajdos letartóztatott.

— **Gyilkosság miatt halálra ítélték két nagykanizsai honvédet.** Budapestről jelentik: A múlt év szeptemberében két nagykanizsai honvéd, Denk Mihály és Laposi Ferenc szőlőt loptak s amikor a mezőőr észrevette őket, agyonlőtték. A szombathelyi hadbírósg halálra ítélte a két honvédet s a legfelső honvédtörvényszék jóváhagyta a halálos ítéletet. A védők kegyelemért folyamodtak.

— **Két nagy tüzet okozott Szegeden és környékén a villámcsapás.** Szegedről jelentik: A Magyar Kender és Lenipari Részvénytársaság szegedi gyártelepén szerdára virradó éjjel hatalmas tűz pusztított, amely egész hajnalig tartott. A tűzvizsgáló bizottság megállapította, hogy a tüzet villámcsapás okozta, amely egy másodperc alatt lángba borította a szárítót, ugyhogy azt lehetetlen volt megmenteni. Szerdán délbe jelentés érkezett Szegedre, hogy a szegedi tüznél még sokkal súlyosabb tűzvész pusztított a Tápé közelében levő Püspöküllén, ahol villámcsapás következtében kigyulladt egy tanya, amely percek alatt lángba borult és amelyben egy zsellércsalád bentégett. A szegedi tűzoltók ki akartak vonulni Tápéra, azonban a nagy viharban lehetetlen volt kompon átkelni a Tiszán és így a tűzoltók a Tisza innenső partjáról tehetetlenül nézték a tűz pusztítását.

A Szentai Kereskedők és Iparvállalatok Egyesülete szomorodott szívvel jelenti, hogy nagyrabcsült alelnöke

Benedek János ur

működésének delén, 56 éves korában Budapesten elhunyt.

Temetése csütörtökön délután fél 5 órakor lesz Budapesten.

Egyesületünknek soha el nem muló háláját és kegyeletét vivta ki.

NYUGODJÉK BÉKÉBEN!

— Százötvenmillió dollár új építkezésekre Németországban. Berlinből jelentik: Egy amerikai építőpénzesoport, a Wista Building Corp. ajánlatot tett a német kormánynak, hogy hajlandó hatvanezer új lakás építését finanszírozni. Ezt a programot két-három éven belül hajtánák végre százötven millió dollár befektetéssel. Ebből az összegből százmillió dollárt hat százalékos záloglevelek formájában harminc évi törlesztési terv alapján az Egyesült-Államokban helyeznénk el, ötvenmillió dollár pedig nyolc százalékos kamatozás mellett 50 év alatt volna törlesztendő. A német kormány meg fogja vizsgáltatni, hogy az ajánlattevő csoport valóban képes-e a felajánlott százötven millió dollárt előteremteni.

— **Eljegyzés.** Julia Kulic urleány és dr. Momir Milojević községi orvos Bajmök, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Új orvostudor.** Schreiber Miklós, Schreiber Mayró varazsdini festőgyáros fia a würzburgi egyetemen orvostudori oklevelet nyert.

— **Részegen a halálba.** Belackváról jelentik: Both Miklós negyvenegy éves napszakos a belackvári Kohl-féle ház első emeletéről leugrott és olyan szerencsétlenül esett a kövezetre, hogy azonnal szörnyethalt. Az öngyilkosságot Both felesége vette észre, aki abban a házban szolgált. Orvost hívtak, de az már csak a halál konstataálhatta. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Both mielőtt az öngyilkosságot elkövette volna, sok alkoholt fogyasztott el.

— **Az összes szakkönyvek kaphatók a Minerva Könyvosztályánál Szubotica.** Portóra 5 dinár küldendő.

— **H. G. Wells reprezentatív regényszorozata: Teno Bungay Anna Veronika, Kipps Az Istenek eledel, Amikor az üstökös eljön, William Clissold I.-II. Ára művészeti kivitelű, egész vászon kötésben 560 dinár, havi 60 dináros részletre is kapható a Minerva d. d. Könyvosztályában Szubotica.**

— **Mácskovics Leontin pénzkölcsönzői ügyében augusztus 23-ikára tüzték ki a főtárgyalást.** Jelentették, hogy Mácskovics Leontin pénzkölcsönzői ellen eljárás indult uzsoravétségért, amelyben Mácskovics Leontin, akinek ingatlanait elárverezték, ügyvédje útján feljelentést tett több hitelezője ellen. A szuboticei államügyészség vádiratot is adott a feljelentettek ellen, a vádtanács azonban elutasította a vádiratot. A vádtanács elutasító végzése ellen az ügyészség felfolyamodással élt és a noviszadi felbontási bíróság helyt adott a felfolyamodásnak és elrendelte a vádirat kiadását. Miután ezzel a vádirat jogerőre emelkedett, megtörtént a főtárgyalás kiütése. Mint értesülünk, Pavlovics István törvényszéki elnök, aki a főtárgyalást vezeti, fogja, augusztus 23-ikára, kedd reggel 9 órára tüzte ki a főtárgyalást. A főtárgyaláson az uzsoraper tizenhárom vádlottja felett ítélekednek.

— **Szenvedő nőknél a természetes »Ferenc József« keserűvíz könnyű, erőlködés nélkül való belkiürülést idéz elő és ezáltal sok esetben rendkívül jótékony hatással van a beteg szervekre. A női betegségekre vonatkozó tudományos irodalomból több alapvető megalkotója írja, hogy a »Ferenc József« víz kitűnő hatásáról a saját kísérletei alapján is alkalma volt meggyőződést szerezni. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.**

— **Közzemlén a szuboticei IV. osztályú adókövetési jegyzék.** A szuboticei városi adóhivatal közli, hogy az 1926. évi negyedosztályú kereseti adókövetési jegyzékét a pénzügyigazgatóság megküldötte a városi adóhivatalnak, ahol azt augusztus 11-től kezdve nyolc napra közzemlére teszik. A jegyzéket az adóhivatalban (Városháza, I. emelet, 62. számú szoba) mindenki megtekintheti.

— **Regény mesterei sorozatok szórakozást és lelki gyönyörűségeket nyújtanak. Egy ötkötetes sorozat ára 360 dinár. Havi részletre is kapható a Minerva Könyvosztályánál, Szubotica.**

— **Letették az esküt az újonnan kinevezett topolai képviselőtestület tagjai.** Topoláról jelentik: A topolai új képviselőtestület tagjai augusztus 8-ikán tették le az esküt Sztójcsics Damján járási főszolgabíró kezébe. A képviselőtestület tagjainak névsora: Roth Jakab, Mák Aladár, Bieskei Péter, dr. Putnik János, Vojcsena István (földműves), Szikora János, Ikrás Száva, Csifcsák Ferenc, Mikuska Mihály, Sücz Ádám, Vadócz Károly, dr. Hadzsi Jenő, Kókai Elek, Kucsera István, Blau Sándor, Kiss-Károly János, Bacsa József (szabó), Soltis Elek, Szepessy Jenő, Tóthiaszegi János, Morvai Imre, Györi Mátyás, Dognár Péter, Kovács Péter (mátyus), dr. Sztakics Szvetozár, Bucheimer József, Szirtes Sándor, Rosenfeld Gyula, Német János, Jerkovicz Bózsó, Kihut János, Tölgyesi Péter, dr. Frank Károly, Varró Péter, Tomik Károly, Vojcsena István (kovács), Rácz Pál, Rind Károly.

— **Budapestre utazó olvasóinknak páratlan kedvezményt nyújt a Keleti-pályaudvarral szemben levő, elsőrangú Parkszálloda,** amennyiben a szobák árából husz százalék, az éttermi árakból pedig tíz százalék engedményt ad a legutóbbi előfizetési nyugta felmutatása ellenében. Egyben felhívjuk a Parkszállodának lapunk más helyén olvasható, szíves figyelemre méltó hirdetésére figyelmét.

723: Izés, kivétel és ócsóság tekintetében
Gayer Jakab és fiai
butorgyára vezet Novivrbason

— **Kémkedő pénzügyőr és sikkasztó postamesternő a bíróság előtt.** Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék csütörtökön tárgyalja Zélics Toma feketési csendőr, volt pénzügyőr kémkedési bünpörét. A vádirat szerint Zélics a szegedi kémiroda részére jogszláv katonai adatokat szerzett meg, míg néhány hónappal ezelőtt, amikor a határról tért vissza, elfogták és letartóztatták. — Csütörtökön tárgyalja a bíróság Popovics Katica palárkai postamesternő bünpörét is, aki a vádirat szerint 1925-ben, mint a bulkeszi postahivatal vezetője, férje tudtával 24.531 dinárt sikkasztott el.

— **Dr. Gábor Arthur** megérkezett és rendelkezéseit megkezdte.

— **Dr. Schlesinger Imre** fogorvos és a szájbetegségek specialistája rendelését Szubotican, Alekszandrova utca (korzó) 9. sz. a. megkezdte.

— **Anita Loos: Szökék eönyven regénye 30 dinár. Kapható a Minerva Könyvosztályánál Szubotica. Postaköltségre 3 dinár küldendő.**

— **Kiss József** győzött a másodosztályban a szombori teniszversenyen. Szomborból jelentik: A szombori teniszversenyen a másodosztályú férfi egyest csak később bonyolították le. A versenyt Kiss József, a palicsi teniszklub tehetséges fiatal játékosa nyerte meg.

A palicsi fürdőigazgatóság

1927 évi augusztus hó 15-én
Landau Juliska vezetése alatt
az új szálloda nagytermében

tíz óra egybekötött

gyermekünnepélyt

rendez

Kezdeté d. u. 5 órakor

A terem s ellátásáról gondoskodik!

Előadás után tánc
jazz band zenére!

Belepő-díj személyenként 10 din.

7783

KINTORNA

— Aztán, ha színházba mész, ne hagyd a ruhádat a ruhatárban.

— Miért?

— Mert ruha nélkül ugysem ereszténe be.

*

— Az apa kísértél a mezőre Móríc fiával és magyaráz neki:

— Látod fiam, ez itt valamikor mind víz alatt volt. Az egész tenger borította.

— Mindjárt gondoltam — feleli Móríc — mert itt a fü tele van szardíniás dobozokkal.

*

Kohn mondja Grünnek:

— Tudja, az én papagályom annyit tud beszélni, hogy én szóhoz sem tudok tőle jutni.

— Az semmi — mondja Grün — nekem van egy papagályom, amellel még a feleségem sem tud szóhoz jutni.

*

A hölgy megkérdi a jósnőtől:

— Mi van megírva számomra a sors könyvében?

— Két férfi.

— Csak kettő? — szölt a nő csalódottan — miből fogok akkor megélni?

*

Két parasztlány beszélget.

— Aztán mér nem kajátottál, mikor megcsókolt az a gézengusz?

— Mer nagyon megijesztett.

— Megijesztett? Mivel?

— Azt mondta, ha kajátok, többet nem csókol meg...

*

— Kényelmesen élt a foházban?

— Nagyszerűen. Éjjel schasem kellett leszállnom az ágyról, hogy megnézzem, zárva van-e az ajtó.

SPORT

Döntött a J.N.S. a profipörben

— **Ikics nem követett e szabályt és a Becs e lenl ad edig e évült**

A szuboticei alszövetség most kapta meg a JNSz profibizottságának döntését a SzAND elleni profipörben. A bizottság megállapította, hogy a SzAND-ot semmi bűn vagy mulasztás nem terheli és

a Kikics ellen emelt vádak sem nyertek beigazolást.

Becs esetében a profibizottság beigazolták látja, hogy a SzAND-esetár a Szombori Sporttól ajándékot fogadott el, minthogy azonban a szabálysértést két évvel ezelőtt követte el.

Eccics megbüntetését nem tartja szükségesnek.

Az alszövetség tudomásul vette a J. N. Sz. döntését és a határozatról értesíteni fogja az érdekelteket.

ARAD

— **Kinizsi-Coltea (Brassó) 4:3 (3:3, 2:2).** Bajnoki döntő. A Kinizsi csak erős küzdelem után győzött. A gólokat Wetzler (2), Tánzer, Teleki, illetve Auer II. (2) és Csányi lötték.

TŐZSDE

— **Zürich, augusztus 10. (Zárlat.)** Beograd 9.13, Páris 20.3325, London 25.22, Newyork 518.8, Brüsszel 72.185, Milánó 28.25, Amszterdam 207.97, Berlin 123.31, Bécs 73.05, Szófia 3.75, Prága 15.39, Varsó 58, Budapest 90.55, Bukarest 3.22.

— **Beograd, augusztus 10. (Zárlat.)** Páris 223.94, London 276.60, Newyork 56.88, Genf 10.965, Milánó 310.25, Berlin 13.54, Bécs 801, Prága 169, Budapest 1.96, Bukarest 35.50.

— **Zagreb, augusztus 10. (Zárlat.)** London 275.40, Newyork 56.88, Zürich 10.9650, Milánó 309.49, Amszterdam 22.85, Berlin 13.517, Bécs 8.0205, Prága 169, Budapest 9.95.

— **Noviszadi terménytőzsde, augusztus 10.** Buza bácskai 78—79 kilós 302.50—305 dinár, árpa tavaszi bánáti 67—68 kilós 285—290 dinár, bácskai 66 kilós 270—275 dinár, szerémi 66 kilós 270—275 dinár, zab bácskai 200—202.50 dinár, szerémi paritás Indija, reláció Beograd 205—207.50 dinár, kukorica bácskai 212.50—215 dinár, szerémi 215—216 dinár; lisztek: 0g bácskai 450—455 dinár, 0g bánáti 445—450 dinár, kettős számú bácskai 425—430 dinár, ötös számú bácskai 395—400 dinár, hatos számú bácskai 340—350 dinár, hat és feles számú bácskai 300—310 dinár, heves számú bácskai 280—290 dinár, nyolcas számú bácskai 200—210 dinár, korpá bácskai jutazsákokban 185—190 dinár. Irányzat: változatlan. Forgalom: 2.5 vagon buza, 1 vagon árpa, 5 vagon zab, 42 vagon kukorica, 1 vagon liszt, összesen 51.5 vagon.

— **Szombori gabonátőzsde, augusztus 10.** Új buza bácskai vasut 302.50—305, új rozs bácskai vasut 71—72 kg. 270—275, új zab bácskai vasut 197.50—200, új árpa takarmányi 61—62 kg. 220—225, takarmányi 63—64 kg. 240—245, tavaszi 65—66 kg. 275—280, tengeri bácskai vasut 205—207.50, lisztek: 0g 440—460, 0g 440—460, kettős 410—430, ötös 370—390, hatos 340—360, heves 290—310, nyolcas 190—200, korpá 180—785 dinár.

— **Budapesti értéktőzsde, augusztus 10.** Magyar hitel 95.8, Osztrák hitel 52.5, Kereskedelmi Bank 131.5, Magyar cukor 242, Georgia 22.1, Rimamurányi 133.3, Salgó 82.3, Köszén 766, Bródi vagon 3.8, Beocsini cement 261, Nasici 186, Ganz-Danubius 230, Ganz villamos 191.8, Roskányi 14, Athenaeum 31.5, Nova 45, Levante 28, Pesti Hazai 252. Irányzat: szilárd.

— **Budapesti gabonátőzsde, augusztus 10.** A gabonátőzsdén a keddi nagy áremelkedés után visszaesés állt be és a fokozódó kínálat mellett a megcsappant kereslet úgy a határidő-, mint a készáru piacon áresést vont maga után. A készáru piacon 30—40 filléres volt az áresés, a határidőpiacon valamivel mérsékeltebb. Hivatalos árfolyamok pengőértékben a határidőpiacon: Buza októberre 30.56—30.74, zárlat 30.58—30.70, márciusra 32.98—33.12, zárlat 33.06—33.08, rozs augusztusra 26.96, októberre 26.62—26.80, zárlat 26.66—26.68, márciusra 28.44—28.70, zárlat 28.54—28.56. A készáru piacon: Buza 29.60—30.80, rozs 26.60—26.80.

Vizállás

A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek állása a következő: Duna: Bezdán 296 (—10), Apatin 372 (—2), Vukovar 396 (—), Palánka 286 (—2), Noviszad 280 (—5), Zemun 168 (—4), Panesevó 136 (—6), Szmederevó 243 (—5), Dráva: Osijek 188 (+24), Száva: Mitrovica 67 (—1), Beograd 00 (—6), Tisza: Becsei 44 (—10).

— **Szubotica és Szombor részére elsőrangú slagerelkhe képviselő 6k keresteknek,** kik miniraktart saját sz mlára ötvenni képesek. Érdeklődni lehet „SzoLIC” irodala alatt csütörtökön Szubotican a Bányászallóban, nentben Szomborban a Szoboda-szálló portásánál

7843

NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

A fordizmus

A londoni Nineteenth Centuryben jelent meg R. M. Fox tollából az alábbi kritikai szemlélődés a fordizmusról.

Henry Ford a mai idők egyik legnagyobb alakja, megtestesítője korunknak egyesíti magában annak gyengéit, ép úgy mint jótulajdonosságait. Könyvei: »Életem és művem« és a »Nagy ma és a még nagyobb holnap« annál nagyobb jelentőségűek, mert a közgazdasági irodalom hasonló művekkel nem dicsekedhetik. A hiányzó rendszerességet pótolja műveiben az alaposság. Ha valaki a műveit olvassa, azt kell hinnie, hogy a világon csak egy probléma van: a termelés problémája.

Ford nagysága azonban nem könyvek írásában, hanem az autógyártásban jut kifejezésre. Ő az ipar költője, művei epikus költemények a tömegprodukciónál könyve első oldalán már lírikus hangon ír: »1908 október 1-én készült el az első kis típusú kocsi, 1924 június 10-én 4-ikén a tízmilliószámú tartottunk és ma 1926-ban, a tizenhárommillió számú motort hagytuk el.« Vezető motívum, a kalapácsok hangja és a gépek zúgása. Az öntődék izzó tüzeiben és az olvasztók forróságában formálódik ki az ipari civilizáció. Egy új ipari revolúció, a tömegprodukciónak, hatalmába kerítette Amerikát és Ford ennek a profétája.

Politikusok, reformátorok, pénzemberek, művészek mind kénytelenek az ipar nagy papja előtt meghajolni. Egyik prózái költeménye a táblaüvegipar fejlődése. Az eddigi körülményes és költséges eljárás helyébe a gépprodukciónak állította, amely a kézimunkát ebben az iparágban teljesen feleslegessé teszi. Az összes többi anyagokat, amelyek az autókhoz szükségesek, új eljárás szerint dolgozzák fel, amit azelőtt szakértők lehetetlennek tartottak. Nem csoda, hogy Ford, aki ezeket a hallatlan újításokat folyton látja, gépei között csak a saját vívmányainak nagyságát veszi észre és folyton új sikerekről álmodik.

Gazdasági kérdésekben szintén utat tör az ő véleménye szerint a fenyegető krízist csak az árak leszállításával és a munkabérek emelésével akadályozhatják meg. A munkabérek leszállítása nem eszköz a fogyasztás emelésére, ellenkezőleg, megkisebbiti a fogyasztást azáltal hogy a vevők száma kisebb lesz.

A Ford-rendszer, a standardizált produkció nagy teljesítményt követel a munkástól. Az egész üzem az óra pontosságával működik. Öt napig egy héten. Ha egy munkás nem alkalmas a helyére, azonnal másikkal pótolják. A munka olyan embereket kíván itt, akik az összes követelményeknek megfelelnek.

A Ford-művekben csak fiatal, erős emberek dolgoznak. Nem mintha az idősebbek nem végezhetnék el ugyanazt a munkát, hanem azért, mert azok a tempót nem bírják. Fordnak az az álláspontja, hogy a munkások minden további nélkül vessék alá magukat a vezetőség rendelkezésének. Komoly ember nem kívánja, hogy a munkásszervezetek az üzletvezetést minden részében ellenőrizzék. Azonban feltétlenül szükséges, hogy a munkások képviselője a munkaorganizáció szabályozásával közreműködjék. Ford gyűlöli ezt a gondolatot, ő a szent célt abban látja, hogy az emberi életet jó és olcsó áruval lássa el. Ford az életnek csak a munkatechnikai oldalát látja. Ő egyszerűen ért auto-

mobil- és üvegyártáshoz. Mielőtt azonban kulturális problémákat érint a könyvében, tehetetlenül áll azokkal szemben mint egy gyermek. Esztétikai dolgokkal egyáltalán nem törődik. Miért nem kísérel meg, hogy gyaráinak kellemes ülsőt adjon? Mert véleménye szerint az architektúra és a művészet nem tartoznak a tömegprodukciónak. Milyen meggyőzően írta le egy német drámaíró Hermann Bahr, hogy az egyhangú munka az emberi lelket teljesen elfásítja. Ehhez Fordnak nincs semmi mondanivalója. Örömmel követi célját: a tömegprodukciónak. Büszkén jelenti ki Ford: »Civilizációnk a hatalmon nyugszik.« Elfelejtett azonban, hogy a hatalom bázisául csak az emberek szolgálhatnak.

Ford említést tesz a könyvében egy munkatársáról, aki a legfelelősségteljesebb állást tölti be. Azonban egy szóval sem tesz említést azokról a fáradhatatlan pszichológusokról, akik az utolsó években azon dolgoztak, hogy a munka hatását az idegekre, a hangulatra és

az emberi szervezetre megállapítsák. A jövőben pedig ezeket a szakértőket ép úgy nem nélkülözheti az ipar, mint a mérnököket.

Egyik oldalon folyton azt hangoztatja Ford, hogy a gyárosok ne nyereségre törekedjenek, hanem arra, hogy hasznos árukat olcsón állítsanak elő. Másoldatról a magas munkabért úgy állítja be, mint amely arra szolgál, hogy a munkásokból a legnagyobb teljesítményt préselje ki. Hogy tudja Ford ezt az ellemontást megmagyarázni? A gyáros számára nem a nagy nyereség csábító? A gyáros számára csak nem lehet az lealacsonyító és jogtalan, ami az alkalmazottnak jogos? Itt világos Ford gondolkodásának hiányossága.

Ford rokonszenves vonása az ő decentralizációs ideája. Megállapította, hogy a nagy speciális gyárak, amelyek csak bizonyos részeket állítanak elő, magas adminisztrációs költségekkel dolgoznak. Ezért a vidéken kis gyárakat állított fel. Itt a munkásokat hetekig szá-

hadságolja, hogy földjeiket megműveljék és az aratást elvégezzék. Milyen ellentét ez azoknak a gyáraknak módszusaival szemben, ahol a munkások évről-évre ugyanazt a lélekölő munkát végzik!

Ford gyakran fejezi ki csodálkozását, az első amerikai telepesek munkája felett. Ezek csodálatos teljesítményeiket nem a magas munkabérekért vitték keresztül. Nehéz volna őket elképzelni, mint a Ford-művek munkásait, a ma is a holnap feladata: változatosság és felelősség fegyvermezett munkánál.

Joggal mondja Ford: a munka nemcsak az élet lehetőségeit adja, hanem az élet tartalmát is. Az nem elég, ha valaki szabad idejében máshol keres szórakozást, szükséges, hogy maga a munka is érdeklődést és megelégedést keltsen a munkásban. Ford a munka pionírja. Talán a modern ipar jövő problémáját oldják majd meg az ő új szisztemájával: a változatos foglalkoztatással.

Nem tartalmaz komoly engedményeket az új jugoszláv-német kereskedelmi szerződés

Beogradból jelentik: A német-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások — mint a Bácsmegeyi Napló már jelentette — befejeződtek. A szerződés két esztendőre szól és hathónapos felmondási határidő van kikötve.

A beogradi illetékes körök a kereskedelmi tárgyalások eredményével nincsenek megelégedve, bár igaz, hogy a németek is rendkívül csekély engedményeket kaptak.

A németek bizonyos iparcikkekre a vámtételek csökkentését kívánták, amit a jugoszláv kormány nem adott meg. Német részről kérték még azt az engedményt is, hogy német cégek akadályta-

lanul dolgozhatnak és telepedhessenek jugoszláv területen, a jugoszláv kormány azonban ehhez sem járult hozzá. A német delegáció azonkívül még számos kisebb jelentőségű engedményt kívánt, de a jugoszláv delegáció ezeket sem honorálta.

A német kívánások meghallgatása után a jugoszláv kormány állott elő különféle kérésekkel, amire azután a németek mutattak rendkívüli szűkmarkúságot. Így nem járultak hozzá a németek ahhoz sem, hogy a jugoszláv állatbetegségek speciális állategészségügyi konvencióval szabályozzák, ami továbbra is rendkívül módon megnéhezíti a két

ország között az intenzívebb állatforgalom kialakulását.

Ennek folytán a jugoszláv-német kereskedelmi szerződésnek csak problematikus értéke van és a szerződéssel tulajdonképpen a régi állapot maradt fenn továbbra is.

amiért igazán nem volt érdemes hosszú tárgyalásokat folytatni. A beogradi gazdasági körök véleménye szerint ugyan ez az eset fog megismétlődni a francia-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások alkalmával és nincsen kizárva az sem, hogy ez lesz az eset a többi kereskedelmi szerződéssel is.

Az ideai világtermés kilátásai

A nemzetközi mezőgazdasági intézet júliusi becslése — A fontos gabonafélékben nincs nagy emelkedés a múlt évi terméseredménnyel szemben

A római nemzetközi mezőgazdasági hivatal a világtermés állásáról a következőket jelenti: Június hónap: Észak-Európa nagyrésztében általában hideg és esős volt. Ezzel szemben Közép- és Dél-Európa időjárása napos és meleg volt. Egészében az időjárás nem volt kedvezőtlen a kenyérmagvak számára. Az északi termelő országokban a termelés érése hosszadalmas.

Zenben az eredmények, ép úgy mint Középeurópában, nem maradnak el a múlt évi mögött, sőt némely helyen jobban, de a közepesnél mindenhol jobbak.

A dél-európai országokban, ott ahol elegendő eső volt, igen kedvezőek a kilátások, más vidékeken azonban a szárazság miatt sokat szenved a termés. Buza, rozs, árpa és zab eredménye Európában csak igen kis különbséget mutat a múlt évi eredménnyel szemben, de a buza és rozs fölötté áll a legutóbbi öt év átlageredményének. Észak-Amerikában az eredménybecslések téli búzánál június elseje óta javultak, úgyhogy

az eredmény az agrodalmak ellenére mintössze 13 millió dupla mázsával lesz kevesebb, mint a múlt évben, másrészt az utóbecslés a tavaszi búzánál 19 millió duplamázsával

magasabb eredményt állapít meg, mint a múlt évben.

Egészében az Észak-Amerikai Egyesült Államokban 2,5 százalékkal jobb lesz a buzaarítás, mint a múlt évben és 6,1 százalékkal jobb, mint az elmúlt öt év átlaga. Kanadában ezzel szemben a múlt évvel szemben 20,7 százalékos, az öt évi átlaggal szemben pedig 13,1 százalékos csökkenés mutatkozik.

Rozs, árpa és zab az Egyesült Államokban jobbak, mint a múlt évben, Kanadában a rozs ugyanaz, mint a múlt évben, de árpa csökkenést mutat, a zab pedig néhol emelkedést.

Az egész világtermés összegezése a jelenlegi állás szerint búzából 528,300,000 métermázsas (1926: 540,500,000), rozból 109,900,000 (94,900,000), árpából 156,100 ezer (151 millió), zabból 308,400,000 (295 millió 300,000). Ez a kimutatás azonban csak az európai és tengerentúli országok egy részét öleli fel, míg a világtermésnek körülbelül egyharmada még nem került becslés alá.

A tengertermés délkelet Európa termelő országaiban július első felében kielégítő volt, ezzel

szemben az Amerikai Egyesült Államokban a múlt évvel szemben csaknem 100 millió métermázsás

csökkenés mutatkozik.

Burgonya a legtöbb európai országban visszaesett, a fejlődésben azonban június folyamán és júliusban is behozták ezt a hiányt és ezidő szerint kielégítő. Az Észak-Amerikai Egyesült Államokban a kilátások jobbak, mint a múlt évben voltak.

A cukorrépa állása változó. Több európai országban a korai vetések normálisan fejlődtek, a későbbiek azonban nem mutatnak kedvező képet.

A szőlőkultúrák állása bár a szőlő betegségei ez évben csaknem teljesen kimaradtak, nem kedvező. Sem Olaszországban, sem Franciaországban nem volt kedvező időjárás, de Bulgáriában, Ausztriában, Magyarországon és Csehszlovákiában a heves fagyok ellenére magához tért a termés.

Jugoszlávia egyes vidékein sokat szenvedtek a szőlők a nagy hőségtől. Ugyanígy sokat ártott a szőlőnek Észak-Amerikában is a forróság és a száraz szelek. A kender- és lenkultúrák a legtöbb európai országban kielégítőek.

Ezt a jelentést július végén adták ki és természetesen nem vették még figyelembe az utolsó hetekben egyre katasztrofálisabbá váló szárazságot.

SÉTA A SZTARIBECSEI GYÓGYFÜRDŐBEN

Barátságos beszélgetés a belegekkel — Hiteles irások a fürdő csodálatos gyógyerejéről

A Bácsmegyei Napló minapi számában egy érdekes cikk jelent meg a jugoszláv fürdők ezévi szezonjáról. A cikkíró a fürdőhelyek felsorolásánál inkább szemlélődő és kritikai szemmel foglalkozik az egyes fürdőhelyeken tapasztaltakkal. Joggal, mert az üdülőhelyek és a fürdők legnagyobb része a mindennapi munkában kifáradt közönség üdülési céljait szolgálja. Természetes dolog az, hogy a munkában kifáradt szervezet számára a végcél a kényelem, míg a beteg emberi szervezet számára a lehető legnagyobb kényelem között — a teljes felgyógyulás lehet csak a végcél.

A sztariyecseji gyógyfürdő csodálatos erejéről a nép száján, szavahihető, komoly emberek által írt elismerő leveleken és orvosi megállapításokon keresztül sok bizonyíték beszél. Szinte érthetetlennek tetszik, hogy a Vajdaság szívében fekvő gyógyfürdő kiválóságáról vajmi kevés hír látott napvilágot a sajtóban.

Pedig a sztariyecseji beenszüllött egyformán büszke a fácskított párhuzamos sugár utjaira, amikhez hasonló az egész Vajdaságban nincs és a fürdőjére, amelyben télen-nyáron üdülést és gyógyulást nyer az a sokszáz idegen is, aki évente megjelenik itt egy-két hétre, még az ország legtávolabbi részéből is. »A jó bornak nem kell cégér«, mondja a közmondás. Ezt bátran úgy lehetne variálni, hogy a jó víznek sem kell cégér. Nincs szándékunkban tehát hangor: reklámot csapni, csupán a látottakról és a hallottakról egyet-mást feljegyezni. Ki tudja, hány embertársunk szerzi vissza egészségét e sorok révén.

Maga a fürdő monumentális épület s közvetlenül a város szívében fekszik. Szándékosan írom a város kifejezést, bár Sztariyecsej közigazgatásilag nagyközség, a beenszüllött azonban minden alkalommal súlyt helyeznek a város kifejezésre, amire Sztariyecsej a huszonhétézer lakosságával joggal rá is szolgál. A fürdőben az első pillanatban meglep a télen-nyáron zöldelő fák és bokrok sokasága, a kapubejárattól a fürdőbejárástól vivő diadalmas virágfolyosó természeti szépsége. Amerre tekintünk, a színek és illatok: az illatos rózsabokrok alján, a szivárványt játszó szökőkutak körül játszó pöttömnyi gyermekcsereg egészséges kacagása és a hűs fák alján, tábori nyugágyakon meghuzódó betegek halk beszélgetése köti le figyelmünket. A fürdő berendezése a lehető legkényelmesebben van ellátva, a berendezésnél különös gondot fordítottak arra, hogy az időjárás a gyógyfolyamatra befolyással ne legyen. Ezért a fürdő egész éven át, tehát télen is, nyitva van. Nagy meleg és hideg társasmedence áll a közönség rendelkezésére. A kényelmes kádfürdők világos és szellős fülkékben vannak elhelyezve. A pihenőben körös-körül öltözőfülkék vannak s így öltözés alkalmával nem kell a közönségnek messze fáradnia. Külön termekben tanult masször, masszírozó nő, borbély és segédszemélyzet szolgálatait veheti igénybe a közönség. Van a fürdőnek férfi, női és gyermek-osztályokra oszló nyári szabad uszodája napfürdővel kapcsolatban. A fürdő forrásvíze ivókúrára is használható és a budapesti egyetemi vegyészeti állomás 1911. évben megejtett vegyvizsgálata szerint alkalikus sós ásványvíz, amelynek tetemes jótartalmú van. Mint fürdővíz eredményesen használható reuma, izom- és izületcsúsz, köszvény, csontfájdalmak, görvély, női bajok, idegesség és vérszegénység ellen.

Amikor végigjárom a fürdő nevezetességeit, kalauzom az örökvidám kedélyű Molnár ur, a sztariyecseji gyógyfürdő, malom és hajózási vállalat társtulajdonosa. Ő a vállalatnál a fürdőügyeket illető dolgokban a legfőbb intéző. Valamennyi beteg meg van elégedve s elragadtatással beszél a fürdőről, az ellátásról s a vezetésről.

A beszélgetés befejezése után még-

egyszer betérünk a fogadóterembe, ahol az íróasztal fölkerülök a féltve őrzött, sárgálló és friss keletű elismerő levelek. A tárgyhoz tartozik, ide írhatok tehát egynéhányat. Az első, amely kezembe kerül, egy 1911-ből keltezett levél: »Az igazságnak megfelelőleg készséggel bizonyítom, hogy az 1909-ik évben kar- és hátizomcsúsz fájdalmas bajomtól — miután más fürdőket és gyógy módokat eredménytelenül használtam, csakis az ön fürdőjének használata folytán gyógyultam ki, miért is minden felebarátomnak jóakarattal ajánlom. Dr. Milkó Ignác megyei tb. főorvos, stb.«

Salgó Antalné adai lakos így ír: »Bizonysítvány, mely szerint én alulírott kijelentem, hogy a becsei ártézi fürdőben lábfájásomtól háromheti használat után teljesen megszabadultam, amiért ezen fürdőt a reumában szenvedőknek a leg-

melegebben ajánlhatom.« Ugy találmra kivesszek még két levelet a csomóból, az egyik Szentáról keltezett, 1926-ból, írójá Bukovetz Ferenc volt állampénztári tanácsos, a másik szombori levél, szintén 1926-ból, írójá Szabó Sándor nyug. városi főszámvevő, aki felesége nevében mond áradozó köszönetet.

Igy tovább a levelek garmadán át. Amint a kijárat felé tartok, egy pillanatra megállok a szivárványszínen játszó szökőkút előtt, a kút medencéjében apró kacsafiókák bukdácsolnak fel-alá a vízben. Valahonnan, a park tulsó széléről, selypítő gyermekdal hangzik ide: »Kis kacska fürdik fekete tóba, anyjához készül messze, Lengyelországba...« Tovább megyek. Amint kijutok a kapun, zongora hang üti meg a fülemet. Egy fiatal szombori uriaszony, aki fürdőkúráját befejezve, elutazás előtt, mintegy bucsuképpen játsza a jövő remények divatos dalát: »Lesz maga jusz is az enyém... csak az enyém... az enyém... jusz... is...« Mintha nemcsak a maga, hanem az öbecseiek érzését is kifejeznék, azt mondják, hogy lesz még jusz is fürdőváros Becse.

Társaság alakult Bácskában nemesített vetőmag termelésére

Tornospusztán lesz a nemesítő és kísérleti telep

A mezőgazdasági többtermelés előmozdítása érdekében rendkívül nagy fontosságu mozgalom indult meg néhány lelkes felsőbácskai földbirtokos részvételével. Elhatározták, hogy társasággá alakulnak nemesített vetőmagtermelésére és értékesítésére, olyan formán, hogy minden társult gazdaság külön-külön, más és más gazdasági nemesített magvat termelne egy központi anyatelepről. A forgalombahozatalt is egy központi iroda végezné szakember vezetésével.

A társult gazdaságok központi anyatelepről kerülne ki a főszaporító gazdaságokba a már kinemesített, a mi éghajlati viszonyaink éveken keresztül megfigyelt és legbőtermőbb fajta és egyedei. A terv keretszűlvele nem ütközik akadályokba, mert a legnehezebb rész már át van hidalva, mivel Puskás Sándor kilenc éves lankadatlan buzgalommal, számos kísérlettel, kitenyészéssel és keresztezéssel, majdnem az összes gazdasági növényeinket hőterjedelemben kinemesítette. Buzagyüjteménye százötven típus körül mozog és mind az itt honos, régi idők óta itt termelt, asszimilálódott, bácskai, tiszavideki, mezőhegyesi, diószegi stb. fajok nagyjértékű fajta-elemei, keresztezett variációi, őszi, tavaszi és járó fajtulaj-

donságokkal. Őszi, tavaszi, valamint sörárpákból is szép és értékes számú egyedeket termelt ki.

A Puskás-féle burgonya kollekción, kétszáz féle általa keresztezett teljesen újfajtaival egyedül álló az országban, magában foglalja államunk minden vidékére megfelelő étkelési és gyári hőtermő, betegségeknek ellenálló egyedeit. Más gazdasági növények, zab, mák, bab, tengeri alapanyaga szintén meg van, úgyhogy a társult gazdaságokra most már csak a főszaporítás könnyebb formája vár.

Tekintve azt, hogy a vetőmagnemesítés sikere, az anyatelep szakszerű vezetését, szakszerű felszerelését, valamint megfelelő üzemi költségek kellő időben való befektetését kívánja, a társultni öhajtó gazdák a Bácskai Gazdasági Egyesülettel karöltve, küldöttségileg keresték föl a kormányt, a földművelésügyi minisztert, kérve tőle azt, hogy a tornospusztai anyatelep üzemi költségét, ha másképen nem, hosszabb lejáratu kamatmentes kölcsönnel biztosítsa. Ha erre komoly biztatást kapnak, akkor ez a közzgazdaságunkra oly fontos és eddig károsan nélkülözött szerv pár héten belül megalakul, mint egy kétezer hold érdekeltéssel. A mozgalom élén Wámoscher Károly földbirtokos, ismert gazdasági szakiró áll.

Világkrizis az autópárbán

Olcsóbb lesz az automobil — Megindul a harc a balkáni piacért — A General Motors fojtogatja Fordot

Berlin, augusztus hó.

A nagy amerikai autógyárak harca átesap Európára is, egészen természetesen, mert a küzdelem azon a ponton fog előlőni, hogy az egymással szembenálló konkurrens cégek közül melyik tudja az export-lehetőségeket jobban használni. Az ugyanis körülbelül már bizonyos, hogy az amerikai belföldi piac már telve van. A múlt évben négy és fél millió gépkocsit állítottak elő az amerikai gyárak és a statisztikai adatok szerint az Egyesült-Államokban minden ötödik lakosra jut egy automobil. (Kanadában minden tizenkettedikre, Ausztráliában minden 20-dikra, Franciaországban minden 21-ikre, Németországban minden 248-ikra, Olaszországban minden 366-ikra). Az amerikai autógyárakban és a velük kapcsolatos üzemekben hárommillió munkás dolgozik és az amerikai ipari problémák közül ezéret egyike a legfontosabbaknak, hogy lehet-e az autópárbán a termelést, ha nem is fokozni, de legalább az eddigi színvo-

lalen megtartani. Az optimisták arra hisznek, hogy a múlt évi termelés fele a tönkrement belföldi autók pótlására szolgált s remélik, hogy ilyen alapon a jövőben is el lehet évi kétmillió autómobil helyezni. 1925-ben még csaknem felét, 46 százalékát Ford gyártotta az Egyesült-Államokban készült autók. Ez a szám 1926-ban leolvadt 36 százalékra, az idei év áprilisában pedig 24 százalékra. Fordot tönkretették a Ford-veccek. Amerikában és az európai világ- városokban gony tárgya a Ford-kocsi. Az amerikai belső piacon a General Motors Co. tört fel Ford rovására és az utolsó két évben 20 százalékról 39,4 százalékra emelte termelését.

Mind a két autótörzst főként a kivitelt felé gravitál. 1925-ben az amerikai autók mindössze öt százalékát exportálták, az idén ez a szám már idáig is a kétszeresére emelkedett, tehát több autót exportáltak az Egyesült-Államokból, mint amennyi az egész európai pro-

Nem mindegy

ha jó vagy rossz könyvet olvas-e!

Vigyázzon a könyvbevásárlásnál!

Jó — olcsó — szép

könyvet kaphat a

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

könyv-osztályánál

Az igazi jelentősége ennek csak akkor mérhető fel, ha figyelembe vesszük, hogy egy Ford-gyár, mint a General Motor nyakratőre állítja fel a külföldön is üzemelt, amelyek helyben gyártják amerikai alkatrészekből, a kocsikat hogy kijátszák a kész autókra kivetett magas vámokat.

Franciaországban, amelynek egész autóparkja négyszázötvenezer személykocsiból áll, a grevilliersi Ford üzem huszonötezer autót állított elő a múlt évben és harmadik helyre került a Citroen-művek (hetvenezer) és a Renault-művek (45 000) mögött. Amíg a francia frank nem stabilizálódott, az olcsó munkaerővel dolgozó francia autógyárak hatalmas arányban exportáltak és 1926-ban az Egyesült-Államok mögött második helyre kerültek a világversenyben ötvenhétézezer exportált autóval. A frank stabilizálása azonban halálos csapást mért az autópárbán, megszünt az olcsó produkció lehetősége. A kisebb márkák sorban megszüntették üzemüket, sőt olyan világcégek is, mint a De Dion Bouton csődbe mentek. A Citroen-művek éppúgy elvesztették függetlenségüket a bankoktól, mint a Renault-cég, amit egy nagybank szanált és vont teljesen érdekkörébe. A General Motors Co., amely a Peugeot-val dolgozik együtt, egymásután olvasztja be az olyan kisebb gyárakat, mint a Chenard, Delahaye, Unic és a többi. A francia autógyárak most kezdenek újból exportra gondolni s főleg a Balkánon akarnak piacot teremteni maguknak.

A General Motors, a Ford és a Chrysler Németországban is létesítettek fiókgyárakat és elviselhetetlen konkurrenciát csinálnak a német gyáraknak. A német autóprodukció jelentékenyen kisebb akár a franciánál is, de ugyszólván az egyetlen, amely emelkedő tendenciát mutat. 1923-ban — kerék számokban — százezer személyautó futott Németországban, 1925-ben már százhetvenötezer, míg az idén június végéig kétszázhetvenkétezer. Az export ezzel szemben teljesen jelentéktelen, a múlt évben mindössze 1267 német kocsit vittek ki, főként Magyarországra és Romániába. Kétségtelen, hogy Németország belső piaca még egyáltalán nincs kimerítve s minthogy az erős verseny következtében az árak állandóan mennek lefelé — legutóbb huszonöt százalékos árredukciót vittek a nagy cégek keresztül — a német gyártmányok meg fogják a külföld felé is találni az utat.

Anglia az 1925-ös Mc. Kenna vámok óta ura belföldi piacának. Autó-állaga 668.000 személykocsi, minden negyvenötödik lakosára jut egy autó. Múlt évi termelésük 150.000 darab. A dominionok piacának meghódítása azonban nem sikerült. Az amerikai autótöke ugyanis felvásárolta a kanadai autógyárakat és onnan árszítja el autóival — vámentesen — a brit dominionokat, elsősorban Ausztráliát, amely a világ egyik legjobb autóvásárlója. Az angol autópárbán ennek elhelyezésére Melbourneban egy nagy autógyárat állított fel, amelyben azt öt vezető angol márkát tömörített, hogy felvegyék a harcot az amerikaiakkal.

Indiát teljesen az amerikai autópárbán uralja. A behozatal 32 százaléka amerikai, 37 százaléka kanadai (tehát szintén amerikai érdekeltéssel által előállított) kocsit és csak 19 százalékot importál az anyaországból.

Megjelent az SHS. komlókompassz

Jugoszlávia komlótermelésének hatalmas fellendülése tette szükségessé egy olyan szakkönyv összeállítását, amely úgy a komlótermelőknek, mint a kereskedőknek hasznos és praktikus utbaigazítást nyújt. Az SHS komlókompassz, amely most hagyta el a sajtót, minden tekintetben megfelel ennek a célnak és lehetővé teszi, hogy a komlótermelők és kereskedők közt közvetlen érintkezés fejlődik ki. A kompassz ugyanis közli az összes jugoszláviai komlótermelők névsorát, annak pontos kimutatásával, hogy az illető mekkora területet vetett be komlóval. Ezenkívül a jelentősebb bel- és külföldi komlókereskedők névsorát és pontos címét is, valamint a komlóra fizetendő behozatali és kiviteli vámközt a kompassz, amely szerb, magyar és német nyelvű cikkeket közöl.

A terjedelmes könyv ezenkívül számtalan más hasznos utbaigazítást tartalmaz és szakcikkeket olyan kiváló szakemberek írtak, mint Terzsán József, a földművelésügyi minisztérium referense, Halbrohr József földbirtokos, dr. Mandelics professzor, Justin Wortsmann nürnbergi tanár, Hlavacs Jan, a petrovaci komlótermelők titkára és mások. Az érdekeltek a kompassz hirdetésében is sok érdekes és fontos tudnivalót találnak.

A kompassz, amely izléses kiállításban jelent meg a Minerva-nyomda előállításában Szubotícán, minden komlótermelő és komlókereskedő számára nélkülözhetetlen.

A jugoszláv cukoripar és cukorrépa-termelés

Jugoszláviában 1918—19-ben öt cukorgyár volt üzemben, 1920—21-ben ezeknek száma nyolcra emelkedett, amelyek közül a Vajdaságra négy jutott. 1927—28-ban a vajdasági cukorgyárak száma ismét eggyel fog szaporodni, amelyet a cukorrépa-termelők Szarajevóban létesítenek.

A jugoszláv cukoripar szövettségének és a noviszadi kereskedelmi, ipari és gyáripari kamarának adatai szerint a háború befejezése óta Jugoszláviában 38,5 millió métermázsas cukorrépa került feldolgozásra és 4 millió métermázsas fehércukrot gyártottak, amelynek öt dinárral számított kilonkénti értéke két milliárd dinárra rug.

Az európai cukorrépa-termelést alapul véve, a jugoszláv cukorrépa-termelés rendkívül fejlődőképes. 1921-ben Európában 1,344,957 hektár volt cukorrépával beültetve, amiből Jugoszláviára 16,749 hektár, vagyis 1,2% jutott. 1922-ben Európa cukorrépa-termelése 1,362,000 hektár volt, Jugoszláviában ugyanakkor 19,981 hektár, vagyis 1,4%. A következő években a cukorrépa-termelés Jugoszláviában ugyan emelkedőben volt, de Németország, Csehszlovákia, Franciaország, Belgium, Lengyelország, Oroszország, Olaszország és egyes években Magyarország, Svédország és Dánia többet termeltek, mint Jugoszlávia. 1923-ban Jugoszlávia már 28,653 hektárt, 1924-ben 49,686. 1925-ben 34,086 hektárt ültetett be cukorrépával. 1921-ben Jugoszláviában 1,885,166, 1922-ben 3,126,855, 1923-ban 3,732,734, 1924-ben 10,631,066 és 1925-ben 5,107,172 métermázsas cukorrépa termelt. Jugoszláviában és ennek legnagyobb része a Bácskára jut.

Feldolgozott cukorrépából 1918—19-ben a jugoszláv gyárak 277,268 métermázsas fehércukrot gyártottak, 1919—20-ban 77,935 métermázsát, 1920—21-ben 201,706, 1921—22-ben 238,102, 1922—23-ban 337,599, 1924—25-ben 1,228,016, 1925—26-ban 569,801 és 1926—27-ben

701,770 métermázsas fehércukrot készítettek.

Jugoszláviában a cukoripar magas védvámok védik, ezzel szemben magas fogyasztási adó sújtja. Ezidőszerint a kockacukor 16—16,5 dinárba, a porcukor 14—14,5 dinárba kerül.

Az 1925—25-ik gazdasági évben nagy termelési feleslegek voltak, de az ezek-

hez fűzött kiviteli reménysek nem váltak be. Jugoszláviában az évi fogyasztás fejenként hét kiló cukor, Dániában és Angliában hatszor, Franciaországban és Olaszországban háromszor annyi. A jugoszláv belföldi szükséglet és a fejenkénti fogyasztás nagyobb, mint a háború előtt Szerbiában volt. A legnagyobb a cukorfogyasztás a Vajdaságban.

Nehézségekkel küzdenek a jugoszláv tengerhajózási társaságok

Harmincmillió évi szubvenciót kér a Jadranszka Plovidba

Beogradból jelentik: Az olasz sajtó az elmúlt napokban napirendre tűzte az adriai hajózási kérdésének a tárgyalását. Az olasz sajtó ezalkalommal rendkívül éles támadásban részesíti az angol hajózási társaságokat és különösen a *Cunard Line*-t, mert támogatja a jugoszláv tengerhajózási társaságok eddigi a délamerikai forgalomban. A jugoszláv tengerhajózási társaságok eddigi a délamerikai forgalomban az olaszokkal dolgoztak együtt, de most megindult egy emancipációs folyamat, amely az olasz sajtót az utóbbi időben rendkívül sokat foglalkoztatja. Az olasz sajtónak az sem tesz, hogy a jugoszláv kormány szubvenciót juttat a hazai tengerhajózási társaságoknak, mert ezzel konkurrenciát csinál az olasz hajóknak.

A jugoszláv kormány csak az idén kezdte meg a hajózási vállalatok szubvencionálását és ugyancsak ebben az esztendőben a vállalatokkal hosszú lejáratú szerződéseket is kötött. A jugoszláv hajóvállalatok az utolsó esztendőben igen nagy deficittel dolgoztak, így többek között a *Jadranska Plovidba* az elmúlt évben 300,000 aranydínár veszteséget mutatott ki. A Jadranska Plovidba az idei üzleti jelentésében hangsúlyozza, hogy a gazdasági krízis, va-

lamint az állami szállítások csökkentése apasztotta a bevételeit. A rossz gazdasági viszonyokra való hivatkozással figyelmezteti részvényeseit, hogy abban az esetben, ha a kormány nem siet a vállalat segítségére, vagyis, ha nem emeli fel a szubvenciót, akkor a Jadranska Plovidba kénytelen lesz az egész működését beszüntetni. Az elmúlt napokban a Jadranska Plovidba a közlekedésügyi minisztériumhoz egy memorandumot intézett és ebben a memorandumban évi harmincmillió dínár szubvenciót kér. A jugoszláv kormány erre az esztendőre a Jadranska Plovidba részére mindössze huszonhárommilliót helyezett kiállításba és ennek az összegnek egy részét a társaság már meg is kapta. Az állam tartozik a Jadranska Plovidbának még régi szállításokért tizenhatmillió dínárral, amelyet szintén nem tud a társaság már többszöri sürgetés ellenére sem megkapni. A Jadranska Plovidba most felhatalmazást kér arra az esetre, ha nem emelik fel a szubvencióját, hogy eladhasza mindazokat a teherszállító hajókat, amelyek olyan tengeri utakon járnak, amelyeket az állam nem szubvencionál. Nem lehet csodálni, hogy a hajótársaságok most a külföldi hajótársaságok felé orientálódnak.

Felső Bánát a mezőgazdasági versenyben A verseny új helyzet elé állítja a termelőket

Két ország között — kívülről, bentől pedig a termékenyebb gazdaságilag erősebb Bácska szomszédságában. Felső-Bánátban messzente érveteket kell követnie — hogy a mezőgazdasági termelés versenyében magát fenntartani és erősíteni tudja.

A termelési feleslegeket jól elhelyezni piacot szerezni és azt megtartani — ez az alap minden termelés számára!

A háború után a belföldi piacok felvevőképessége pár évig szinte korlátlan volt élelmicikkekben. Termelésünk a hazai piacok e szükséglete szerint igazodott — igen helyesen! A magtárainkat meg kell tölteni. Ezek voltak azok az évek, amikor a földműves röviden mondva: aratott, mert nagy volt a kereslet és: a gazda számításait sem zavarta még meg a külföldi verseny.

Ezeknek a jó éveknek azonban meg volt az a gazdaságpolitikai hátránya, hogy a termelőink figyelmét erősen elvonta a külföldi piacok fejlődésének a megfigyelésétől. Sőt még ennél nagyobb hibát is követtek el igen sokan: a hazai piacok akkori természetét véglegesen vették és termelésüket erre a piacra alapozták. Ennek volt a következménye, az a példanélküli tökefecsérlés, ami járványszerűen pusztított gazdáink között: és ami végeredményben a falu eladósodását okozta. A falu spórolt!

Az államnak háború utáni elzárkózottságát az évek, ha nem is egészen, de fokozatosan rombolták — ami a termelésben a verseny fokozatos erősödését jelentette. Ez a verseny villámgyorsasággal a termelés tengelyévé lett. Emlékezzünk csak rá, hogy már a tavalyi év folyamán milyen lélekzetvisszafojtva figyeltek, hogy: mit mond a gabona világpiacon áráról a csikágói gabonatözsde. Igen emlékezzünk: voltak pillanatok, amikor ezen az áron mi nem adhattuk a mi gabonánkat. A verseny beleszólt számadásainkba. Új helyzet elé állított bennünket akkor, amikor a tőkénk nagy

részét — elköltöttük és akkor — amikor még nem számítottunk rá.

Jelentkezett az a gazdasági krízis, amelynek számos oka közül egyik legnagyobb az, hogy a faluval senki sem törődött — magára hagyták! Nem világosították fel idejében: hogy minképp kell gazdálkodni — mert új élet jön!

Ez a krízis most van teljében.

Elsősorban is pontos kimutatás kell arról, hogy a mezőgazdasági termények mely ágait milyen mennyiségben veszi föl a hazai piac. Azután, minthogy az egyes országrészek mezőgazdasági szempontból nem egy természetűek — tudni kell: hol mit és mennyit termelnek.

Ez a földművelésügyi minisztérium statisztikai osztályának a feladata.

Az eredmények publikálása és azok jelentőségének kiemelése pedig az országos gazdasági politika legfontosabb feladatai közé tartozik. Mert a termelésünk csak ezeknek ismerete mellett haladhat észszerű uton. Sajnos: ez az a politika amiről legkevésbé hallunk — pedig a gazdasági krízis a hallatlan szárazság következtében növekedő tendenciát mutat.

Ismerve a hazai piac felvevőképességét és a hazai termelt javak fajtát és mennyiségét — rögtön át kell térnünk annak megvizsgálására, hogy világpiacon szempontból, aktív-e vagy passzív a termelésünk? Vagyis: van-e valaminek amit hazánnal elhelyezhetünk a világpiacon? Ennek és egyes külföldi piacok követelményeinek a megállapításában segítségünkre van az újság — de mint az ország gazdaságpolitikai szervei a kereskedelmi- és mezőgazdasági kamarák kellene, hogy élénkebb és szélesebb alapon működését fejtsenek ki ebben az irányban. Nagy baj: hogy a falvaknak nincsenek gazdasági szervezetek, amelyeken át érintkezést tarthatnának lent az ország gazdaságát vezető tényezőkkel.

Ezek kiépítése most már több mint sürgős.

Minden elnékedéstől mentesen — vegyül alul a tényeket. A Tiszán uszályok várnak rakományra: Csehszlovákia és Ausztria felé. Még vége sem volt a cséplésnek és már olyan aránylag kis rakodóállomáson is, mint Padej, két nagy uszály állott, várva a rakodást. Ezek a huzánkat viszik, amelynek a lisztje versenyen kívül áll. Verhetetlen. Hasonlóképpen nagy keresleti cikk gömbkukoricánk is, amelynek lisztje az emberi táplálkozásra is igen alkalmas. A múlt héten szállítottak Padejéről két vagonnal — mert a többi már régen felvásárolták — Ausztriába.

E két exportcikkünk mellett a hazai piacokon nagy keresletnek örvendő kitűnő zamatu homoki borunk, amelyet már külföldön is értékelnek és ha még nem is beszélhetünk boraink külföldi piacairól, ez már csak rövid idő kérdése, mert már egyre gyakrabban keresik és pedig állandó piacra. Csemegezőlünk hazai piacra kerülnek — szállítási nehézségek miatt. De így is piacot talál az utolsó szemig.

A becskerekai cukorgyár nagymértékben nyeri répaszükségletét a kitűnő minőségű felsőbánati cukorrépából. A háború utáni évek fontos terménye volt itt a dohány. Egész kis vagyonok keletkeztek belőle. Most úgy szólván szünetel a termelése.

A felsorolt termények azok, amelyekben a felsőbánati mezőgazdaság aktív volta kifejeződik. Nem volna azonban teljes a gazdasági nép megrajzolása egy pár kérdés nélkül — amelyek bizonyos termelési ágak nem épen kellő állapotára várnak feleletet.

Miért pang a bánati malomipar? Miért nem tudjuk örleményeink régi piacait megtartani?

Miért nincs itt kender és lentermelés?

Miért csökken valamikor oly kérdés dinnye termelésünk?

Miért nem tudja a kertészet és gyümölcsészet még az önszükségleteket sem ellátni?

Miért csökken minőségben és mennyiségben az állattenyésztés?

Miért maradt el a tavaly is még oly szép eredményeket hozó gyógynövény-szállítás — kamillában?

Uj növény mezőinkben a komló, ami a szárazság következtében aligha lesz aktív.

Baromfitenyésztésünk és a tojás állandóan tartja svájci piacait.

Alapos és sokoldalú érdeklődés alapján rajzoltuk meg Felső-Bánát gazdasági termelésének állapotát és amint kitűnik, ez az állapot: türelhető.

Felvetődik azonban a kérdés, hogy a jelenlegi termelési tényezők elégségesek-e arra, hogy egy nagyobbvonalú és türelhetőbb gazdasági állapot fejlődjön ki?

A felelet szerintünk csak az lehet, hogy: nem. Megadjuk a feleletet is, hogy miért nem.

Termelőinknek nincsen összeköttetésük a külföldi piacokkal. A külföldről nálunk vásárló nagy cégekkel az összeköttetést az egyáltalán nem szolid és emm a jövőt ápoló spekuláció tartja fenn legtöbbször. Ez kifelé hitelünket rontja, befelé pedig kizsákmányolja termelőinket.

Ugyanigy vagyunk a belföldi piacokkal is. Nagyvonalú termelés csak úgy képzelhető el, ha a piacokat állandóvá tudjuk tenni. Ennek pedig első feltétele, hogy a piacot minél szorosabban magunkhoz kapcsoljuk. Az államhatalom ezt a konzulátusok által valósítja meg, ez azonban az illető piac baráti érzése nélkül csak hivatal marad.

A barátságot pedig szolid üzletkötésekkel és személyes kapcsolatok teremtésével lehet megszerezni. Gyakori meglátogatása a piacoknak és az érdeklődők meghívása és széles felvilágosítása olyan fontos, hogy nem is tudjuk eléggé ezt hangoztatni.

Természetes, hogy ezenkívül a termelést minőségben és mennyiségben fokozni kell. Ezt egyrésztől folytonos vizsgálódással, tanulással, másrésztől a megfelelő technikai felkészültséggel érhetjük el.

Hogyan javítsuk meg a buzatermést?

Csebulár Alfréd, az Agraria mezőgazdasági szövetkezet főfelügyelőjének nyilatkozata a szombori mezőgazdasági ankétról

A bácskai tartományi főispán által Szomborba összehívott mezőgazdasági értekezleten a Noviszadon székelő Agraria mezőgazdasági szövetkezet részéről Csebulár Alfréd felügyelő vett részt, aki az alábbiakban számol be az értekezlet fontosabb megállapításairól:

— A szombori főispán által augusztus elején Szomborba egybehívott ankét mindenekelőtt megállapította, hogy nagy hiány van állati trágyában, mert a beültetett területekhez mérten az aránylag csekély állatállomány távolról sem szolgáltatja a szükséges istállótrágyát. A műtrágya nem képes az istállótrágya ilyenmértvű hiányát pótolni. Az állatállomány nagymértvű fokozásával bizonyos idő múltán pótolni lehetne a hiányt.

— A tapasztalatok szerint nagy súlyt kell helyezni a vetőmag gondos megválogatására és ez gyökeres újítást követel mert a *buzánk erősen degenerált*. A meg nem felelő vetőmag következtében a termelt buza sem megfelelő. Mint-hogy a kukoricának a beéréshez hosszú időre van szüksége, az őszi vetés munkálataihoz igen rövid idő áll rendelkezésre. Ép ezért a szakértők előveteménynak kender, cukorrépát, lóherét, búkkönyt és koránbeérő kukoricafajtákat ajánlottak. Az ankétan megjelent szakértők egyértelműen megállapították, hogy a Bácska részére a székácsbányai buza, a somogyi magyar alföldi buza és a vetőmag megjavítására »Prolifit« alkalmas.

— A Bácskában bevetésre 2600 vagon buzavetőmagra van szükség, de ezt a mennyiséget a megfelelő minőségben nem lehet beszerezni, miért is a hiányzó vetőmagot a külföldről kell beszerezni. A hatvani magnemesítő állomás alkalmas vetőmagot szokott szállítani. Szükséges, hogy a Bácska különböző helyein kísérleteket tegyenek különféle vetőmaggal, hogy megállapítható legyen, melyik mag felel meg legjobban.

— A földvegyelmezés nagyfontossággal bír, erre vallanak a béljei állami birtokon eszközölt kísérletek. A vegyelmések megállapították, hogy a föld nélkülölzi a szükséges kalimennyiségeket. A műtrágyához kevert mészsadagolás annyira fejlesztette a műtrágya hatását, hogy ezeken az ílymódon megművelt földeken rekordterméseket értek el.

— A föld megművelése ma is nagyrészt az ösöktől megmaradt módon történik, de a kultura haladásával ezen a téren is újításoknak kell jönniök és ép az Agraria ért el ezen a téren nagy eredményeket. Egyedül az elmúlt télen nyolcvanhét szakelőadást tartottunk a földmegművelésről, a műtrágya alkalmazásáról, a vetemények változtatásáról. Karöltve ezekkel a szakelőadásokkal számtalan kísérlet történt a műtrágyafajták alkalmazására. Összesen 412 ilyen kísérlet történt, ezekből 232 a Bácskában. A kísérletek igazolták, hogy a műtrágya alkalmazása előnyös volt.

— Általánosan ismert tény, hogy a vetőmag utján számos betegséget hordanak szét, miért s pácolással kell ez ellen védekezni. Az utóbbi időben a szárapácolásnak mindtöbb híve akad. Emellett a kártékony rovarok elleni védekezésre a legnagyobb figyelmet kell fordítani.

— Mindezekből kitűnik, hogy a termelés megjavítása és fokozása nemcsak a termelőkkel és szervezeteikkel szemben támaszt nagyobb igényeket, de az állami és önkormányzati tényezőket is új feladatok elé állítja. A mezőgazda a reá eső feladatok teljesítésére szívesen fog vállalkozni és csak az illetékes tényezőkön múlik, hogy a termelők képességét erkölcsileg és anyagilag támogatják.

Az ankét megállapításai szerint **sürgős szükség van:**

1. Tisztítótelepekre, amelyek a vetőmag tisztítása mellett a vetőmag selej-

tezését és szortírozását is elvégzik.

2. A vetőmag változtatására és a nemesített vetőmaggal való kereskedelem megszervezésére.

3. A meglévő mezőgazdasági szövetkezetek keretében nemesített vetőmag tenyésztésével foglalkozó magtenyésztő-állomások létesítésére.

4. A termelők védelmére a forgalomba kerülő vetőmag alkalmasságát igazoló

bizonyítványokra.

5. A jelenlegi termelési mód megváltoztatására. Ezzel kapcsolatosan az állattenyésztés fokozására és ezáltal az istállótrágya megszorítására.

6. A műtrágyapropaganda az eszközölt kísérletek alapján történjen. A kísérletek nagyobb területeken eszközöltessenek.

7. A betegségek ellen a meglévő technikai eszközökkel kell védekezni és olyan vetőmagot kell alkalmazni, mely ellenállóképesebb.

Mindezeknél a munkálatoknál a mezőgazdasági szövetkezetek segítségükre lehetnek az állami szervezeteknek.

Hirek a nagyvilágból

Zürichben Elektrobank alakul az osztrák szövetségi vasutak villamosítására. Zürichi jelentések szerint német és külföldi tőkecsoportok az osztrák vasutak villamosításának finanszírozására Zürichben Elektrobankot alapítanak. A zürichi Elektrobank megalakulása után az egész vállalkozás finanszírozását átvenné azzal a feltétellel, ha a szövetségi vasutak szerződésileg kötelezik magukat, hogy áramszükségletüket a most építendő Euns-villamosműveknél fedezik.

Közvetlen telefonösszeköttetés Berlin és Buenos-Ayres között. Augusztus hó 3-ikán este a berlini Vo-Haus-ban folyt le az első közvetlen telefonbeszélgetés Berlin és Buenos-Ayres között. A kísérlet olyan jól sikerült, hogy a Telefunken Gesellschaft azonnal megkezdte az új rendszerű távbeszélő készülékek gyártását és remélhetőleg jövő évben ilyen módon megkezdődhetik a rendszeres közvetlen telefonösszeköttetés Berlin és Buenos-Ayres között. A távolság cca 12.000 kilométer, úgyhogy az esemény méltán nevezhető új világsikernek. Buenos-Ayresből még aznap távirat érkezett, amelyben tudatják a németekkel, hogy minden szót könnyen megértettek a telefonban, ellenére annak, hogy a beszélgetés semmivel nem erősebb hangon folyt le, mint egy berlini helyi beszélgetés.

Az osztrák dohánybevásárlás. Bécsből jelentik: Az osztrák dohányjövődék »Ausztia dohánybevásárlási társaság« címmel új szervezetet létesített, amely azokban a keleti országokban, ahol az osztrák dohányjövődék bevásárolja a

nyers dohányt, önálló társaságokat fog alapítani. Ezek a társaságok közvetlenül a termelőktől fogják venni a nyers dohányt.

Berlin nagy angol kölcsönei. Németországnak tudvalevőleg igen élénk összeköttetése van az angol pénzüccsel és a legutóbbi években nagy angol tőkének nyertek elhelyezést Németországban. Így Berlin városa eddig negyedszázéves angol font kölcsönt vett fel a londoni pénzüccsel és most folynak a tárgyalások arról, hogy újabb másfélmillió font kölcsönrel ötmillióra egészítsék ki ezt a tekintélyes kölcsönt. A német fővároson kívül azonban egész sereg más német város tárgyal angol bankokkal.

Lengyelországban gyöngye a termés. Az idej lengyelországi termésről szóló hírek szerint Lengyelország nem lesz abban a helyzetben, hogy gabonafélékben exportra dolgozhasson, mert termése alig éri el a múlt évet, amely kenyérmagvakban jóval alatta volt a közepes termésnek.

Görögország új jegy kibocsátó bankot állít föl. Görögország a Népszövetség tanácsára elhatározta, hogy új jegy kibocsátó bankot állít fel és a papírpénzek kibocsátásának jogát a kormány megvonja a régi görög nemzeti banktól, amelyet tisztára banküzletekre fognak szorítani. Az új jegy kibocsátó bank alapítókéje kezdetben félmilliárd drachma lesz s teljes autonómiát fog élvezni. Görögország az új banktól várja pénzügyeinek rendbehozatalát.

BELFÖLD

Az angliai háborús adósság rendezése. Beogradból jelentik: Markovics Bogdán pénzügyminiszter az elmúlt héten Blédben Öfelségénél kihallgatáson jelent meg és a kihallgatás alkalmával beszámolt Öfelségének, hogy a pénzügyi kormány miképpen kívánna Jugoszláviának Angliával szemben fennálló tartozásait rendezni. Eddig még annak a delegációnak a munkájáról se tudunk jóformán semmit sem, amely hónapokon keresztül ennek a kérdésnek a rendezését tárgyalta, bár az eddigi előjelekből meg lehet állapítani, hogy a delegáció még semmi pozitívumot nem végzett és újabb instrukciókért jöttek haza, hogy az őszi tárgyalások alkalmával ezt a Jugoszláviának olyan kínos kérdést rendezni lehessen. Jugoszlávia eddig csak amerikai adósságait rendezte és az amerikai adósság rendezése az amerikai közvélemény hangulatát Jugoszláviával szemben jótékonyan befolyásolta. Most az angol adósság rendezésével ugyanezt a célt akarják elérni Angliában.

Csehszlovák behozatal Jugoszláviából. A beogradi vámvezérigazgatóságnak a napokban közzétett kiviteli statisztikája szerint ezévi június hónapban a kivitel 471.040.230 papirdinárt, illetve 43.017.372 aranydinárt tett ki, a múlt évi júniusban elért 612.224.320 papirdinárt, illetve

55.815.577 aranydinárral szemben. A kivitt cikkek súlya a múlt évi júniusban kivitt 402.321 tonnáról 340.578 tonnára szállt le. Eszerint a visszaesés aranydinárban 22,93 százalékot és súlyban 15,34 százalékot tesz ki. Az erős visszaesés főleg a gabonakivitel csökkenésére vezethető vissza. Gabonából 141 millió dinárnyi értékkel kevesebbet vittek ki, mint tavaly ugyanakkor. Ezzel szemben a faárúkból 42 millió dinárral több került kivitelre, mint tavaly júniusban. Jugoszláviából fát kivittek Olaszországba, Angliába és Magyarországra. Csehszlovákiából Jugoszláviába behozták: 5526 darab élő sertést, vagyis 21,4 százalékát az összszerterés-kivitelnek, 4480 onna búzát 10,3 millió dinár értékben, vagyis 58,85 százalékát az összesen kivitt buzamennyiségnek, továbbá 3384 tonna kukoricát, 8,5 millió dinár értékben, vagyis az összkukoricakivitelnek 18,54 százalékát. A jugoszláv kivitel ez év első felében 3.005.814,347 papirdinárt tett ki a tavalyi első felév 3.939.353.129 papirdinárjával szemben. Eszerint a múlt évvel szemben a hanyatlás 33,82 százalékot tesz ki.

Estek a jugoszláv állampapírok Amerikában. Beogradból jelentik: A nyolcszázalékos első kibocsátású Blair-kölcsön, az elmúlt napokban a newyorki

tőzsdén 103 dollárról 89 dollárra esett, ami egyúttal a kamatláb emelkedését is jelenti, 8-ról 8,16-ra. A második kibocsátású Blair-kölcsön pedig visszament 89-ről 87 dollárra, ami a papírnak kibocsátási kurzus alá süllyedését jelenti. A Seligmann-kölcsönt a kibocsátó társaság három dollárral kisebb kurzussal árusítja. Bár a Seligmann-papíros nincs még a newyorki tőzsdén kotírozva, mégis Beogradban érthetetlennek tartják, hogy miért kellett ezt a kölcsönt ilyen alacsony kurzuson, 87 dollár helyett 84 dollárral, a piacra dobni.

A Bárság címtára. Becskerekéről jelentik: Sztanojlović Sándor, a bánáti ipar- és kereskedelmi kamara titkára nélkülölhetetlen szakkönyvet állított össze, amely »Bárság Címtára« címen közli az összes nagyobb bánáti ipartelepek, kereskedelmi vállalatok, kereskedők, iparosok, kereskedelmi és ipari egyesületek pontos névjegyzékét. A könyv szerb és német nyelven jelent meg. Ára husz dinár, kapható a szerződésnél. A vidéki megrendelőknek a portóköltséget is be kell küldeni.

Új sörgyár Beogradban. Beogradból jelentik: Hazai tőkével új sörgyár alakul Beogradban. Az új sörgyárat a beogradi vághid mellett akarják felállítani és hatvan ezer hektoliter évi termelés akarnak az új vállalkozók elérni.

A kereskedelmi miniszter az idegenforgalomért. Spaho kereskedelemügyi miniszter az összes miniszterekhez köriratot intézett, amely köriratában kéri minisztertársait, hogy az idegenforgalom előmozdítása érdekében saját hatáskörükben is tegyenek meg mindent. Rá kell szoktatni a lakosságot arra — mondja a miniszter — hogy a turistákkal szemben a legnagyobb előzékenységet tanúsítsák és hogy tanulja meg a közönség, azt is, hogy az idegenek igen nagy pénzösszegeket hoznak az országba, amelyek elmaradása nagy nemzetgazdasági kárt jelentene. Az idej idegenforgalomból befolyó összeget félmilliárd dinárra becsülik. A kereskedelemügyi miniszter különösen a belügyminiszter figyelmét hívja fel; hogy a lakosságot taníttassa ki arra, hogy különféle nemzeti tüntetésektől tartózkodjék, mert ezzel az idegenek hangulatát nem valami kellemesen befolyásolják.

A vrbászi ipari kiállítás megnyitása. Noviszadról jelentik: A novivrbászi iparkiállítást vasárnap nyitják meg. A megnyitáson résztvesz dr. Spaho Mehmed kereskedelmi miniszter, aki vasárnap utazik Vrbászra. A minisztert Noviszadon Lukics Predrag szombori főispán fogja üdvözölni, Vrbászban a kulai főszolgabíró mond üdvözlő beszédet, délelőtt pedig a vrbászi községi képviselőtestület nevében Vrbász község jegyzője üdvözlö a minisztert. A kiállítást dr. Koszics Mirkó egyetemi tanár, a kiállítás elnöke nyitja meg. Délben az Ipartestület helyiségében díszvendég lesz a miniszter tiszteletére. Minden kiállító, tanonc, segéd és mester oklevelet kap, azonkívül különböző jutalmakat fognak szétosztani.

Szövetségbe tömörülnek a felsőbácskai répatermelők. Szomborból jelentik: A felsőbácskai répatermelők Szomborban bizalmas értekezletet tartottak, melyen elhatározták, hogy megalakítják a felsőbácskai répatermelők szövetségét. A szövetség céljával a répatermelők érdekeinek a cukorgyárakkal szemben való védelmét tüzték ki az alapítók. A szövetség alakuló közgyűlése szeptember elején lesz Szomborban.

Az idej kivitel egygyede lesz a tavalyi exportnak. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és iparkamara kérdést intézett a noviszadi termény-tőzsde elnökségéhez, hogy az idej terméskből előreláthatóan marad-e valami kivitelre. A tőzsde válaszában közölte, hogy a búzából harminc százalékkal, a kukoricából pedig ötven százalékkal kevesebb jöhet számításba a kivitelre, mint tavaly. A tavalyi kivitel egygyede marad meg az idej kivitel céllokra, kérdés azonban, hogy ez a termésmennyiség külföldre vagy a passzív vidékekre kerül-e. A tőzsde szerint kukoricából husz-harmincezer vagon lehet kiviteli célokra felhasználni.

Uj helyettes kormányzót választ a Narodna Banka. Beogradból jelentik: A Narodna Banka igazgatósága augusztus tizenharmadikára plenáris ülést hívott össze. Az ülésen dr. Protics Dragutin helyettes kormányzó lemondását fogják ismertetni és új helyettes kormányzót választanak. A választás elé a pénzügyi világban nagy érdeklődéssel tekintenek.

A jugoszláv függő államadósságok. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszteriumban már régen kiadták a rendeletet a függő állami adósságok rendezéséről. Bár mostanában mindössze százötven millió visszafizetéséről van szó, amelyet az állam a Blair-kölcsönből akar fedezni, ez az aránylag kis összeg mégis meg fogja nyugtatni a külföldi hitelezőket az SHS állam fizetési készsége tekintetében. Az állam a függő adósságok visszafizetésének olyan módját választotta, hogy a Narodna Banka utján kamatozó és két évre szóló bönokokat ad a hitelezőknek.

Ötvenhat százalékkal csökkent Jugoszlávia bortermelése. Most készült el a hivatalos kimutatás Jugoszlávia múlt évi bortermeléséről. A statisztika szerint 1926 évben 1,300,000 hektóliter bor termelt Jugoszláviában, vagyis 1,680,000 hektóliterrel kevesebb, mint a megelőző évben, mert 1925-ben Jugoszlávia bortermelése 2,980,000 hektóliter volt. A bortermelés csökkenése egész Európában észlelhető volt. A visszaesés Magyarországon volt a legnagyobb, mert ott 75 százalékos volt a csökkenés a megelőző év természetében szemben. Ausztriában 65, Jugoszláviában 56, Romániában 50 és Franciaországban 36 százalékkal kevesebb bor termelt. Ennek tulajdonítható, hogy több európai államot, amelyek a borexport tekintetében eddig egyáltalán nem játszottak szerepet, felkeresték boraikért. Egész Európa területén a statisztika szerint 75 millió hektóliterrel termelt kevesebb bor.

Csökkenő tendenciát mutat a jugoszláv kivitel. Beogradból jelentik: Az idei jugoszláv kiviteli statisztika nagy csökkenést mutat. Az idén is, mint az elmúlt esztendőben, az épületfa a legnagyobb kiviteli cikk. Összeg szerint 1927 első hat hónapjában három milliárd ötmillió volt a kivitt áruk értéke, míg az

elmúlt esztendő ugyanezen időszakában három milliárd 938 millió volt a kivitt áruk értéke. A kiviteli mérleg esése igen szomorú kilátásokkal bíztat. Az utolsó két esztendőben állandó csökkenést mutat a kereskedelmi mérlegünk, amelynek a gabonárák esésén kívül más kereskedelem politikai okai is vannak. Az elmúlt esztendőben a gazdasági élet vezetői azzal vigasztalták a közvéleményt, hogy a kiviteli mérleg csökkenésének az oka a gabona világpiacon az esésében rejlik, az idén azonban már nemcsak az áruk esése, hanem a kivitt súlymennyiség is kisebb lett. Súlyban tizenhét és fél százalékkal kisebb a kivitel, aranydinárban pedig majdnem huszonöt százalékkal kevesebb a kivitelből befolyó jövedelem. Az idén ötvenkétezer vagonnal kevesebb kukoricát vittünk ki mint az elmúlt esztendőben, amely hét-százmillió dinár ellenértéknek felelt meg. Buzából hatezer vagonnal csökkent a kivitel, búzalisztból 488 vagonnal kevesebb a kivitt mennyiség. Kisebb már a tojás kivitel is 98 millió dinárral, a friss hus ötvenmillió dinárral, sajtneműk pedig 29 millió dinárral. A gabonaművek nagyrészt a szomszédos államokba importálták: Olaszországba, Magyarországra, Angliába ment az épületfa nagyrésze, viszont Ausztriába, Németországba szállították az élelmiszerek legnagyobb százalékát. A kereskedelmi mérleg romlása a jugoszláv gazdasági életnek mérhetetlen károkat okozott.

A gazdasági iskolák átszervezése. Beogradból jelentik: A földművelési és vizügyi miniszter bizottságát küldött ki az országban levő összes gazdasági iskolák áttanulmányozására. A bizottság a tapasztaltak összegezése után a gazdasági iskolákat teljesen átszervezi.

A bajorországi sörgyárosok szövetségének elnöke Noviszadon. Noviszadról jelentik: Max Kirschner, a bajorországi sörgyárosok szövetségének elnöke és a németországi sörgyári szövetség alelnöke, középeurópai szemleutján a napokban Noviszadon időzött és a vajdasági komlótermelő szövetség vezetőségének kíséretében megtekintette a noviszadi és a noviszadkörnyéki komlóültetvényeket. Max Kirschner elnök kijelentette, hogy meglepte a vajdasági komlótermelés nagy fellendülése és a komló-

termelők nagy szorgalma. Az itt termelt komlót általánosságban a világpiacon alkalmas komlónak tartja és egyes mintáitvetvényeket is látott, mint amilyen a vajdasági komlótermelő szövetség elnökének: Gerich Istvánnak komlóültetvénye, amely egészen elsőrangú. Kirschner elnök bizik abban, hogy a vajdasági komlótermelés fokozatosan első minőségűvé fog fejlődni.

Versenyárgyalás. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi mérnöki hivatalban e hó 18-ikán tartják meg a nyilvános versenyárgyalást a légszuszgyár mögötti ut feltöltési munkálataira. A feladatok délelőtt 11-től 1-ig a városi mérnöki hivatalban megtekinthetők. Szeptember 6-ikán délelőtt 11 órakor a városháza kis tanácstermében lesz a Kajmakasalan, Kumanovo, Zmaj Ognjeni, Vuk Gundulics, Szveti Jován, Temerinucák és a Buzatér, továbbá a tőzsde előtti tér kövezési munkálatainak nyilvános árlejtése.

Jelentés a komlóforontról. Noviszadról jelentik: A komlókereskedők és exportőrök egyesülete szerdán a következő jelentést adta a komlótermés helyzetéről: Julius 31-ike óta a terméskilátások rosszabbodtak, mert a nagy hőség miatt különösen Bácska déli részében elszaporodott a vörös pók. Bácska északnyugati részén a terméskilátások jobbabbak, mert az eső jó hatással volt a komlóra.

Régi előbelő leánynevelő és tanítézet
az összes iskolatípusokkal és
villapensionátus svájl mintá szorint
Bécs villanegyedében.
B. Freyler Nchfg., Wien
I., Kolowratring 9 és XIII., Wenzgasse 19
Tel. 96-2-50 85-6-21
Kérjen képes prospektust és referenciákat!

Serravallo

KINA VASBOR
élvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer
Lábbadozók és verszegények
részére a legkiválóbb orvosok által ajánlva.
Különösen is.
Több, mint 10.000 orvosi bizonyítvány.
Kapható minden gyógyszerárban.

RADIÓ-MŰSOR

(A város melletti szám a hallóképet jelenti)

Csütörtök, augusztus 11

Bécs (517.2) 11 és 16.15: Koncertek.
20.05: »Fra Diavolo«, operaelőadás.
Prága (348.9) 11: Zene. 12.10, 17:
Koncert. 20.10: Tarka-est. 21—22: Zene.
London (361.4) 12: Zene. 15.45: Kon-
cert. 18.20 és 22.30: Tánczene. 20.10:
Operazene.

**Radioamatőröknek nélkülözhetetlen
a most megjelent magyar nyelvű
radiohibakereső kulcs**
7128 Kapható:
KONRATH D. D. SUBOTICA

Lipce (365.8) 16.30: Koncert. 20.15:
Zene-estély.

Róma (450) 17.45: Koncert. 21: Nagy
hangverseny.

Berlin (483.9) 22.30—0.30: Tánczene.

Budapest (555.6) 9.30, 12 és 15: Hí-
rek és közgazdaság. 11: Szalonzene. 18:
Cigányzene. 20: A nagy Galeotto, drá-
ma. 22.40: Időjelzés és hírek, utána tánc-
zene.

Objava

Obnarodujem, da ću izdati u zakup
usled rešenja kr. sreskog suda u Subo-
tici br. 11473/1926. i 11474/1926., oran-
icu Ivana Mlinko i supruga mu rođj. Te-
rezije Mesaroš i Aleksandra Vujića i
supruga mu Marije Uharček na Maloj
Tompi (Nosa) u površini od 18—18 ka-
tastralni jutara, za ekonomsku godinu
1927—1928. onome, koji najviše bude
obećao. Dražbu ću držati 17. VIII. 1927.
godine po podne u 1/4 sata u advokat-
skoj kancelariji dr. Jakova Fischer i dr.
Elemara Kalmar, Aleksandrova ul. br. 4.
Zakupnik je dužan zakupninu kao i
pristojbu dražbe odmah isplatiti is sklo-
piti samnom zakupni ugovor, koji važi za
zakupca odmah, a za mene tek nakon
odobrenja nadležnog suda.

Subotica, 9. VIII. 1927. godine.

Koloman Neorčić
staratelj sekvestra.

A KÖZSÉG GYERMEKE

EGY CSECSEMŐ REGÉNYE

(40)

Irtá: NUSICS BRANISZLAV Fordította: CSUKA ZOLTÁN

— Csak ne tessék nevetni — mondotta a vámos — nem úgy van a dolog, ahogy elképzeli. Ha az egész elmesélem, meglátja, hogy nem úgy áll az ügy.

Elza erre ekkomolyodott és a vámhivatalnok tovább folytatta:

— Én is úgy gondoltam és hideg lett a szívem, mint a dinnye, amelyet a kútból kihuznak. Az uccákon gondterhelt arccal jártam, az irodában semmit sem tudtam dolgozni és általában olyan szórakozott voltam, hogy a csempészés ebben az időben veszedelmes arányokban kezdett növekedni. Éjszakánként, mikor az ágyban feküdtem, még a fejemet is betakar-
tam és úgy kezdtem saját magammal beszélgetni. Először is azt mondom magamnak: így van! Aztán meg azt felelem: nem így van! Egyszerűen úgy éreztem magamat, mintha két félbe szakadtam volna, mindakettő mégis én vagyok és ez a két fél veszekszik egymással és pirongatja egymást. Körülbelül ilyenformán:

Első én: Nem, az sohasem lehet, hiszen ő a barátom, a násznagyom!

Második én: Lehet, lehet, minden lehet ezen a világon! Ma a barátod, holnap nem, a násznagy pedig nem rokon.

Első én: De hát ő nősitett meg engem!

Második én: Talán saját magáért nősitett meg!

Első én: De hát miért is tette volna ezt a feleségem?

Második én: Azért, mert már vén vagy!

Első én: De hát nem szeret a feleségem?

Második én: A szomszéd szobát is, fiatalabb is!

Első én: De hát ő tisztességes ember!

Második én: Megtörténik az a tisztességes embereknel is!

Első én: Nem, nem, nem hiszem el!

Második én: Boldogok az együgyűek!

Hát körülbelül így beszélgettem én saját magammal éjszakánként, néha-néha fölém, észrevettem Rajkót — kiköpött násznagyom! És minél inkább növekedett, annál inkább hasonlított a szomszédra,

annál kevésbé azonban rám. Észrevette a szomszéd is, hogy rosszkedvű vagyok, kérdezték, hogy mi a bajom, én meg csak töprengtem azon, mit is mondjak nekik.

Közben Rajkó felnövekedett, már járkált, szaladgált. A feleségem nadrágot is varrt neki, az én egyik régi nadrágomat szabta át a gyerekek, jó hossza, ahogy a felnőttek viselik. Felöltöztette Rajkót, aki hozzám szaladt dicsekedni, hát volt is mit látnom, egy kis ember futott felém, egy kis násznagy. Épen csak az hiányzott, hogy gyertyát vegyen a kezébe, a hátam mögé álljon és megházasiton. Ezt már nem bírtam kitartani, elmentem a feleségemhez és szép sorjában, őszintén elmondtam:

— Így és így áll a dolog, ez a gyerek tökéletesen a násznagyunkra hasonlít!

— Hát persze! Én is észrevettem — mondja az asszony — és csak arra vártam, hogy te egyszer már szólj erről.

— Hát most szoltam! — mondom én az asszonynak.

— Ha nem szoltál volna te, szoltam volna én — feleli az asszony.

— No jól van, mivel magyarázod te ezt a dolgot? — kérdezem erre a feleségemet.

A feleségem erre nagyot sóhajtott, amiből arra következtettem, hogy valami nyomja a lelkét.

— Megmondanám, de félek, hogy bántani fog téged!

Most jöttem csak zavarba. Ugy látszott, hogy a második énemnek lesz igaza, mert ime az asszony is beismeri a dolgot, sőt még sajnál is engem! És ámbátor hidegvérű ember vagyok, mégis fellángolt valami bennem és megmozdult a kezemben a tü, amellyel a gyerekeket szoktam szurkálni.

— Beszélj, mindent tudni akarok, — dörögtem szigoruan, olyan szigoruan, mint a vámolásnál szoktam, mikor azt mondom: »Nyissa ki a koffert, meg akarom nézni, mi van benne!«

A feleségem a legkevésbé sem idegeskedett, hanem egészen nyugodtan mondotta:

— Már régen meg akartam mondani, de kimélték, mert tudtam, hogy fájni fog neked. Mivel azonban a te gyanud nekem fáj, jobb ha te viseled el a fájdalmat és nem én. Ezért hát elmondom, miként magyarázom azt, hogy a gyermek miért hasonlít annyira a násznagyunkra.

És akkor az asszony egy nagy titkot mondott el nekem, ami még ma is kinéz. Azt mondotta:

— Ugy hiszem, nem lehet más oka, csak az, hogy a bábaasszony a keresztelő alkalmával kicserélte a csecsemőket.

— Hogyan? — rázkódtam össze.

— Ugy gondolom — folytatta az asszony — hogy a bábaasszony összecserélte a gyerekeket és a szomszédét adta ide, a mienket pedig odaadta a násznagyunknak.

A hajam az égnek meredt.

— Ami azt jelenti, hogy a mi fiunk meghalt?

— Természetesen!

— És hogy Rajkó nem az én fiam?

— Meg mernék rá esküdni! — mondotta az asszony — hogy nem a te fiad!

Olyan voltam, mint az örült, nem tudtam, mit is tegyek és mit is mondjak. Világos volt, mint a nap, hogy úgy van, ahogy az asszony mondja, ez a történet azt jelenti, hogy a fiam, akít annyira szerettem, nem az én fiam és...

— Hát jó — mondottam az asszonynak elrémülve — ez azt jelenti, hogy a szomszédunk, ha megtudja, visszakövetelheti tőlünk a gyereket?

— És benyujthatja a számlát a másik gyerek temetéséért.

— Na, az még a legkevésbé, de...

Nem tudtam tovább gondolkodni. Leforrázott elhallgattam és sokáig, sokáig némán ültem, végre felémeltam a fejem és megkérdeztem az asszonyt:

— Hát jól van, mit gondolsz, mit kellene most csinálnunk?

— Ugy hiszem, semmit — mondotta az asszony. — Ugy kell viselkedned, mintha a gyerek a tied lenne és semmivel sem szabad mutatnod, hogy gyanút fogtál ebben az ügyben. Légy vele szemben kedves, mint eddig, még kedvesebb, mint eddig és mi ketten mint örök titkot őrizzük ezt az ügyet.

Igy is tettem és szóról-szóra betartottam az asszony tanácsát. Jókedvű lettem, kedvesebb voltam a násznagyomhoz, mint valaha, úgy, hogy igazán nem foghatott gyanút. Csak épen néha-néha, mikor átjött hozzám és cirógatta a gyereket, jutott eszembe, hogy is állunk és mondogattam magamban:

— Szent Isten, talán nem is tudja, hogy a saját édes gyereket dajkálja!

(Folyt. köv.)

P. & C. Habig-kalapok Wien és L. B. O. női és férfi harisnyák egyedüli lerakata

Vukovics Gerő uri és női divatáruháza Subotica, Főtér

NYILT-TÉR

Köszönetnyilvánítás

Mindazoknak, akik szeretett fiunk, fivérünk, rokonunk

Schmidt Ferenc

maturán

tragikus elhunyt alkalmából folyó hó 6-án az utolsó végítességen megjelentek, koszorúkkal és virágokkal borították a sírját és ezzel mély fájdalommal enyhíteni igyekeztek, mely köszönetünket tolmácsoljuk. Különösen a hálával tartozunk drága halottunk volt osztályfőnökének és tanárainak, nemkülönben iskolatársainak és iskolatár-nőinek, akik személyes megjelenésükkel adóztak az oly korán elhunyt drága halottunk emlékének.

Novisad, 1927. augusztus 10.

A gyászoló család

7796

BOGOJEVO-VAJSKA-ŽIVA ZADRUGA

za zaštitu od poplave i odvajanje unutarnjih voda

Broj: 988/1927.

Oglas

Bogojevo—Vajska—Živa zadruga za zaštitu od poplave i odvajanje unutarnjih voda održaće na dan 18. avgusta 1927. godine u svojoj kancelariji u Bogojevu drugu ofertalnu licitaciju, koja se može pretvoriti u usmenu, u skraćenom roku, za izdavanje zemljanih i sa ovim skopčanih radova oko pojačanja i povišenja nasipa.

Uslovi i planovi mogu se videti svakog radnog dana za vreme zvaničnih časova u zadrugnoj kancelariji. Kobatura zemlja, koja se ima ugraditi iznaša oko 900.000 m², a može se konkurisati na deonice od 65.000 do 220.000 m² pojedinačno, ili na više deonica.

Kaucija se polaže do 1/10 časova pre podne na zadrugnoj blagajni u gotovom, ili u hartijama od vrednosti, koje su propisane u §-u 88. Zakona o Državnom Računovodstvu i to računajući po 0.75 dinara za naše, a 1.50 dinara za strane podanike za svaki m² deonice na koju se misli konkurisati.

Oferti snabdeveni sa 100 dinara taksene marke imaju se predati do 10 časova pre podne Gradjevnim Odboru Bogojevo—Vajska—Živa zadruga, koji će se pristupiti otvaranju ponuda.

U ponudi mora biti naznačeno, na koju se deonicu konkuriše, kao i jedinačne cene za pojedine udaljenosti. Kasno prispele, kao i telegrafske ponude neće se uzimati u obzir.

U Bogojevu, 8. avgusta 1927. godine.

Potpredsednik:

Nećitljiv potpis.

7788

Prenos pošte u Subotici

Po rešenju Direkcije Pošta i Telegrafa br. 49882. od 25. jula 1927. god. objavljuje se treća usmena licitacija za prenos pošte u Subotici i dostava na domu koja će se obaviti na dan 14. avgusta 1927. god. u 11 sati kod Gradskog Saveta u Subotici, a po odredbama čl. 89—93. zakona o Državnom Računovodstvu.

Privremena kaucija je 10.000 dinara a polaže se kod blagajne pošte u Subotici 1. do 10 sati na osnovu čl. 88. zak. o Državnom Računovodstvu. Ako je kaucija u državnim papirima, prima se po berzanskom kursu od 1. avgusta 1927. god.

Uslovi se mogu videti kod pošte Subotica 1. i Gradskog Saveta u Subotici i kod II. odseka ove Direkcije.

Iz kancelarije Direkcije Pošta i Telegrafa u Novomsadu br. 49882, 1. avgusta 1927.

Direktor:

Nećitljiv potpis.

7781

Arverési hirdetmény

Néhai Rádics Dusan polg. alapítványához tartozó és a Karadjordjev trg 9. házszám alatti lakház emeletén levő uri lakhelyiség 1927. évi november hó 1-től kezdődőleg kettő évre nyilvános árverés utján bérbe fog adatni.

Árverési feltételek naponta alulírottánál d. e. 8—12 és d. u. 3—5-ig megtekinthetők. (Városháza, III. em. 178 ajtó sz.)

Az árverés a helybeli gör. kel. szerb egyházközség közgyűlési termében fog megtartatni 1927. évi aug. hó 14-én d. e. 9 órai kezdettel.

Szabotica, 1927. évi aug. hó 9-én.

Petar Ognjanov

alapítv. igazgató.

7228

Bulyovszky-utcai

leán nevelő intézet és internátus

Budapest, VI., Bulyovszky-utca 10. Telefon: 971—93.

Legjavább tanárképzés, külföldi irodalmi és művelődési iratok. Az általános műveltség gondos kiépítése. Olvasmányok szakszerű irányítása. Céludatos nevelés. Idegen nyelvek, zene, sportok stb. Középső osztályos (gimnázium, liceum)

Előre megjelölt

Értelme, teljesség, bejárók

Prospekt küld **Dr. Förster Gyuláté** igazgatót küld tónő.

804

RÓZSA

és kék néfe

burgonyát

vagontelephelyen szállítunk
Családok számára

Eladók

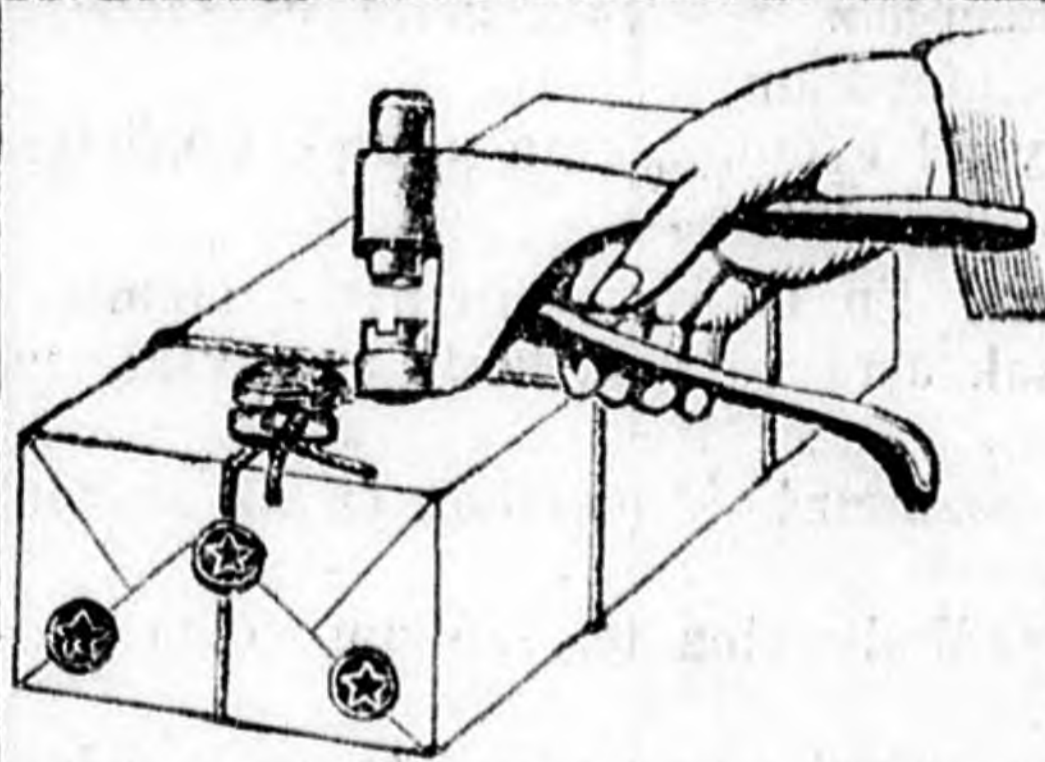
a következő birtokok:

Egy 27, 51, 77, 80, 84 és egy 207 holdas birtok, továbbá

mindenféle szálloda és vendéglő

Bővebben:

Kramer ügyvédségi irodájában **Oszijek**
Kapuclnska ulica 12

Mámok, gyárosok, kereskedők
I gyelmébe!

Zsákok, bálák,
postacsomagok
részlegesen célemez
plombák bármilyen
kivánt dombornyomású
talirattal

Weitzenfeld és Társa cégnél
Subotica

Meggyőződhet!

Dürkopp

varrógép

kerekpár

COLUMBIA

a legjobb!

GRAMAFON és LEMEZ angró-raktár. — A legkedvezőbb részlet-fizetésre is kapható nálam.

Állandó INGYENES hímző-tanfolyam! Nagy javító-műhely!

S. AD. ENGL, SUBOTICA

Uj üzlethelyiség: Pukovnik Krupusevic (Rudic ul. ca gyümölcs iac) Telefon: 8—15.

Üzlet moen levő

összes rövidáruimat

hatóságilag engedélyeztet

végeladáson

minden elfogadható áron

kiárulatom

Ö. v. Berger Alad irné, Subotica, Strossmajerova (Halpiaz) u. ca 2.

A leipzigi vásár

1927. aug. 28—szept. 3

az egész világ legalkalmasabb beszerzési forrása, egész Európának legnagyobb mintavására. 1600-nál több árucsoport, minden szakmából, 10.000 kiállító 21 államból, a legjobb és leg-tökéletesebbet állítja ki.

Felvilágosítással szolgálnak:

Leipziger Messeamt Leipzig,
Zvanični biro laipciškog sajma
Beograd, Čubrina ul. 8.
Moser i Wertheim Novisad.

Eladó

Félteher autó, amerikai „Mason Road King” gy. rimány, 1 1/2 tonnas, pneumatik gummival, anlasszeirel, olyan mint az új.

Teherautó, osztrák „Peri” gyártmány, 4 1/2—5 tonnas, villamos világítással fe szerelve.

0 utic m'pö: rod'ia Žaba j-Bačka.

Rendkívül előnyös léretek

mellett elsőrangú kiszolgálást kap

Sestre Weiss högyfodrász-szalomban

Sokoiska ulica 1

Henna hajfestés, vizondo állás, ondolálás, manikür,

hajmosás, stb.

Nezz meg különleges festő-kirakatainkat!

HOTEL FURSTENLUF

Wien, VII., Neubaugürtel 4. Westbahnhoffal szemben. Telefon: 36-2-15. Polgári család szál-tod, polgári árak. — Bácsmegyei Napló olvasói 10 száz lék kedvezményt élveznek.

3778

Uri szabóság!

Suboticán a Városháza épületében lévő posztóüzletemet urisabósággal bővítettem ki

Pressburger Sándor

7453

Több hónapon át Angliában és a férfidivat más vezetőállamiban folytatott tanulmányaimról elsőrangú külföldi szabászt is hoztam magammal, úgy hogy a legkényesebb igényeket kielégíthetem. Minthogy pedig a legfinomabb és legdivatosabb külföldi szövetekből angró raktáram van, abban a helyzetben vagyok, hogy vevőim jutányosan szerezhetik be a legdivatosabb férfiöltönyöket, felöltöket, stb. Meghívásra a mintákat vidéken is bemutatom. Ne dolgoztasson külföldön, mert a legkényesebb izlésnek is megfelelek.

KORZO MOZI
Csütörtök—vasárnap
Alexander Dumas
világhírű regénye
Pathé film Páris
Három testőr
D'Artagnan, Athos,
Portos, Aramis
csodálatos és merész kalandjai,
önfeláldozó hőstettei a francia
királyhárt.

LIFKA-KERT
HÜVÖS ÉS OZONDUS!
Szo dán utoljára
Sába királynője
Attrakció a keleti királyok mesés
gazdagságáról.
Kocsiverseny, origiák
Csütörtök éi
Nagy kacagó esték
Három majom közreműkö-
désével.

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címező
kétféleképpen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din.
Csak felblyegzett jellegű leveleket továbbítunk
Kérdésekkel forduljon válszabályozó melléklet.

VÁROSI MOZI
11 Csütörtök 12 Pétek 13 Szombat 14 Vasárnap
Express házasság
burlesk. A főszerepben: Vanda és Vill
Éjfél nap
Egy tanácsos kalandja Oroszországban.
A főszerepekben:
Laura La Plante, Raymond Kean, Pat O'Maley
A színház a legmodernebb hűtőköszülékkel
állandóan műve van

GRAND HOTEL PARK NAGYSZÁLLODA
Budapest, VIII., Baross-tér 10
Telefon J. 330—82, 331—83
A magyar főváros legnagyobb és legkényelmesebb
szállodáinak egyike 200 szobával, a Keleti
pályaudvar érkezési oldalával szemben
Központi gőzfűtés, állandó meleg
és hideg vízszolgáltatás
Szobák 3 pengőtől feljebb
Kittinő konyha. Fajborok és pezsgők
Csaádi kávéház elsőrangú cigányzenével,
nyári terrasszal — — — Külön termek

**Fényképezők és
amatőrök figyelmébe**
Amerikai rendszerű retusáló
és kopírozó intézet.
Elvállal: negatív és pozitív
retusát, kopírozást és nagyítást
minden papíron és klorirozást
garantált elsőrangú kivitelben,
olcsó árban. Kérjen azonnal ár-
jegyzéket. Szállítás 24 óra alatt.
R. Zoljaka, Subotica, Madjar-
ska u. 2. 4733

Fiatal kovácssegéd azonna-
li belépésre kerestetik. —
Szalai András Kupusina. 7805
Őnálló szücssegéd női kon-
fekcióüzlet részére állandó
foglalkozásra azonnal fel-
vétetik. Cim: Sarajevo,
Pretinac 251. 7815
Kovácslegényt keresek, fa-
lusi munkára, jó munkást,
rögtönre. Kardog Ferenc ko-
vácsmester, Bogojevo. 7791

HÁZASSÁG
Házasságot urikörökben úgy
bel-, mint külállamokból
is létrehozok a legnagyobb
díszkrécióval. Marie Fe-
jos, Vel.-Kikinda, Cara La-
zara u. 1625. 6645

**Gépirónő, perfekt szerb, né-
met, angol és francia
nyelvtudással, állást ke-
res Novisadon vagy Beo-
gradban. Leveleket D'Ar-
sijelge alatt a novisadi ki-
adóba kér. 7794**

A-E-G MOZIGÉPEK
Összes mozi-
filmeket
legjobb minőségben szállít vezet-
képviselőt:
Orient-Film D. D.
Subotica

**Sok vagyonos nő vagyon-
talan urakhoz is férjhez-
menni óhajt. Megbízást el-
fogad »Amor« házasság-
közvetítő iroda, Temesvár.
4. Str. Berteloth 21. 1622**

**Uri család (3 tagu), néme-
tül beszélő komoly nőt ke-
res, ki minden házi mun-
kát vállal. Cim a novisadi
kiadóban. 7793**

VÉTEL-ELADÁS
Eladó 1 db Hoffherr, 4 lyu-
kas, 2 éves morzsoló 4 HP
szívógázmotorral, továbbá
egy teljesen új Hoffherr
gvártmányu traktorhoz va-
ló háromvasu eke. Ugyan-
ott egy db »Herros« motor-
kerékpár. Bleier, Bajmok.
7800

**24 éves független hajdon-
vagyk. Vagyonom ami ho-
zomány is, 200 hold föld-
birtok szép tanyával és gaz-
dasági felszereléssel. Ezen
kívül van egy házam és
némi készpénzem. Házas-
ság céljából megismerked-
nék gazdálkodóval, keres-
kedővel vagy jobb iparos-
sal. Teljes című leveleket
»Jó erkölcs« jellegre a ki-
adóba kérek. 7790**

**Politurozó munkások fel-
vételek, csakis jobb mun-
kaerők jelentkezzenek Bra-
ca Goldner Subotica, Ju-
govicéva 20. 7774**
**Fraulein deutsch-kroatisch
mit mehriähriger Büro-
praxis sucht entsprechende
Stelle eventuell auch zu
einem Kinde in besserem
Hause. Gefl. Anträge un-
ter No. 7813. 7813**

**Borosbordók és szőlőprés
eladók. Dr. Löbl, Zrinjski
trg 10. 7732**
**Eladó 17 hekt. törkölyökád
Érdeklődni lehet Paje Ku-
jundzić ul. 45. 7798**
**Hulladékölmot vesz Szabó
szerelő, Zmaj Jovina trg 5.
Bácsmegeyi Napló mellett.
Ugyanott tanonc felvétetik.
5974**

FOGLALKOZÁS
Javitóvizsgára előkészít bé-
csi másodéves exportakade-
mista, német és szerb
nyelvtanítást is ad. Meg-
beszélés 19—20h között
Tolstojeva ul. 12. 7831

**Fűgépész-elektrotechnikus
mindenféle oklevéllel, az
összes gőzgépekről és ösz-
szes motorokról, dinamók-
ról, áll. iskolai végzettséggel
fűgépész vagy jobb gépész
állást keres azonnali belé-
pésre. Hosszu ideig gyári
fűgépész és hosszu ideig
Diesel-villanytelep fűgépé-
sze volt. Bármily üzemet
elfogad, szereléseket önállón
an végez. Szives meghívá-
sokat »Villamos« jelige
alatt a kiadóhivatalba tova-
bit. 7636**

**Két új billiárdasztal, egyik
fordítható lappal, mérsé-
kelt áron eladó. Merkle
Ádám, Kraljevicevo. 7803**

**Németben és franciában
perfekt leány 1—2 gyerme-
kes családban nevelőnői ál-
lást vállalna. Cim: Evang.
lelkész hivatal, Subotica.
7825**

**Női fodrászsegéd állást ke-
res. Cim a kiadóban. 7746**

**Novivrbászon közel a
strandhoz egészséges, szá-
raz, barátságos 4 szobás
ház eladó. Bővebbet: özv.
Tóth Endréné urasszonynál
Novivrbász, Kanalska uli-
ca 496. 7790**

**Jobb családból való 23 éves
nő állást keres előkelő csa-
ládánál, vagy esetleg egve-
dülálló urnál mint házve-
zető. Ajánlatokat a kiadó
továbbbit »Házvezető« jel-
ige alatt. 7822**

**Főmolnárt keresek vám- és
export örüléshez. Csakis ki-
váló szaktudásu egyének
jönnek számításba. Árpád-
fi Endre, Padej, Banat.
7751**

**2 db hengerkazán. Röck-
féle 100 cm és 130 cm át-
mértű, hossza 8 és 9 mé-
ter, üzemiépés, teljes fel-
szereléssel, nyersolaj tar-
tánynak nagyobb motorhoz
generátornak külön is el-
adó, 10 milliméteres lemez-
ből van. 1 db 80 HP ben-
zinmotor levegő indítóval,
3 csapágyas stabil motor
új állapotban jutányosan
eladó. Szubotica, Zagre-
bačka ul. 17. 7797**

**Cukrászsegéd jó munkás,
ki minden munkában jár-
tas, azonnal felvétetik. Lon-
ga, Starakanjiza. 7806**

**Intelligens nő házvezetőnő-
nek ajánlkozik mielőbbi belé-
pésre. Cim a kiadóban.
7767**

**Eladó beltéren egy jóforgal-
mu polgári vendéglő, Zrinjski
trg 9, a nagy gyümölcs-
piac téren. Tudakozódní le-
het Osgyan tulajdonosnál.
7780**

**Szerbül, németül perfekt
beszélő leány nevelőnői ál-
lást keres azonnalra. Ci-
meket a kiadóba kér. 7814**

**Cukrászsegédet, önállóan
dolgozót, azonnalra felve-
szek. Szög, Beogradski put
34. 7764**

**Eladó beltéren egy jóforgal-
mu polgári vendéglő, Zrinjski
trg 9, a nagy gyümölcs-
piac téren. Tudakozódní le-
het Osgyan tulajdonosnál.
7780**

**Pálmák, Cae usok, Jucea
vagy bármilyen
más cseres növény kétszer-
annyi levelet hajt és pompás
nagyagot érnek el, ha
KANIPOS
növényápolással neve'll. Utasi-
tásalm a virágápolásra is meg-
tanítják. 60 liter vízre való adag
12-50 dinár
Schumacher Zoltán
gyógyszerész-vevészeti labo-
ratorium CRVENKA (Bácska)**

**Magashimzónő felvétetik
Aida kézimunkaüzlet, Csir-
kepiac, Peič-ház. 7765**

**Ide muharszéna oca. 100
mm és egy olajtengelyes
stajer koci eladó. Fischer
Leó, Titel. 7781**

**Irógépet venne kéz alatt
evang. lelkész hivatal, Su-
botica. 7826**

**Bácska temetkezési egyesü-
letbeli társági könyv na-
gyobb árkedvezménnyel el-
adó. Cim a kiadóban. 7818**
**Eladó korsma lakással,
háromévi bérlettel. Oslo-
bodjenja ul. 130. (Zentai
ut). 7823**

**Két vagon 26-os homoki
bor, magasfoku, eladó. Pe-
ter Reitter bortermelő Na-
kovo (Banat). 7709**

**Üzleti berendezések és
portál eladók. Cim a ki-
adóhivatalban. 7694**

**Szálloda, kávéház vendég-
lővel előrehaladott kor-
miatt eladó. Bővebbet Bo-
roviak, Novisad, Futoški
put 67. 7708**

**Napi 15—20 mmásza je-
get szállító jéggyári és hű-
tőberendezést megvételre
keresünk. Varga Mihály és
Társaság gőzmalom és vil-
lanytelep, Csantavir. 7725**

**Hoffherr 6 HP magánjáró
garnitúra eladó. Horváth
Ferenc Linder, Bačko Pet-
rovoselo 7728**

**Eladó: 1 kis jégsekreány,
1 levegő szekrény, 1 spejz-
állvány lisztartóval, 3 mo-
sótéknő, ruhakosarak, egy
gyermekkosci, 1 konyha-
asztal és még többféle há-
ztartási cikk. Boros, Cara
Lazara (Fűzfás) ul. 26.
7738**

**Szalagfűrészgépek, gyalu-
gépek, egyszerű és kombi-
náltak, egyéb faipari gépek
ujak és keveset használtak,
raktár kiürsítése folytán
igen jutányos áron eladat-
nak. Jellinek József, Su-
botica, Paje Kujundzićeva
ul. 4. 7744**

**Palicson kb 2 láncc területű
prima szőlő és komlóval be-
ültetve, 4 szobás új villá-
val, gazdasági melléképüle-
tekkel eladó. Érdeklődők
forduljanak dr. Horvát—
Miladinović ügyvédnek iro-
dájába, Subotica, Wilso-
nova 25. 7763**

KÜLÖNFÉLE
**Lakás, kétszobás, mellék-
helyiségekkel, beltéren ki-
adó. Ajánlatokat »Modern«
jellegre a kiadóba kér.
7824**

**Főtéren udvari helyiség ki-
adó. Dobanovačkog (Corda
Bódog) 4. Ház mesternél.
7827**

**Kamillára (szegfűvirágra)
mintázott ajánlatot kér
Blum gyógyszerár, Szubo-
tica, főpostával szemben.
95**

**Különbéjártu butorozott
szoba egy-két ur részére
kiadó. Zmaj Jovina 12.
7810**

**Fatelepek Párhuzamos
uton 400 telek kiadó. —
Cim a kiadóban. 7832**

**Tömött liba! Augusztus hó
13, 14-iki átvételre ajánlok
kb. 130 drb elsőrendű tö-
mött libát. Megtekinthető
a tulajdonosnál Bata Lajos,
Mali Idjos. 7780**

**Aki használt
Ford autót és
Fordson traktort
valamint azok alkatrészeit venni
vagy eladni akarja, forduljon
okvetlenül
Földvári Bélához
Stari Bečej. Tele' on 83.**

**Raktárhelyiség kerestetik a
központban. Cim a kiadó-
ban. 7768**

**Hová? Sietek Eisler Izsó-
hoz! Sok szép férfiruha
érkezett és olcsóbban lehet
vásárolni, mint a végáldal-
sokon. Gyere velem válassz
magadnak, majd látol ujd-
onságokat és mesésen olcsó-
n vásárolsz mindig Eis-
ler Izsónál, Barátok templo-
ma során. 7088**

**Bednárz-féle faiskola Stara
Kanjiza őszi árjegyzéke
megjelent. Kivánatra bér-
mentve küldjük. 7550**

**Uj kozmetika. Papné a
nagyérdemű hölgyközönség
tudomására hozza, hogy a
»Pompadour« kozmetikai
salonból f. év február 1-én
kilépett, s Strosmajerova
ul. 8. I. emeletén (huspic)
egyedüli vezetéssel a leg-
modern gépekkel beren-
deve, külföldön tanult leg-
újabb kezelési móddal vé-
gez ápolást. Hajszálak,
szemölcsök azonnal vil-
lannyal eltávolíthatnak. —
Csak itt kapható az elis-
mert eredeti »Pompadour«
kenőcs, mely egyedüli ár-
talmatlan szer szeplőt, máj-
folt s mindennemű arc-
tisztatlanságok eltávolítá-
sára. Egy kurára egy tégely
elegendő. Postai sctküldés
utánvétellel az egész or-
szágba. 4473**

**Férfi ruhákat, női kabáto-
kat mérték után — részlet-
fizetésre is — legolcsóbban
rendelhet V. Kuntscher
férfi és női szabónál Paši-
ćeva ul. 9. (Edénypiac). 7575**

**Kiadó orvosi rendelőnek
egy szoba előszobával.
ugyanott udvari helyiség
irodának vagy raktárnak
kiadó. Özv. Majoros István-
né, Cara Dušana ul. 3. 7617**

**Beltéren kisebb, nagyobb
üres lakások butorozott
szobák kiadók. Langné, Pa-
šićeva 3. 7708**

SIPOS FIAI
mübutor-
és épület asztalosüzem
ZENTAI UT 3.
Állandó nagy stíl- és
kommersz butor-
raktárral
Különleges furnirok
kaphatók.
Rézletfizetési kedvezmény

Gazdaságok és községek részére a legkövetesebb raktári, sze-
kér- és sertés-, valamint komló-
mérlegeket gyárt versenyképes áron **J. Sebestyén** mérleggyár
Subotica Kérjen
ajánlatot!